

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

**În întîmpinarea
Conferinței Naționale a P.C.R.
și a alegerilor**

Universitatea "Dobroslava" București
SALA DE LECTURĂ

**REALIZAREA
EXEMPLARĂ
A PLANULUI**

În prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu
LUCRĂRILE SESIUNII MARI ADUNĂRI NAȚIONALE

Alegerile de deputați — expresie a democratismului societății noastre

BOGAT ÎN FAPTE DE MUNCĂ, în realizări consemnate în toate sferile activității economice, sociale, culturale, acest sfârșit de an, căruia o toamnă generoasă i-a potențat și mai mult dimensiunea de bilanț, de validare a calității muncii depuse, dobândește o semnificație aparte în planul implicării întregului popor în prefigurarea propriului viitor. Întreaga țară trăiește atmosfera sărbătorească, dar și de angajare plenară pe care le prilejuiesc evenimentele de rezonanță istorică, cu implicații profunde pentru progresul general. Conferința Națională a partidului, alegerile de deputați în consiliile populare, împlinirea a trei decenii și jumătate de la proclamarea Republicii sînt evenimente ce vor conferi finalului de an 1982 relieful unei alese angajări civice, al unui amplu și constructiv dialog de cuprindere națională în care sînt supuse dezbaterii problemele cardinale ale dezvoltării economico-sociale.

Alegerile ce se vor desfășura la 21 noiembrie a.c. reprezintă un nou prilej de afirmare a viabilității și eficienței cadrului larg democratic creat în țara noastră în anii construcției socialiste și în mod deosebit în anii ce au urmat istoricului Congres al IX-lea. Neîndoios — iar cel mai bun argument în susținerea acestui adevăr îl reprezintă înseși realizările remarcabile obținute în planul dezvoltării forțelor de producție, al sporirii eficienței economice, al ridicării nivelului de trai — democrația socialistă constituie unul din factorii fundamentali care au susținut și vor potența și în viitor progresul social. Desigur, problematica deosebit de complexă, de amplă, privind esența și structurile proprii sistemului democratic instituit în societatea noastră nu poate fi epuizată pe parcursul unor însemnări ca cele de față. Tocmai de aceea, din perspectiva pe care o proiectează apropiatele alegeri de deputați în consiliile populare, semnificative pentru relevarea esenței democrației socialiste ne apar cel puțin două aspecte.

Un prim element se referă la aria de cuprindere, la semnificația sub aspectul reprezentării, amplitudinii și însemnătății sociale a obiectivelor pe care și le asumă cei ce, peste câteva zile, vor exprima voința și dorințele maselor largi populare, aspirația lor către progres social și împlinire umană. Cei care sînt chemați să aleagă, să-și exprime opțiunea politică și civică — cu alte cuvinte, întreaga populație a țării care beneficiază de dreptul, în condițiile prevăzute de lege, să voteze —, cei care vor fi aleși prin voința liber afirmată a cetățenilor sînt reprezentanți ai Frontului Democrației și Unității Socialiste, organism politic de maximă reprezentativitate ce reunește, sub același crez politic, toate organizațiile politice și obștești de pe cuprinsul patriei.

În același timp, ca o consecință ce decurge logic din principiul potrivit căruia democrația socialistă este, prin natura sa, o democrație a faptelor, cei care vor vota la 21 noiembrie deopotrivă cu cei aleși stabilesc prin acest act politic de înaltă responsabilitate un cadru ferm de acțiune comună, își exprimă angajamentul plenar în efortul de propășire pe mai departe a întregii țări. Chezășia acestui angajament al faptei o reprezintă adoptarea de către Frontul Democrației și Unității Socialiste, drept proprie platformă electorală, a Programului Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a țării spre comunism, a hotărîrilor celui de al XII-lea Congres al partidului. După cum se subliniază, în însuflețitoare cuvinte, în Apelul Frontului Democrației și Unității Socialiste, acest organism politic larg reprezentativ „**cheamă întregul nostru popor să-și dea votul candidaților săi, să-și manifeste și pe această cale hotărîrea de a acționa strîns unit în jurul partidului, al tovarășului Nicolae Ceaușescu — omul care intruchipează interesele și aspirațiile fundamentale ale poporului —, pentru înfăptuirea Programului de dezvoltare a patriei pe calea socialismului, pentru ridicarea continuă a nivelului de trai al maselor largi populare, pentru afirmarea și mai puternică a României socialiste ca țară liberă, suverană și independentă, în condiții de pace și libertate**”.

Prin actul de maturitate politică ce-l reprezintă, pentru întreaga noastră națiune, alegerea deputaților în consiliile populare — organe locale ale puterii și administrației de stat care își desfășoară activitatea la nivel de comune, orașe, municipii și

sectoare ale municipiului București —, evenimentul electoral de la 21 noiembrie dobândește semnificația unui bilanț istoric. Sînt validate, prin opinia exprimată deschis, angajat de către masele largi populare, realizările remarcabile consemnate în anii construcției socialiste în toate planurile activității sociale; votul cetățenilor țării reprezintă o expresie a prețurii și încrederii în politica promovată de partid, în forța creatoare și clarviziunea cu care secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, conduce destinele țării.

În același timp și în mod fundamental alegerile de deputați în consiliile populare dobîndesc semnificația angajamentului colectiv de a participa plenar, imprimînd un firesc și necesar caracter de continuitate, la transpunerea în operă a mărețelor obiective de dezvoltare trasate de Congresul al XII-lea al partidului. Dobîndește, astfel, consistență o altă dimensiune proprie sistemului democrației socialiste și anume aceea de a acorda organelor alese și, implicit, celor care aleg, celor pe care îi reprezintă, largi împuterniciri executive. Această latură a democrației socialiste a dobîndit un relief tot mai pregnant, tot mai clar conturat în ultimii ani, cînd consiliile populare au fost implicate substanțial — cu atribuții deopotrivă legislative și executive — în elaborarea strategiei de dezvoltare a țării, în stabilirea obiectivelor politicii generale dar, într-o măsură substanțială sporită, în realizarea lor ca fapte concrete, de muncă.

Locul și rolul consiliilor populare în viața economico-socială a țării — și, implicit, semnificația profundă a apropiatului act electoral — pot fi mai bine evidentiate prin invocarea principalelor atribuții ce le incumbă. Ca un reflex al concepției privind antrenarea mai largă a maselor populare, a unităților economice de bază în creșterea susținută a producției și a eficienței muncii, consiliile populare au un rol esențial în elaborarea și realizarea planului național unic de dezvoltare în profil teritorial. Celor care vor fi aleși la 21 noiembrie, structurii organizatorice în care viitorii deputați vor activa le revine sarcina de a identifica toate rezervele existente la nivel de comună, oraș, municipiu privind desfășurarea unei activități eficiente, rentabile; aceste organisme dobîndesc, de asemenea, sarcini majore pe linia valorificării superioare a resurselor existente pe plan local. Totodată, conferind un statut ferm legăturii dintre idee și faptă, înre gînd și materializarea sa, consiliile populare sînt organismele care trebuie să acționeze pentru mobilizarea tuturor rezervelor existente pe plan local. Tocmai accentul deosebit pe care partidul și statul nostru îl pun pe valorificarea superioară a resurselor materiale și de forță de muncă, de creativitate existente în teritoriu a condus la extinderea ariei de decizie și acțiune a consiliilor populare. Organizarea și buna funcționare a industriei mici și, în strînsă corelație cu aceasta, identificarea și utilizarea cît mai bună a resurselor materiale locale, reciclarea și reutilizarea unor subproduse ale industriei au fost încorporate de drept în cîmpul de activitate al organelor locale ale puterii și administrației de stat.

Fără a năzui spre o abordare exhaustivă a atribuțiilor consiliilor populare nu putem să nu amintim un alt domeniu specific de acțiune al acestor organisme: economia comună: cu alte cuvinte, buna gospodărire a orașelor și comunelor, parte inseparabilă nu numai a dezvoltării economico-sociale generale, dar și a ridicării continue a nivelului de civilizație al poporului. Iar sarcina ce revine deputaților aleși prin voința națiunii nu este cîtusi de puțin ușoară: urbanizarea, dezvoltarea fără precedent a orașelor dar și a satelor și comunelor țării sînt procese care pe fondul restricțiilor energetice, al cerințelor de preîntîmpinare a degradării mediului, dar și al exigențelor pe care locuitorii localităților le formulează cu privire la calitatea umană a mediului în care trăiesc, adaugă noi variabile unei ecuații situate deja, la un nivel ridicat de complexitate. Tocmai pe planul asigurării unor condiții de viață tot mai bune, tot mai elevate, prinde contur relația indestructibilă dintre aleși și alegători, ca una din formele în care se manifestă în orînduirea noastră statutul complex al fiecărui om al muncii: de proprietar, producător și beneficiar a tot ceea ce se creează în societate.

Cristian POPESCU

Consiliile populare — cadru larg democratic de participare a maselor la conducerea vieții economico-sociale

PRIN MODUL lor de organizare, prin întreaga activitate desfășurată, consiliile populare reprezintă o componentă importantă a cadrului larg democratic instituit în țara noastră prin grija partidului, a secretarului său general, de participare a oamenilor muncii, a tuturor cetățenilor la conducerea întregii vieți economico-sociale. Mobilizând oamenii muncii din toate localitățile pentru aplicarea în viață a hotărârilor de partid și de stat, a documentelor celui de-al XII-lea Congres al partidului, consiliile populare au contribuit — așa cum și reiese din Apelul Frontului Democrației și Unității Socialiste — la valorificarea superioară a potențialului material și uman pe plan local, la creșterea eficienței economice.

Realizări remarcabile în dezvoltarea localităților

SUCCESELE OBTINUTE de consiliile populare în dezvoltarea economico-socială a localităților patriei ies cu pregnanță în evidență la încheierea mandatului pentru care au fost alese — 5 ani pentru consiliile populare județene, doi ani și jumătate pentru cele municipale, ale sectoarelor Capitalei, orașenești și comunale — când cetățenii chemați în fața urnelor trec în revistă bilanțul activității desfășurate de reprezentanții poporului în organele locale ale puterii de stat. **Industria românească produce astăzi de peste 50 de ori mai mult decât în 1938, numărul personalului muncitor a crescut, în aceeași perioadă, de peste 5 ori, produsul social de 15 ori, iar venitul național pe locuitor de aproape 11 ori.** În toate aceste realizări se regăsesc și eforturile deputaților ce alcătuiesc consiliile populare, preocupările lor pentru înfăptuirea planurilor de dezvoltare economico-socială în profil teritorial. În același timp, realizări importante au fost obținute în agricultura țării — înzestrarea acesteia cu o

Iulian PLOȘTINARU
președintele Comitetului
pentru Problemele Consiliilor
Populare

susținută bază tehnico-materială, asigurarea extinderii mecanizării și chimizării, înfăptuirea unui amplu program de irigații, **creșterea producțiilor agricole de 3,5 ori față de 1950.**

Cu un bilanț bogat se prezintă consiliile populare la alegerile de la 21 noiembrie în domeniul investițiilor. Aproape că nu există localitate urbană și viitor centru agroindustrial în care, de la ultimele alegeri și până în prezent, să nu se fi pus în funcțiune noi și importante obiective industriale, agro-zootehnice și social-culturale, să nu se fi dat în folosință zeci și sute de apartamente pentru nevoile cetățenilor. Așa, de exemplu, **în anii 1980 și 1981 s-au dat în folosință 361 351 apartamente, din care 339 282 din fondurile statului.** Pentru anul 1982 se prevede darea în folosință a 169 500 apartamente din fondurile statului și a 20 000 locuințe din fondurile proprii ale populației.

Zestrea edilitar-gospodărească a localităților s-a îmbogățit în ultimii doi ani cu numeroase obiective social-culturale — școli, grădinițe, cămine culturale, dispensare, unități comerciale, lucrări de drumuri și poduri, alimentare cu apă. **Nu mai din contribuția bănească a populației, în ultimii doi ani și jumătate, s-au construit 978 săli de clasă, 108 ateliere școlare, 80 dispensare, 126 grădinițe de copii, 2 910 km drumuri, 3 574,5 mii mp străzi și trotuare, 557,6 km alimentare cu apă.** În perioada legislativă următoare, populația localităților țării va beneficia de construirea altor 1 480 săli de clasă, 89 laboratoare, 278 ateliere și internate școlare, 69 săli de gimnastică, 201 grădinițe de copii, 134 dispensare umane, 258 cămine culturale, 695,7 km rețele de alimentare cu apă, 82,7 km canalizări, 57,4 km îndiguiri și alte obiective de interes public.

Realizările obținute prin munca depusă în sfera producției materiale de către cetățenii patriei au dus la creșterea continuă a veniturilor acestora. **Retribuția lunară medie, de exemplu, a ajuns în anul 1981, la 2 340 lei, veniturile nominale nete lunare ale țărănimii realizate din munca în cooperativele agricole de producție și din gospodăriile personale s-au ridicat în 1981 la 1 373 lei de persoană activă.** De la bugetul statului s-au cheltuit, în anul 1981, pentru nevoile social-culturale ale populației, 74,3 miliarde lei.

Priorități în activitatea organelor locale

RĂSPUNZÎND prin lege de elaborarea și înfăptuirea planurilor de dezvoltare economico-socială în profil teritorial, pe care le adoptă în sesiuni, consiliile populare ce vor fi alese le vor reveni sarcini importante pe linia înfăptuirii în continuare a politicii de dezvoltare și modernizare a industriei, în realizarea unei producții de înaltă calitate, competitivă pe piața internațională, reducerea consumurilor materiale de combustibil și energie electrică, valorificarea cât mai deplină a resurselor locale, asigurarea unei înalte eficiențe și rentabilități. În sarcina directă a consiliilor populare se află urmărirea realizării planului producției marfă industrială și a prestărilor de servicii neindustriale în industria mică.

În acest sens, deși pe primele 10 luni din acest an planul a fost îndeplinit pe total consiliile populare în proporție de 111,9%, asigurându-se și o realizare de 1 862,5 milioane lei din sarcina suplimentară, organele locale ale puterii de stat din unele județe, la care în această perioadă s-au înregistrat rămăneri în urmă, au datorită de a-și spori eforturile pentru a recupera aceste ne-realizări.

Valorificarea resurselor locale constituie o sarcină pe care consiliile populare au obligația de a o trata cu cea mai mare responsabilitate. Pe 10 luni, sarcina livrării de mărfuri către fondul pieței — pe total consilii populare — a fost îndeplinită în proporție de 129,8%. Au rămas însă date în această perioadă în special consiliile populare din județele Covasna, Ialomița, Satu-Mare și Giurgiu, motiv pentru care, aceste organe, în special, sînt chemate să-și înzecească preocupările pentru a satisface cerințele pieței cu diverse mărfuri.

În general, problema dezvoltării și diversificării producției bunurilor de consum destinate fondului pieței reprezintă o sarcină stringentă pentru toate consiliile populare și unitățile subordonate acestora. Acolo unde există resurse se impune să se producă mai multă cărămidă, teracotă, var, piatră de construcție și alte materiale, sortimente solicitate atît de șantierele de construcție, cît și de populație pentru nevoile gospodărești.

Unitățile consiliilor populare contribuie cu un volum sporit de producție la activitatea de export, prevederile de plan fiind îndeplinite și depășite pe 10 luni. Cu toate acestea, consiliile populare ce vor fi alese și îndeosebi cele care în această perioadă au înregistrat ne-realizări (Buzău, Ialomița, Harghita, Teleorman), sau care n-au participat la export pînă în prezent (Bacău, Brașov, Brăila, Covasna, Mehedinți, Sibiu, și Vrancea) sînt chemate să găsească noi posibilități locale prin a căror valorificare exportul să se ridice la nivelul sarcinilor de plan și al prevederilor din programele speciale proprii, adoptate la începutul anului.

Deosebit de mari sînt atribuțiile consiliilor populare în domeniul agriculturii. Prin lege ele sînt obligate să asigure conducerea unitară a acestui sector economic important, în scopul creșterii producției agricole, sporirii contribuției agriculturii la dezvoltarea economiei naționale și la ridicarea nivelului de trai al populației. Pentru ca producția agricolă globală să fie în cincinalul 1981—1985 cu 24,4—27,4% mai mare decît cea realizată în cincinalul precedent, este nevoie de mobilizarea întregului potențial material și uman al agriculturii, în așa fel încît să se asigure satisfacerea în condiții tot mai bune a cerințelor aprovizionării populației, a nevoilor de materii prime ale industriei și creșterii exportului. În primul rînd este vorba de participarea în mai mare măsură a consiliilor populare la organizarea și conducerea activității unităților agricole în direcția asigurării tuturor condițiilor pentru realizarea unor producții superioare, la dirijarea mai bună a activității secțiilor anexe de pe lîngă unitățile cu consumatori colectivi, a creșterii păsărilor și animalelor, organizării crescătorilor de iepuri, a unor pescării, cultivării de ciuperci comestibile și plante medicinale, sprijinirii în general a gospodăriilor populației și unităților socialiste

pentru cultivarea fiecărei palme de pămînt etc.

Realizarea tuturor acestor activități este de natură să asigure îndeplinirea în bune condiții de către consiliile populare a sarcinilor înscrise în programele proprii de autoconducere și autoaprovizionare teritorială pe acest an și din a căror analiză, făcută la sfîrșitul lunii octombrie, rezultă că este necesar să se concentreze eforturile tuturor deputaților în unele sectoare în care mai există rămîneri în urmă. Astfel, avîndu-se în vedere faptul că la unele produse ce fac obiectul autoaprovizionării livrările către fondul de stat nu au fost îndeplinite integral pe 10 luni din acest an, noile consilii populare, prin deputații aleși, aparatul propriu și activul obștesc, prin organizațiile comerciale și cooperatiste de specialitate, cu sprijinul departamentelor, direcțiilor generale economice și centralelor au obligația să intensifice preluarea la fondul de stat a produselor agricole de la toate categoriile, potrivit prevederilor planului. De asemenea, consiliilor populare le revine obligația de a intensifica — prin organisme de specialitate — achizițiile de la gospodăriile populației, de a repartiza fondul de stat corespunzător cu destinația prevăzută în plan, de a urmări realizarea integrală a sarcinilor la unitățile specializate în export și de a lua măsuri pentru ca întreaga producție să fie livrată la timp și de calitate.

În acest context este necesar să se reamintească tuturor consiliilor populare de obligațiile ce le revin în urma vizitei tovarășului Nicolae Ceaușescu, la începutul lunii octombrie a.c., în piețele Capitalei și anume: aprovizionarea corespunzătoare a magazinelor și piețelor cu produse de calitate; aprovizionarea magazinelor în cursul nopții; în zonele aglomerate ale piețelor să se lucreze în program prelungit; să se folosească corespunzător piețele, spațiile comerciale, comerțul stradal în zonele de intensă circulație pietonală etc. De asemenea, este necesar ca atît consiliile populare cît și organisme de specialitate să întărească controlul asupra unităților comerciale, să se formeze colective de control în care să fie atras activul obștesc, deputații, comisiile de control ale oamenilor muncii.

Preocupîndu-se de înfăptuirea prevederilor „Programului național de sistematizare a teritoriului și localităților urbane și rurale”, în vederea creării a noi centre urbane, repartizate echilibrat pe întregul teritoriu, cu o rețea comercială, de alimentație publică, de prestări de servicii și gospodărie comunală în deplină dezvoltare, consiliile populare au obligația de a acorda cea mai mare atenție realizării obiectivelor de investiții și în primul rînd celor peste 1 milion de locuințe ce vor fi date în folosință în actualul cincinal. Această sarcină se impune cu atît mai

mult cu cît planul de investiții pe 10 luni din 1982 a fost îndeplinit de numai 11 județe, iar planul de investiții pentru locuințe de 21 de județe. În acest cadru este necesar să se acorde atenție deosebită locuințelor ce se construiesc în mediul rural pentru specialiștii care au obligația, prin lege, de a-și stabili domiciliul la locul de muncă și ale căror lucrări prezintă rămîneri în urmă.

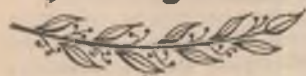
Concomitent cu terminarea lucrărilor de investiții din planul pe anul 1982, este necesar să se acționeze mai bine pentru pregătirea și realizarea lucrărilor din frontul de lucru pe perioada 1982—1983, mai ales pentru asigurarea tuturor proiectelor de execuție și a amplasamentelor.

În întreaga lor activitate, consiliile populare trebuie să aplice consecvent și eficient principiile noului mecanism economico-financiar, bazat pe autoconducere și autogestiuine și să asigure trecerea treptată la autofinanțarea unităților administrativ-teritoriale. În 1982, gradul de autofinanțare a sporit față de 1981, iar pentru viitorii ani se prevede ca acoperirea cheltuielilor din veniturii proprii să crească de la 56,8% în anul 1982, la circa 80% în anul 1985, ceea ce revine în medie o creștere de aproximativ 6 procente. Organele locale ce vor fi alese au obligația de a-și spori preocupările pentru creșterea beneficiilor, rentabilizarea tuturor activităților, produselor și serviciilor, valorificarea în mai mare măsură a unor materii prime și materiale locale, utilizarea materialelor refolosibile și recuperabile.

Atît în realizarea planului în profil teritorial, în industria mică și gospodăria comunală, cît și în înfăptuirea obiectivelor de investiții, consiliile populare sînt chemate să aplice operativ măsurile adoptate de plenara C.C. al P.C.R. din 7—8 octombrie 1982, indicațiile tovarășului Nicolae Ceaușescu la ultima consfătuire de lucru de la C.C. al P.C.R. privind realizarea sarcinilor de plan pe acest an, pregătirea producției anului 1983, reducerea consumurilor de materii prime și materiale, de energie și combustibil. Dintre aceste măsuri, pe primul plan al preocupărilor consiliilor populare trebuie să stea adaptarea cazanelor din centrale termice care funcționează cu combustibil lichid la utilizarea combustibilului solid, reducerea consumului de energie electrică, folosirea pe scară mai largă a noilor surse de energie.

Programul cu care consiliile populare s-au prezentat în fața alegătorilor este Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a patriei spre comunism, materializat în hotărîrile Congresului al XII-lea al partidului, în obiectivele actualului plan cincinal, obiective a căror înfăptuire este hotărîtoare pentru viitorul patriei noastre, pentru bunăstarea și fericirea tuturor celor ce muncesc. Prin ampla mobilizare a oamenilor muncii din toate localitățile, a tuturor cetățenilor patriei la îndeplinirea riguroasă, an de an, a prevederilor de plan, noile consilii populare și deputații acestora vor contribui la accelerarea progresului și bunăstării întregului popor.

În
întimpinarea
Conferinței
Naționale
a P.C.R.
și a alegerilor

ÎNDEPLINIREA EXEMPLARĂ
A PLANULUI

STRĂBATEM o perioadă de puternică efervescență creatoare prilejuită de apropierea marilor evenimente de la sfârșitul acestui an — Conferința Națională a P.C.R., alegerile de deputați în Consiliile populare și cea de-a 35-a aniversare a proclamării Republicii. Este o perioadă decisivă pentru fiecare unitate industrială în vederea realizării integrale a planului, a întregii producții fizice, a fiecărui sortiment. Activitatea colectivelor de oameni ai muncii din întreprinderi este concentrată acum spre valorificarea maximă a potențialului productiv, a tuturor rezervelor, astfel încât odată cu îndeplinirea obiectivelor planului pe acest an să se creeze o bază solidă pentru desfășurarea unei activități susținute încă din primele zile ale anului viitor.

Recuperarea restanțelor —
obiectiv prioritar

REALIZAREA amplului program de investiții presupune, între altele, sporirea continuă a producției de materiale de construcții. O contribuție de seamă în această privință aduce și întreprinderea de materiale de construcții Oradea, a cărei preocupare este subordonată acoperirii în condiții tot mai bune a cerințelor beneficiarilor.

Analiza activității desfășurate în cursul acestui an evidențiază două aspecte mai deosebite. Pe de o parte, la mijlocul anului unitatea înregistrează unele rămăneri în urmă față de planul producției fizice (un minus de 9500 mc produse din BCA, precum și la alte sortimente). Pe de altă parte, aici s-a realizat o investiție pentru prefabricatele necesare construcțiilor înalte (blocuri de locuințe cu parter și peste 4 nivele), care nu și-a atins încă toți parametrii din lipsă de beneficiari, ceea ce a presupus găsirea de soluții pentru producerea unor noi sortimente.

În partea a doua a anului, prin adoptarea unor măsuri complexe — sporirea producției proprii de tipare, executarea la timp și de bună calitate în secția betoane și în secția BCA a reparațiilor și reparațiilor capitale, programarea producției în funcție de graficele de livrări către organizațiile de construcții, îmbunătățirea tehnologiei la tratamentele termice, reducerea la minimum a stagnărilor în sectoarele cu foc continuu, întărirea asistenței tehnice pe schimburi și a controlului de calitate, crearea din vreme a stocurilor de nisip, ciment, ipsos, profile metalice, ingrediente etc. — nivelul realizărilor zilnice a cunoscut un salt important. În prezent unitatea și-a diminuat simțitor rămănerile în urmă: prevederile la BCA armat au fost depășite cu 10825 mc, pe total BCA

restanța fiind diminuată cu aproape 3000 mc; la celelalte sortimente — beton armat, panouri mari, cărămizi și blocuri ceramice — s-au consemnat producții suplimentare.

Există în această unitate o foarte serioasă preocupare pentru promovarea noului, lucru firesc de altfel din moment ce, pe lângă sortimentele „clasice”, sectorul construcțiilor pretinde materiale noi, mai ușoare, cu consumuri reduse de materii prime, combustibil și energie. În acest context trebuie remarcat că specialiștii unității au creat mai multe tipuri de materiale de construcții, 4 dintre ele făcând obiectul unor noi brevete de invenții: elemente prefabricate pentru construcții subterane solicitate de unitățile miniere din Valea Jiului, Motru și altele; elemente precomprimate pentru rezervoare de \varnothing 2000—2500 pentru construcții industriale; elemente prefabricate pentru silozuri de pastă de porumb; panouri mixte asamblate cu BCA și beton armat; elemente de \varnothing 500 pentru rezervoare de mare capacitate (I.M.C. Oradea fiind unicul producător pentru stațiile de preparare din unitățile Ministerului

Minelor); baraje de fund pentru construcții hidroenergetice, care au cel puțin două avantaje majore: reduc colmatările la aducțiune, iar fabricația, tratamentul termic și montajul în albie durează numai 3 zile.

Preocupările pentru realizarea producției fizice sint dublate și de cele privind creșterea eficienței la fiecare sortiment, reducerea consumurilor, în primul rând de energie. De remarcat în această privință soluția de traversare a aburului de la autoclavele inactice la cele active, care permite diminuarea consumului de abur în echivalent cu 6 tone cc la 1000 mc BCA, însemnând o economie anuală de peste 6000 Gcal. Rezultate pozitive s-au obținut prin utilizarea experimentală a superplastifiantilor la producția de betoane grele. Prin adăugarea de rășini izotopice (polimeri), nu numai că nu sint afectate calitatea și rezistența, dar se reduce cu 40 la sută ciclul de tratare termică a elementelor prefabricate.

În sfârșit, o realizare cu perspectivă imediată: întreprinderea din Oradea va fi din trimestrul I anul viitor prima unitate de profil din țară care va folosi apa geotermală în tehnologia tratamentului termic al betoanelor. Apa geotermală va înlocui parțial aburul furnizat de la CET Oradea, așa încât la nivelul producției unității consumul de abur industrial să fie diminuat cu 40 la sută.

Nu poate fi omis însă faptul că la unele tipuri de BCA sint rămăneri în urmă, cum de altfel restanțe există și la sortimentele stâlpi palieri și stâlpi electrice. Cauzele tin și de condițiile interne (în prima lună a anului se execută de obicei reparații capitale la secția BCA și în atare situație restanțele față de plan se „transferă” pînă spre sfârșitul anului). Dar neajunsurile provin și din afară, îndeosebi de la furnizorii de materiale și de la beneficiari. Deocamdată se menține un ritm necorespunzător de livrare a cimentului de la Combinatul din Aleșd, acesta livrînd odată cîte 40 de vagoane de ciment, deși capacitatea de descărcare a întreprinderii nu trece de 4 vagoane, iar granulația nu este cea dorită. În același timp, tipurile supradimensionate de oțel-beton de la Galați și Brăila conduc la depășirea consumului specific pe metru cub de prefabricate.

Sint și unele probleme privitoare la dimensionarea mai realistă a cererilor pentru unele produse. Pentru rezolvarea acestora au fost stabilite din timp legături cu beneficiarii, asigurîndu-se contracte mai realiste, ferme, ceea ce se va reflecta pozitiv în onorarea obligațiilor reciproce, într-o mai bună și rațională desfășurare a proceselor tehnologice, în utilizarea corespunzătoare a capacităților de producție.

Ioan CREȚU

Valorificarea eficientă
a potențialului întreprinderii

COMBINATUL de articole tehnice din cauciuc Pitești, una dintre unitățile cele mai tinere ale industriei chimice românești, realizează în prezent o producție în valoare de circa 1,5 miliarde lei, într-o gamă variată de sortimente. În decursul existenței sale au fost asimilate în fabri-

cație peste 2200 de sortimente și pere, necesare unităților constructoare de autovehicule, de mașini și utilaje pentru agricultură și construcții, pentru industria extractivă, a materialelor de construcții etc.

În cele 10 luni încheiate din acest an planul la principalii indicatori a fost

depășit cu 4,5 milioane lei la producția marfă, cu 5,356 milioane lei la producția netă, cu 2 874 lei pe om al muncii la productivitate, în timp ce cheltuielile materiale au fost reduse cu 6,40 lei la 1 000 lei producție marfă, iar beneficiile suplimentare însumează peste 16 milioane lei. De asemenea, au fost livrate beneficiarilor cantități însemnate de produse peste prevederi, între care sînt de remarcate cele peste 650 tone de benzi transportoare din cauciuc necesare combinatei miniere și siderurgice, unităților din industria materialelor de construcții și altele.

Ținînd seama de nevoile tot mai mari ale industriei, ale economiei naționale în general, de articole tehnice din cauciuc, s-a acționat cu bune rezultate în direcția creșterii capacităților de producție prin eforturi proprii. Referindu-ne, de pildă, la fabricația benzilor transportoare cu inserție din cablu metalic, tehnologia „clasică” (de altfel importată) era deosebit de anevoioasă, cu multe întreruperi pe flux, un mare volum de muncă fizică, de transporturi de la un utilaj la altul. Toate aceste neajunsuri au fost înlăturate prin conceperea și realizarea unei noi tehnologii în care fluxul este continuu. Aceasta a creat condiții și pentru realizarea unor benzi cu o lungime de 1 000 m față de numai 200 m cît permitea vechea tehnologie. În prezent, pe aceeași capacitate — care nu putea depăși o producție de 1 700 tone pe an — se realizează 3 000 tone anual.

Un domeniu important în care s-au făcut progrese însemnate este și programarea și urmărirea mai judicioasă a fabricației diferitelor sortimente. La furtunurile de joasă presiune, de exemplu, planul se îndeplinea de regulă cam în proporție de 60 la sută lunar. Cauza se datora în bună măsură unor defecțiuni de ordin tehnic cît și sistemului de programare a fabricației. În urma unor îmbunătățiri aduse mașinilor și instalațiilor, dar mai ales a asigurării unei continuități mai mari a producției încă de la programare, s-a reușit ca în luna octombrie a.c. să se fabrice 174 tone de furtunuri de joasă presiune față de numai 73 tone realizate în lunile anterioare. Începînd din această lună măsuri asemănătoare s-au luat și la atelierul de furtunuri de înaltă presiune, la articolele confecționate, la monoblocurile pentru bateriile de acumulatori unde s-a înregistrat un salt spectaculos în îndeplinirea sarcinilor de plan.

Nu de puține ori combinatul din Pitești a fost confruntat cu greutăți în aprovizionarea cu unele materii prime și materiale în special din import. Evident, astfel de greutăți ar fi fost oricînd „o cauză obiectivă” pentru nerealizările care le generau și care ar fi degrevat de răspunderi colectivul de aici. Dovadă materială că nu s-a așteptat ca totul să vină de-a gata constă în valoarea de peste 80 milioane lei a materiilor prime și materialelor indigene care au fost asimilate în acest an, în producerea a numeroase sortimente din nomenclatorul propriu de fabricație. Mai mult decît atît, dovădindu-se receptivitate față de cerințele beneficiarilor au fost asimilate în fabricație și peste 400 repere care pînă acum se importau (reducînd efortul valutar al țării cu 27 milioane lei) și

care sînt strict necesare în producția de autoturisme și alte autovehicule.

Cîteva exemple pot fi edificatoare: astfel, ritmicitatea la montaj a autoturismelor Dacia era mercu amenințată din cauza chederelor pentru parbriz și lunetă, care nu se puteau realiza uneori din lipsa cauciucului etilen-propilenic ce se importa. După cum știm însă, cu sprijinul nemijlocit al Institutului central de cercetări chimice din București, petrochimistii din Pitești au obținut o serie de succese remarcabile în activitatea lor, între care se înscrie și cauciucul etilen-propilenic românesc numit „Terpit”. Ca urmare a unor studii efectuate de către specialiștii combinatului și ai întreprinderii de autoturisme Pitești, de cîțva timp „Terpitul” este folosit cu bune rezultate în fabricarea chederelor, ceea ce înseamnă înlocuirea a peste 300 tone cauciuc EP din import și totodată eliminarea unei cauze care frîna ritmul de montaj al autoturismului „Dacia”. Și tot pentru degrevarea economiei naționale de cheltuieli valutare considerabile un colectiv de ingineri, proiectanți și tehnicieni de la combinatul din Pitești a realizat, tot pentru prima dată în țară, mașinile, utilajele și instalațiile, precum și tehnologia necesară fabricării furtunurilor de foarte înaltă presiune (de fapt toate acestea constituie obiectul unor dosare de invenții în curs de brevetare).

În activitatea combinatului piteștean mai sînt însă probleme de rezolvat, se mai înregistrează restanțe la producția fizică, la unele sortimente, mai sînt materii prime și materiale care încă se importă. Colectivul de aici este conștient că mai are multe de făcut. La eforturile pe care el le depune pentru completarea stocurilor strict necesare producției sporite din 1983, trebuie să se facă mai din plin simțitul ajutorul MAGF și MICH în asigurarea cotelor și repartițiilor necesare pentru unele materiale, cable, sîrme, cauciucuri naturale și sintetice, pînze și fire tehnice, fără de care nu se poate realiza producția fizică de benzi transportoare pentru industria minieră, de furtunuri Rotary pentru extracția petrolului și furtunuri de înaltă și foarte înaltă presiune pentru industria constructoare de mașini. De asemenea, institutele de cercetare de profil trebuie să-și asume răspunderi mai mari și cu termene concrete în asimilarea unor rășini sintetice (de tip Haysel), a diversilor aditivi, plastifianți, vulcați, antioxidanți și fire sintetice, care încă se mai importă, pentru fabricarea articolelor tehnice din cauciuc. Din partea Combinatului metalurgic din Cimpia Turzii (cu care s-a colaborat bine și pînă în prezent) se solicită urgentarea asimilării sîrmei alămite din oțel de arc cu diametrul de 0,32 mm, 0,38 mm și 0,5 mm pentru furtunuri de înaltă și foarte înaltă presiune, precum și a cablelor cu diametrul de 6,6 mm și 5,3 mm pentru benzile cu inserție metalică.

Gelu BRATU

Realizări de prestigiu în întrecerea socialistă

● **Minerii de la Cavnic**, județul Maramureș, au majorat la 14 000 tone cantitatea de minereu extras peste sarcinile prevăzute. Bilanțul perioadei care a trecut din acest an mai consemnează o producție suplimentară, marfă și netă, în valoare de 50,6 milioane lei, respectiv 26,6 milioane lei, în condițiile depășirii producției fizice de metale la toate sortimentele stabilite în planul perioadei, creșterea productivității muncii și reducerea cu peste 32 lei a cheltuielilor totale la mia de lei producție-marfă. Totodată, minerii de la Cavnic au executat în acest an peste plan 600 ml de lucrări de deschidere și pregătire a producției pentru anul viitor.

● **Întreprinderea de tractoare și mașini agricole Craiova** și-a realizat sarcinile de plan pe 11 luni din 1982 cu 11 zile mai devreme. Succesul se concretizează într-un spor de peste 300 tractoare, cu capacități cuprinse între 45 și 180 CP, ce se vor realiza suplimentar pînă la sfîrșitul lunii noiembrie. La baza acestuia se află îmbunătățirea ritmicității fabricației, perfecționarea unor tehnologii și completarea liniilor de montaj cu noi agregate specializate, scurtarea perioadelor de asimilare a noilor tipuri de tractoare industriale de 55 și 80 CP.

● **Muncitorii, inginerii și tehnicienii de la întreprinderea de mașini casnice emailate „23 August” din Satu Mare** și-au onorat integral sarcinile de plan la export pe anul 1982. Ei au livrat, în perioada care a trecut din acest an, partenerilor de peste hotare produse în valoare de peste 141 milioane lei și și-au creat condiții pentru a livra suplimentar la export pînă la finele acestui an, produse însumînd 20 milioane lei.

● **Petroliștii de la schela de extracție Marghita** au ridicat la 8 000 tone cantitatea de țitei extras peste planul de peste 50 milioane metri cubi pe cea de gaze asociate utilizabile. La rîndul lor, cei de la **rafinăria Suplacu de Barcău** au intrat în cea de-a doua decadă a lunii noiembrie cu o producție-marfă suplimentară în valoare de 25 milioane lei. De la începutul anului și pînă în prezent, petroliștii de la Suplacu au supus prelucrării, peste plan, 12 000 tone țitei și au obținut suplimentar 5 200 tone bitum din țitei.

● În decursul celor zece luni și jumătate trecute din acest an, **lucrătorii din cooperăția meșteșugărească** au reușit să depășească planul producției marfă cu aproape 400 milioane lei, valoare concretizată în producerea suplimentară a însemnate cantități de confecții, tricotate, țesături, produse electrotehnice și electronice, piese de schimb, materiale de construcții, articole de uz casnic și gospodăresc. Depășiri însemnate au fost înregistrate și la serviciile pentru populație, precum și la livrările de bunuri la fondul pieței, valoarea acestora depășind cu 300 milioane lei, respectiv, 305 milioane lei prevederile de plan.

● **Colectivul Combinatului de lînți și azbociment Bicz** și-a îndeplinit prevederile de plan pe 11 luni din acest an cu 20 zile mai devreme. Rezultatul, datorat în special creșterii productivității muncii, cît și gospodăririi mai judicioase a materiei prime și energiei, se materializează și în raportarea la zi a unei producții fizice superioare cu 220 000 tone ciment sarcinilor de plan.

Dezvoltarea bazei de materii prime și energetice

Creșterea factorului final de recuperare a țițeiului

EXPERIENȚA ROMÂNEASCĂ în domeniul exploatării țițeiului a evidențiat faptul că, alături de metodele bine cunoscute, creșterea factorului final de recuperare constituie una din marile rezerve în sporirea producției de țiței din zăcămint. Acționând în baza unui program unitar, la nivelul țării, petroliștii aparținând Trustului din Ploiești au reușit, prin promovarea unui complex de metode, să sporească an de an factorul final de recuperare a țițeiului din zăcămint, aducând prin aceasta un însemnat aport la realizarea sarcinilor de plan.

ÎN PREZENT, în cadrul trustului se află în exploatare peste 100 obiective cu rezerve industriale recuperabile de țiței și gaze. Faptul că majoritatea zăcămintelor se găsesc într-o fază înaintată de exploatare, conținând încă 60—65 la sută din țițeiul existent inițial, a determinat ca aplicarea metodelor convenționale (injecție de apă și gaze) să aibă mai mult un caracter de recuperare secundară și nu de menținere a presiunii de zăcămint.

Ținând seama de condițiile specifice ale fiecărui zăcămint, în schele, la fiecare sondă, s-au aplicat procese și experimente de injecție cu apă, gaze, combustie subterană, injecție ciclică de abur, injecție de soluții alcaline, injecție cu polimetri și exploatare prin metode petrominiere. Ca urmare a aplicării industriale a procedurilor de recuperare rezervele recuperabile au crescut în ultimii ani cu circa 30 la sută, iar factorul final de recuperare a sporit la rîndul lui cu 0,3—0,5 unități, ajungîndu-se la începutul lui 1982 la 35,4 la sută. În consecință și producția de țiței obținută a depășit prevederile programului, reprezentînd circa 28 la sută din totalul producției realizate anual.

Pentru aceasta au fost injectate în zăcămintele fluide în cantități din ce în ce mai mari. Numărul sondelor de injecție, reacție, înlocuire, îndesire și com-

pletare de gabarit realizat anual a fost în medie de 70 pînă în anul 1980. În 1981 s-au săpat 102 sonde, iar pentru 1982 sînt programate a se săpa 160 sonde, din care în primele 10 luni s-au și realizat 120 sonde.

În scopul stabilirii metodelor adecvate de exploatare a zăcămintelor au fost întocmite studii de zăcămint de către Institutul de cercetări-proiectări pentru petrol și gaze din Cîmpina (în medie cîte 10 studii anual), acestea contribuind atît la o exploatare rațională a rezervelor, cît și la utilizarea unor metode eficiente. Studiile au cuprins întocmirea proiectelor de exploatare la zăcămintele noi, proiectarea proceselor convenționale de injecție de apă și gaze, urmărirea, dirijarea, îmbunătățirea și extinderea proceselor existente, îndesirea și completarea de gabarit, precum și inițierea de experimente și extinderea metodelor noi de creștere a factorului final.

ACȚIUNILE DESFĂȘURATE pentru reactivarea sondelor, metodele folosite în funcție de zăcămintele, pentru obținerea unor cantități cît mai mari de țiței, au cerut eforturi deosebite și mijloace adecvate. Specialiștii trustului, în strînsă colaborare cu cercetătorii de la institutul din Cîmpina, au avut și au încă de înfruntat o serie de greutăți datorate, îndeosebi, condițiilor diferite de la o sondă la alta, de la un zăcămint la altul. Experiența acumulată a dat posibilitatea alegerii unor metode cu randament sporit care se aplică, în multe cazuri, în premieră pe țară. Iată cîteva din metodele care s-au dovedit a da bune rezultate în condițiile structurilor din zonele pe care le exploatează schelele trustului.

a) Metode convenționale (injecție de apă și gaze). Considerate pînă în anii 1970—1980 ca metode de bază pentru creșterea rezervelor recuperabile de țiței, ele ating în unitățile trustului ploieștean un grad de recuperare relativ

redus. Acestea se aplică la 36 zăcămintele, cu rezultate în general bune.

b) Metode termice. Recuperarea primară a țițeiului din zăcămintele cunoscute este în general redusă, reprezentînd 20—40 la sută din întreaga cantitate de țiței aflată în depozit. Dar la unele zăcămintele, care conțin țițeiuri viscoase, această recuperare reprezintă numai 5—15 la sută din țițeiul inițial. Pentru sporirea gradului de recuperare în asemenea situații s-a trecut la utilizarea unor metode noi de recuperare secundară sau terțiară cum sînt combustia subterană și injecția de abur. Rezultatele favorabile ale experimentărilor au permis ca în momentul de față aceste metode să fie dezvoltate și extinse industrial.

Combustia subterană se aplică în prezent la 2 zăcămintele, urmînd a se iniția experimente și la altele. Ea permite obținerea unor factori finali de recuperare de 33—48 la sută, față de 25 la sută prin metodele convenționale.

Injecția ciclică de abur. După experimentarea în șantier a acestei metode (la zăcămintul Moreni — Sud — levantin) la sonde vechi, s-a trecut la faza industrială. În acest scop s-a întocmit un proiect de exploatare cu sonde noi speciale care, în prezent, ating cifra de 250 sonde și o creștere a factorului de recuperare cu 30 de procente față de alte metode clasice. În ultima perioadă s-au făcut încercări prin cîteva sonde vechi care au dus la indicații favorabile la zăcămintul Băicoi și se află în curs de realizare lucrările de investiții pentru extinderea experimentului pe tot zăcămintul.

c) Metode chimice. În cadrul trustului se aplică cu rezultate favorabile injecția de apă cu polimeri și injecția de substanțe alcaline tensioactive. Prima dintre ele s-a aplicat cu rezultate foarte bune după experimentare în șantier la zăcămintul Drăgăești din cadrul Schelei de extracție Tirgoviște. Prin utilizarea acestei metode factorul final de recuperare a crescut față de injecția convențională de apă cu 20 la sută, a-

ceasta reprezentând o sporire a rezerve-
lor recuperabile cu aproximativ 1,6 mil.
tone. Rezultatele bune obținute la acest
zăcămint au dat posibilitatea ca în ca-
drul trustului să se prevadă, în funcție
de asigurarea cantităților necesare de
polimeri, experimentarea metodei și pe
alte zăcăminte.

Cea de a doua tehnologie (injecția de
soluții alcaline-tensioactive) a fost ex-
perimentată în vederea recuperării u-
nei cantități mărite de țiței. În urma
evaluării acestui experiment la zăcă-
mîntul Băicoi-Nord s-a întocmit docu-
mentația de extindere la fază industria-
lă, folosindu-se ca fluid de injecție apă
reziduală de la Rafinăria Cîmpina. Se
preconizează ca această metodă să fie
aplicată și la alte zăcăminte.

d) Metodele petrominiere au ca obiec-
tiv valorificarea zăcămintelor cantona-
te la mică adîncime, care conțin țițeiuri
ușoare, mobile, cu vîscozitate redusă.
Această metodă vizează și exploatarea
nisipurilor și sîsturilor bituminoase.
Dealtfel, extracția țițeiului prin lucrări
miniere are o veche tradiție în țara
noastră, începînd încă din a 2-a jumă-
tate a secolului al XIX-lea, cînd s-au
executat primele puțuri săpate manual,
susținute în țambre, cu adîncimi maxi-
me de 150—300 m. Să amintim în acest
sens că zăcămîntul Sărata-Monteoru —
(meoțian) a fost exploatat încă din 1925,
folosindu-se drenarea gravitațională a
țițeiului prin galerii și ulterior prin
sonde orizontale executate în subteran.

În scopul extinderii și aplicării me-
todei și la alte zăcăminte, în cadrul
I.C.P.P.G.-Cîmpina au fost elaborate o
serie de studii și cercetări pentru zone-
le: Sărata-Monteoru (extinderea actua-
lei mine); Runcu-Buștenari, Ochiuri-
Gorgota, Dealu Bătrîn și Matia —
Păcureți. Pe baza experienței acumula-
te în ceea ce privește tehnologia de ex-
ploatare prin minerit și a studiului e-
laborat s-au și declanșat lucrările pen-
tru executarea unei mine la Buștenari.

Aplicînd și extinzînd acest complex
de metode au fost obținute în cele 10
luni care au trecut din acest an rezul-
tate favorabile la toți indicatorii de
plan privind sporirea factorului final
de recuperare. Astfel, creșterea rezerve-
lor recuperabile s-a realizat în propor-
ție de 80 la sută, iar producția de țiței
extras a depășit prevederile cu 11 la
sută.

CERINȚELE CRESCUTE de țiței pen-
tru asigurarea nevoilor economiei pun
în fața trustului sarcini mult sporite
pentru anul viitor. Crearea condițiilor
de înfăptuire a lor, atît la nivelul trust-
ului cît și al fiecărei schele, a impus
întocmirea unor programe de acțiuni și
măsurî, o parte din prevederi fiind fi-

nalizată încă de pe acum. Pe baza lor
se acționează pentru obținerea unei
cantități sporite de țiței prin creșterea
în continuare a factorului final de re-
cuperare a petrolului din zăcămint. În
principal, programele prevăd: ● spori-
rea rezervei recuperabile cu 4,35 mil
tone; ● realizarea unei producții de
700 000 tone de țiței. Concomitent cu a-
cestea s-a hotărît săparea unui număr
de 170 sonde de completare de gabarit,
reacție și injecție. Totodată, s-a stabi-
lit inițierea a 5 experimente și extin-
derea a 7 procese de recuperare secun-
dară care, deși nu vor avea consecințe
immediate asupra producției, au menirea
totuși de a pregăti condițiile necesare
pentru creșterea recuperării în urmă-
torii ani, astfel încît producția de țiței
extrasă din zăcămint să ajungă la ni-
velul stabilit pentru sfîrșitul cincinalu-
lui.

Înfăptuirea acestor prevederi nece-
sită desigur și rezolvarea integrală a
unor probleme importante. Este vorba
mai întîi de asigurarea la nivelul reie-
șit din studii a cantităților de poliacri-
amidă necesară pentru procesele în curs
de desfășurare și pentru inițierea de
noi experimente. În acest sens unitățile
specializate ale Ministerului Industriei
Chimice vor trebui să livreze ritmic
cantitățile contractate (circa 400 tone în
1983), iar întreprinderea producă-
toare (I.C. Rîșnov) să realizeze produsul
la parametri corespunzători pentru a
elimina în întregime importul și a
asigura un grad mai ridicat de recu-
perare a țițeiului din zăcăminte.

Asigurarea în mai mare măsură a țe-
vilor pentru injecția de fluide în zăcă-
minte necesită ca pe lîngă livrarea in-
tegrală a cantităților sporite de mate-
rial tubular de către întreprinderile me-
talurgice, institutele de cercetări spe-
cializate și trustul trebuie să-și sporeas-
că eforturile pentru găsirea unor solu-
ții mai eficiente în vederea reducerii
efectului de coroziune, în special al
apei sărate.

Desigur că pentru creșterea produc-
ției un rol însemnat îl are în conti-
nuare îmbunătățirea organizării activi-
tății în toate schelele de extracție
aparținînd de trustul nostru. În acest
sens ar putea fi luată în considerație
constituirea în cadrul schelelor a unor
secții operative organizate de așa natu-
ră și dotate astfel încît să dispună de
brigăzi proprii pentru recondiționarea
sondelor de injecție și reacție. Pentru
aceasta nu ar fi nevoie de personal su-
plimentar specializat, ci de redistribui-
rea rațională, cu efecte economice mai
mari, a personalului existent în cadrul
schelelor și trusturilor.

Neculai GAVRIL
directorul Trustului
petrolului Ploiești

În întimpinarea Conferinței Naționale a P.C.R. și a alegerilor Noi obiective social-economice intrate în funcțiune

● Pe platforma Combinatului de fi-
bre sintetice din Iași a fost pusă re-
cent în funcțiune o instalație modernă
de policondensare continuă cu filare di-
rect din topitură, prima de acest fel
din țară — concepută, proiectată și
realizată în baza unui brevet de in-
venții aparținînd unui colectiv de spe-
cialiști din cadrul combinatului ieșean.
Noua instalație, complet automatizată,
a fost dotată cu mașini și utilaje de
înalt randament și fiabilitate de fabri-
cație proprie, în măsură să realizeze
fibre filate cu proprietăți tehnice și
mecanice superioare.

● Cunoscuta întreprindere producă-
toare de utilaj petrolier și minier
„1 Mai” din Ploiești și-a lărgit poten-
țialul, racordînd la fluxul productiv o
modernă capacitate. Este vorba de
noua forjă de 6 000 tone piese forjate
pe an, cu o greutate de pînă la 10 tone,
dotată cu utilaje, scule și dispozitive
în mare parte realizate prin auto-
utilare.

● La întreprinderea de detergenți
Timișoara s-a aliniat pe fluxul indus-
trial o nouă capacitate de producție.
Este vorba de instalația de produse ca-
tionice, prima de acest fel din țară,
care pe baza soluțiilor tehnologiilor
puse la punct de specialiști de la
ICECHIM și din cadrul întreprinderii
va prelucra cu eficiență mărită o se-
rie de materii prime indigene. Noua
instalație va asigura produse catio-
nice necesare pentru industria ușoară,
cosmetică, farmaceutică etc., înlocuind
complet importul de produse chimice
similare.

● Colectivul întreprinderii județene
de construcții-montaj Olt a predat la
„cheie”, în perimetrele noilor cartiere
de locuințe din Slatina, Caracal, Co-
rabia, Balș, Drăgănești și Scornicești
1 500 de apartamente. De asemenea,
s-au dat în folosință o „casă de modă”,
Galeria de artă, stadionul „1 Mai”, un
dispensar uman, o nouă piață agroali-
mentară, precum și numeroase unități
comerciale și prestatoare de servicii în
municipiul Slatina, o casă de cultură a
tineretului și un dispensar uman la
Balș, un modern spital cu 430 paturi,
la Caracal.

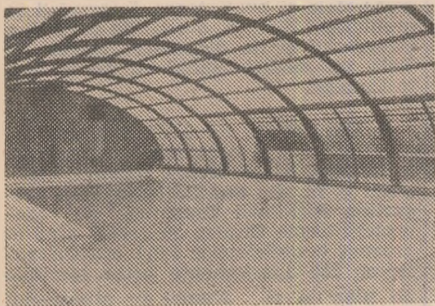
● Din totalul de 3 537 apartamente
planificate a fi construite în acest an
la Oradea, Aled, Beiuș, Salonta, Mar-
ghita și în alte localități din Țara Cri-
șurilor, lucrătorii Trustului de con-
strucții locale Oradea au predat pînă în
prezent beneficiarilor 2 971 apartamen-
te, cu 264 apartamente peste sarcinile
de plan la zi. Numai în municipiul
Oradea au fost construite și predate
beneficiarilor 2 543 de apartamente, cu
428 peste prevederile de plan ale ace-
stei perioade. La acestea se adaugă nu-
meroase săli de clasă, locuri în creșe
și grădinițe, spații comerciale și de
prestări servicii etc.

Noile tehnologii în sprijinul raționalizării importurilor

Firele de sticlă – materiale de bază în industria viitorului

PROGNOZELE tehnologice către orizontul anului 2000 aduc la ordinea zilei înlocuirea materialelor deficitare, tot mai greu accesibile — cum sînt fierul și celelalte componente siderurgice necesare obținerii oțelului — prin diferite materiale cu structură chimică diversă, așa-numiții „compoziți”, realizați din materiale larg și relativ uniform răspindite pe suprafața globului și, ca urmare, mult mai ușor de procurat. Între aceste materiale, rășinile termorigide și termoelastice armate cu fibră de sticlă dobîdesc încă de pe acum utilizări tot mai largi.

CAUTĂRILE desfășurate pe plan mondial în vederea reducerii dependenței de importurile de minereu de fier și de alte metale utilizate în fabricația oțelurilor de mărci superioare, necesare construcțiilor de mașini, inclusiv realizării de vehicule tot mai ușoare, cu consumuri reduse de combustibil, au condus la crearea de noi materiale bazate pe fire și țesături din fire de sticlă, care substituie cu succes oțelurile și alte metale în industria automobilelor, industria aeronautică, industria chimică, industria navală, construcții industriale și civile (hale industriale iluminate natural prin acoperiș transparent, elemente arhitecturale funcționale și estetice pentru locuințe, hoteluri, instituții social-culturale — cupole, placaje interioare și exterioare și chiar opere de artă) etc. Deșigur, gama materialelor plastice armate este mult mai largă, pentru armare utilizîndu-se — pe lângă fire de sticlă — fibre de azbest, de carbon, grafit, cuarț, bor, wolfram, carbură de siliciu, oxid de aluminiu, azotură de siliciu, ca și fire sintetice. Prioritatea pe care o dețin însă materialele armate cu fire de sticlă nu este numai cronologică (utilizate ca materiale strategice în anul celui de-al II-lea război mondial),

Cupolă transparentă pentru bazin de înot

ci este justificată și din punctul de vedere al eficienței economice. Ipoteza înlocuirii chiar și parțiale a oțelului — material prin excelență energointensiv, avînd posibilități limitate de creștere

ca materii prime de bază: fier, cocs — prin materiale avînd la bază siliciul, unul din cele mai răspindite elemente pe suprafața globului, desigur că suride multor producători din lume.

Astfel, firma Ford aprecia într-un studiu recent că se poate înlocui o caroserie de automobil din tablă de oțel, de 207 kg, printr-una din mase plastice armate cu fire de sticlă, de numai 94 kg. De asemenea, sistemul antișoc, în actuala construcție metalică, avînd 25 kg, poate fi înlocuit cu materiale plastice ieftine, în greutate de numai 10 kg, iar ușile pot scădea în greutate, prin recurgerea la mase plastice armate, de la 70 kg la 20 kg. Utilizîndu-se concomitent asemenea înlocuitori se speră în obținerea unei reduceri cu peste 50 la sută a greutății automobilelor, cu diminuarea corespunzătoare a consumului de benzină. Pentru atingerea unor asemenea obiective, producția de polimeri armați cu fire de sticlă urmează să crească în S.U.A., în deceniul 1975—1985, de 2,7 ori. În Franța, R. F. Germania, Italia, de asemenea, producția de poliesteri armați cu fire de sticlă s-a dublat în ultimii 5 ani, pentru a permite extinderea consumului lor industrial. Grupul francez Saint-Gobain, spre exemplu, dispune de uzine pentru fabricarea de mase plastice termorigide și termoflexibile armate cu sticlă în Franța, R. F. Germania (2 uzine), Italia, Spania și S.U.A. Utilizările pe domenii ale acestor materiale noi sînt: alternatoare pentru marile transformatoare electrice, rezervoare pentru chimie și petrochimie, conducte rezistente la coroziune, plăci pentru circuite imprimate și plăci de montaj pentru calculatoare, o gamă variată de elemente pentru mijloace de transport (caroserii pentru locomotive și vagoane de cale ferată, panouri interioare, scaune, vagoane și autotrenuri izoterme, frigorifice, transcontainere; avioane de turism, părți de avion — rezervoare, panouri interioare, bordul de atac, conducte și alte sute de repere inclusiv pentru supersonicul „Concorde”; planoare; caroserii de autobuz, rulote, caroserii pentru autoturismele

Lotus, Matra și Renault 5, carcase pentru cutii de viteze ale automobilelor; caroseria vagoanelor metroului din Lyon; cabine de teleferic) și cele mai diverse genuri de articole sportive și de camping (ambarcațiuni sportive, sănii, schiuri alpine și nautice, rachete de tenis, piscine, undițe, arcuri cu săgeți, caschete de protecție pentru motociclist, carturi ș.a.).

Recipienți de mare capacitate, rezistenți la coroziune și alți agenți atmosferici

Începînd din 1980, România se numără printre puținele țări din lume ce dețin o tehnologie ultramodernă pentru fabricarea firelor, tuburilor și țesăturilor din fire de sticlă, într-o unitate integrată.

Întreprinderea de fire și țesături de sticlă — București a fost realizată cu ajutorul unui credit BIRD, pentru circa 40 la sută din volumul total al investiției, iar echipamentele din dotare au fost alese prin licitație internațională, ceea ce a asigurat opțiunea asupra unei tehnologii competitive, cu înalți parametri tehnici, comparabilă cu cele mai moderne unități de acest gen din lume. Punerea în funcțiune pînă la sfîrșitul acestui an a întregii capacități de producție, la parametri proiectați, va aduce anual țării o economie valutară de circa 12 milioane de dolari, ceea ce înseamnă o amortizare integrală a întreprinderii în mai puțin de 4 ani.

Spre deosebire de tehnologiile clasice, care presupun realizarea unor bile de sticlă ce ulterior se rețopesc pentru a fi transformate în fire, noua tehnologie din dotarea întreprinderii bucureștene — folosind ca materii prime de bază nisipul (făină de silice) extras din exploatarea de la Miorcani, marmură

Autobuz cu caroserie din rășini armate

măcinată de la Vascău, dolomită de la Voșlobeni și alte câteva componente în cantități mai mici (fluorură de calciu, alumină calcinată de la Tulcea și Oradea, sulfat de sodiu de la Valea Călugărească, acid boric) obține, prin topire, o sticlă tip E, de calitate superioară, din care se trag, prin filiere de platină, firele de sticlă.

Superioritatea din punctul de vedere al economiei de energie este evidentă: în timp ce vechea tehnologie presupunea cheltuieli importante de combustibili pentru transformarea nisipurilor în bile de sticlă și apoi a sticlei retopite în fire, noua tehnologie a eliminat etapa intermediară, sticla formată în cuptoare trecând direct în fire — ceea ce înseamnă o reducere cu peste jumătate a consumurilor energetice. Un alt avantaj, datorat purității materiilor prime, îl constituie reducerea procentului de produse de calitate inferioară obținute în procesul tehnologic.

Consumul zilnic al cuptoarelor cu foc continuu (o campanie de exploatare durează circa 3 ani) este de 40 tone pe zi.

Deși importul pentru producție are o pondere de numai 10 la sută pe ansamblul procesului de fabricație, I.F.T.F.S. desfășoară o laborioasă activitate de cercetare — împreună cu Institutul de studii, cercetări și proiectări tehnologice pentru sticlă și ceramică fină — pentru asimilarea pieselor de schimb și altor materiale de producție care nu se produc încă în țară.

Ciclul de fabricație complet durează circa 6 săptămâni, timp în care sticla se metamorfozează mai întâi în fire cu diametrul între 5 și 11 microni, pre-

Elicopter cu elemente din rășini armate

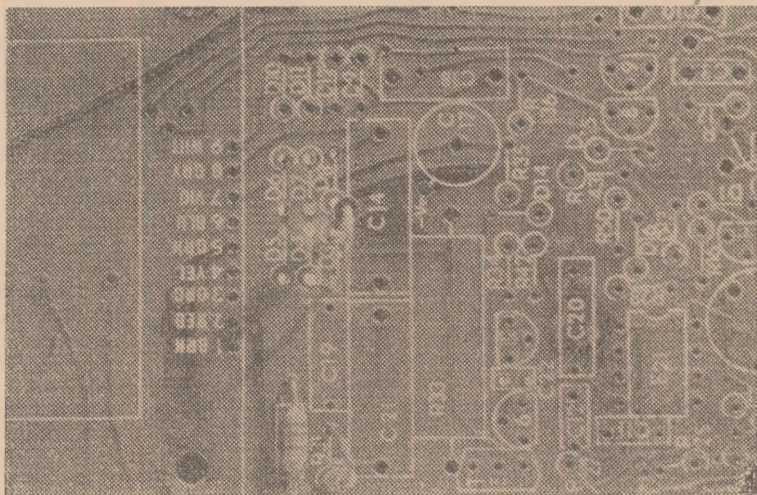
lucrate în cadrul unei filaturi de fire continue de sticlă, după care ele sînt fie livrate direct beneficiarilor (după tratamentul de condiționare), fie prelucrate în continuare, în cadrul țesăturilor de tuburi și pînză — produse care, la rîndul lor, sînt apoi din nou tratate pentru finisare. Aceasta desemnează, în termeni de specialitate, o unitate integrată de fire și țesături de sticlă.

Întreprinderea produce fire de sticlă care, în funcție de finețe, au greutatea la 1000 m. între 5,5 grame (destinate industriei electrotehnice și electronice) și 2400 grame (fire tip roving, destinate industriei chimice, materialelor de

construcții ș.a.). Firele fine își continuă prelucrarea în cadrul țesătoriei, unde se transformă fie în tuburi pentru fabricarea cablurilor cu izolație specială, necesare industriei electrotehnice și electronice (cu diametre între 1,5 și 12 mm), fie în țesături metraj (cu greutatea între 30 și 800 grame pe metrul pătrat).

Odată obținute, aceste țesături sînt supuse unor tratamente succesive de finisare și condiționare în funcție de cerințele beneficiarilor.

Sticla tip „E” (alumino-boro-silicatică) este un material foarte pretențios, care trebuie manipulat pe utilaje de precizie (cu comenzi electronice), rezistente la abraziune. Beneficiarii din industria românească de electrotehnică și electronică, industria chimică, aeronautică, a materialelor de construcții și izolanțe, navală și de autoturisme preiau aceste materiale — milioane de metri liniari de tuburi, benzi și țesături anuale, care constituie la rîndul lor materia primă pentru diferite tipuri de materiale pe care curent le numim „cu fibră de sticlă” (în fapt este vorba de fire și țesături din fire de sticlă).

Plăci pentru circuite integrate executate din rășini armate

Deși gradul de integrare a fabricației este în prezent de circa 90 la sută, o atenție deosebită se acordă creșterii gradului de integrare prin asimilarea în industria noastră chimică a unei serii de substanțe de ancolare a firelor (materiale care dețin o pondere de 70-80 la sută în totalul importurilor întreprinderii).

Nu vom insista asupra eficienței economice în sine a acestei producții, pentru că ea este evidentă din cele câteva date prezentate, dar trebuie în schimb subliniată responsabilitatea ce revine beneficiarilor din „avalul” acestei tehnologii de vîrf de care dispune în prezent țara noastră.

Parteneri de cooperare industrială ai industriei noastre constructoare de mașini, cum sînt firmele franceze „Renault” și „Aerospațiale”, utilizează pe scară largă rășinile armate cu țesături de sticlă. Firma „Renault” produce în fiecare zi 10 000 de piese pe bază de rășini termorigide armate, inclusiv caroserii complete și estimează că într-un termen nu mai mare de 6 ani va veni rîndul pieselor mecanice să fie realizate din asemenea materiale. „Aerospațiale” a înlocuit de cîțiva ani paletele de metal ale elicopterelor sale cu palete din rășini armate; apoi a trecut la înlocuirea capetelor de rotor meta-

lice ale elicopterelor cu un alt gen de rășini elastomere combinate cu foite de metal, ceea ce — după opinia unui specialist al firmei — „a constituit o veritabilă revoluție, care a lichidat handicapul longevității limitate, caracteristic elicopterelor”. („Primăvara materialelor” — *Le Figaro*).

Aceste exemple demonstrează că actualii deținători ai unei tehnologii de bază pentru realizarea rășinilor termorigide și termoflexibile armate cu fire sau țesături din fire de sticlă au cîștigat un important avans în competiția mondială pentru restructurarea industriei, avînd la bază noi materiale, noi tehnologii care să ofere soluții alternative, mai avantajoase decît cele clasice.

În ce privește industria noastră, rămîne ca acest avans să fie pus în valoare la timp de către beneficiari. În prezent, producția de cabluri și materiale electroizolante ar fi de neconceput fără furnitura noii întreprinderi bucureștene de fire de sticlă, la fel producția unor recipienti, conducte, ventile în industria chimică etc. De asemenea, compartimentul de produse noi al I.F.T.F.S. studiază posibilitatea de ex-

tindere a utilizării rășinilor armate pentru tije de transformator, saci filtranți pentru industria de aluminiu, țesături speciale pentru industria aeronautică, contribuind astfel la eliminarea unor poziții din lista importurilor.

Acestor eforturi trebuie să li se alăture în mod activ unitățile de cercetare din diferite alte ramuri, potențial beneficiare, pentru a extinde utilizarea firelor și țesăturilor de sticlă în industria noastră, fiind siguri că vor găsi în I.F.T.F.S. un partener de nădejde.

Unele începuturi s-au făcut și în domeniul mijloacelor de transport (auto, naval, aerian) ca și în construcții. Pentru mica industrie deșeurilor tehnologice — inevitabile în procesul de producție — reprezintă materiale refolosibile care încorporate în mase plastice pot constitui materia primă ideală în realizarea unor articole de uz casnic (decorațiuni interioare, mic mobilier, articole sanitare, sportive) de cea mai bună calitate, permițînd materializarea celor mai îndrăznețe idei de design. Rămîne ca ele să fie extinse în utilizare, potrivit locului real pe care-l ocupă în cele mai diverse ramuri în prezent și, mai ales, pe care-l va ocupa în viitor. În acest sens imaginile alăturate sînt grăitoare.

Ioan GEORGESCU

Imperative ale eficienței economice a investițiilor în agricultură

PUNEREA ÎN FUNCȚIUNE LA TERMEN A NOILOR CĂPACITĂȚI, FOLOSIREA DEPLINĂ A CELOR EXISTENTE

TRANSFORMAREA agriculturii într-o ramură intensivă, modernă, de mare randament, capabilă să satisfacă într-o măsură tot mai mare nevoile crescînde ale economiei naționale de produse agricole, presupune ca primă direcție de acțiune dezvoltarea și perfecționarea în continuare a forțelor de producție, creșterea și modernizarea puternică a bazei tehnico-materiale. „Numai creînd o puternică bază tehnico-materială a agriculturii, asigurînd mecanizarea și chimizarea lucrărilor, aprovizionarea cu apă a solului, recuperarea terenurilor degradate, conservarea în bune condiții a fondului funciar — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — se poate făuri o agricultură cu adevărat modernă, în stare să furnizeze produse agroalimentare în cantități tot mai mari pentru buna aprovizionare a populației, să asigure materiile prime agricole necesare industriei“.

Importanțul volum de investiții destinate agriculturii în actualul cincinal va contribui la lărgirea puternică a dotării acestei ramuri cu tractoare (care vor asigura reînnoirea cu circa 50% a bazei energetice) și mașini agricole, la creșterea suprafețelor irigate, executarea unor lucrări de desecări și de combatere a eroziunii solului, realizarea integrală a programului de modernizare și dezvoltare a plantațiilor vitipomicole, precum și a programului de modernizare și extindere a fermelor zootehnice.

Avînd în vedere amploarea acestui program, este necesar ca și în această ramură să se acționeze cu toată responsabilitatea, așa cum a cerut secretarul general al partidului, pentru buna gospodărire a fondurilor de investiții, pentru instaurarea unei ordini și a unei discipline riguroase în utilizarea resurselor alocate de societate.

Eficiența economică a investițiilor — una din cerințele esențiale pentru dezvoltarea continuă a economiei naționale, pentru creșterea avuției întregului popor — este direct condiționată de realizarea la timp și de calitate corespunzătoare a obiectivelor, de funcționarea noilor capacități la parametrii proiectați. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, „trebuie să facem în așa fel încît fondurile fixe de care dispunem să lucreze la întreaga capacitate, să obținem maximum din fiecare leu investit... să asigurăm ca noile obiective să producă și, numai după aceea, să trecem la noi construcții“.

Reducerea duratei de realizare a investițiilor

ȘI ÎN AGRICULTURĂ au existat cazuri de începere a unor investiții fără a fi asigurate documentația completă și finanțarea, cînd s-au risipit forțele, ceea ce a dus la prelungirea duratei de execuție, scumpirea lucrărilor și întîrzierea dării în funcțiune a capacităților planificate. De aceea, pe baza măsurilor stabilite de conducerea de partid și de stat, s-a acționat pentru restrîngerea numărului de investiții în execuție simultană și concentrarea forțelor la obiectivele ce urmează să fie puse în funcțiune în anul respectiv, în vederea dării lor în folosință la termenele planificate.

Potrivit Legii investițiilor, adoptată cu doi ani în urmă, duratele de realizare a obiectivelor trebuie să se încadreze în anumite limite, diferențiate în raport cu volumul investițiilor, respectiv cu competența de aprobare a acestora. Norma-re duratei lucrărilor de investiții a devenit necesară deoarece erau frecvente situațiile cînd se tergiversa nejustificat, pe perioade îndelungate, realizarea unor capacități de producție, ceea ce antrena nu numai cheltuieli suplimentare, imobilizarea unor resurse financiare și materiale, dar și o amîinare a rezultatelor economice și financiare pe care economia le așteaptă.

Urmările unor astfel de neajunsuri se mai fac resimțite și în prezent la unele obiective de investiții din agricultură și industria alimentară. Astfel, la silozurile de cereale din localitățile Pogoanele (jud. Buzău), Traian (jud. Brăila) și Jebel (jud. Timiș) lucrările au început în anii 1975—1976 și nu au fost încă terminate; la noul abator din Slobozia, investiție demarată în trim. III 1977, pînă în prezent s-a executat numai 54% din vo-

lumul total de lucrări; la întreprinderea de industrializare a sfelei de zahăr Arad, lucrările au început în anul 1978 și de-abia în prezent obiectivul a ajuns în probe tehnologice; fabrica de ulei din Roșiorii de Vede, începută în 1977, a intrat în funcțiune abia recent; la fel se întîmplă cu complexe de creștere și îngrășare a porciilor de la Jucu (jud. Cluj) și Leț (jud. Covasna) începute în 1977, ca și cu fermele de vaci de la C.A.P.-urile Călugăreni, Ghimpați (jud. Giurgiu), Cioflăeni. Das-călu (Sectorul agricol Ilfov), începute în 1978. Și acestea nu sînt singurele exemple.

— Respectarea termenelor de intrare în funcțiune a obiectivelor de investiții și de atingere a parametrilor proiectați depinde într-o măsură decisivă de perfecționarea activității tuturor factorilor participanți la realizarea noilor capacități — proiectanți, beneficiari, constructori, furnizori de utilaje tehnologice, de materiale de construcții, — de întărirea colaborării între aceștia și cu instituțiile de planificare și financiar-bancare.

În acest context, trebuie rezolvate cu mai multă responsabilitate problemele din etapa pregătirii investițiilor, intrucît practica a demonstrat că această etapă deține rolul hotărîtor în respectarea termenelor de punere în funcțiune. Un loc principal revine elaborării din timp a documentației tehnico-economice de execuție, astfel încît ea să poată fi aprobată cu cel puțin șase luni înainte de începerea lucrărilor — ceea ce presupune ca beneficiarii (titularii) de investiții să întocmească din timp notele de comandă pentru obiectivele ce urmează a fi realizate.

Titularii și beneficiarii, ca și proiectanții trebuie să înțelegă (și să acționeze în consecință) că deschiderea finanțării, comandarea utilajelor tehnologice și materialelor, contractarea executării lucrărilor cu unitățile de construcții-montaj, asigurarea șantierelor cu forță de muncă, utilaje de construcții, mijloace de transport etc. nu se pot realiza decît pe baza documentației tehnico-economice aprobate.

O altă problemă deosebit de importantă ce trebuie rezolvată în condiții optime în faza de proiectare — și care influențează, de asemenea, respectarea termenului de intrare în funcțiune a noilor investiții — este și aceea a calității documentației tehnico-economice elaborate. Aceasta trebuie să prevadă, pe de o parte, soluții tehnologice și procese funcționale moderne și eficiente, de înalt randament, iar pe de altă parte soluții constructive și tehnologice care să permită economisirea resurselor materiale (cu valorificarea în grad înalt a celor locale), umane și financiare utilizate în execuție și exploatare. În acest sens, la Plenara C.C. al P.C.R. din 31 martie a.e., referindu-se la modernizarea adăposturilor de animale pentru a asigura realizarea unei zootehnii de înaltă productivitate, secretarul general al partidului a cerut să se pună accentul nu pe construcții din beton, care nu dau rezultate corespunzătoare și duc la îmbolnăvirea animalelor (la astfel de soluții trebuie renunțat complet), ci pe construcții ușoare, la care să se folosească materiale locale ieftine.

Incadrarea în indicatorii economici proiectați

APLICAREA politicii partidului și statului nostru, privind dezvoltarea intensivă a economiei naționale — deci și a agriculturii — prin valorificarea deplină și modernizarea bazei tehnico-materiale acumulate pînă în prezent, cere o schimbare radicală a modului în care trebuie gîndite opțiunea asupra fiecărei noi investiții și realizarea ei. O atenție deosebită trebuie acordată, în primul rînd, folosirii eficiente a fondurilor fixe existente, punîndu-se accentul pe utilizarea intensivă, cu randament maxim a capacităților de producție din fiecare unitate; aceasta, deoarece în multe unități agricole încă se lucrează cu o rentabilitate scăzută, creșterea veniturilor nefiînd în concordanță cu ritmul posibil și impus de dotarea tehnică, de fondurile ce au fost investite pentru sporirea și modernizarea mijloacelor de producție din agricultură.

La întreprinderea de stat pentru creșterea și îngrășarea por-

● Investiții în sectorul socialist al agriculturii (milioane lei)

Cincinale	Total	din care din fondurile statului
1951—1955	5 789	5 031
1956—1960	14 635	11 241
1961—1965	36 435	21 630
1966—1970	50 018	33 552
1971—1975	74 760	52 850
1976—1980	122 345	89 905

● Pentru realizarea obiectivelor stabilite prin actualul plan cincinal de dezvoltare a agriculturii și industriei alimentare, acestei ramuri i se alocă, în perioada 1981—1985, investiții în valoare de 185 miliarde de lei. Din această sumă, încă în 1981 s-au realizat 36 miliarde de lei, volum ce a depășit considerabil nivelul din oricare din anii precedenți; pentru 1982 sînt planificate investiții în valoare de 42,8 miliarde de lei, iar proiectul de plan pe 1983 prevede suma de 43,6 miliarde de lei.

● Volumul fondurilor fixe de producție în unitățile agricole socialiste (milioane lei)

Anul	Intrep. agr. de stat	Staț. pt. mecaniz. agric.	Coop. agricole de prod.
1960	8 984	5 522	8 000
1965	15 698	9 796	12 910
1970	27 152	12 527	21 393
1975	38 924	19 137	33 275
1980	45 932	48 054	47 526

● Anul trecut agricultura a fost dotată cu încă 21 172 tractoare, 5 994 combine autopropulsate funcționale, de mare capacitate pentru recoltarea cerealelor, combine de recoltat sfeclă ș.a. La începutul anului în curs agricultura dispunea de 155 mii de tractoare și 45 mii de combine autopropulsate, față de 81 mii de tractoare și 300 de combine în 1965.

● Suprafața amenajată pentru irigații a ajuns, la sfîrșitul anului trecut, la 2 318 mil ha — de 10 ori mai mare decît în 1965. Potrivit prevederilor Programului unitar de realizare în complex a lucrărilor de îmbunătățiri funciare, aprobat de Plenara C.C. al P.C.R. din 7—8 octombrie a.c., pînă la finele anului 1985 vor fi executate lucrări ce vor asigura apărarea de inundații a 125 mii ha, desecarea a 1 140 mii ha, irigația a încă 814 mii ha și un volum de 1 388 milioane mc acumulare de apă, necesitînd un efort de investiții al statului de peste 35 miliarde de lei, cu 4,6 miliarde mai mult decît prevederile planului cincinal; se vor realiza, de asemenea, importante lucrări de îndiguri, desecări, combatere a eroziunii solului, ameliorare a solurilor sărace, organizare unitară a teritoriului.

● În decursul ultimelor trei cincinale, sectorului zootehnic i s-au alocat investiții totalizînd peste 75 miliarde de lei, care au fost utilizate pentru dezvoltarea și modernizarea capacităților de producție și asigurarea animalelor de reproducție.

● 24 miliarde de lei investiții — cu aproape 7 miliarde mai mult decît în cincinalul anterior și cu peste 4 miliarde mai mult decît în primele 4 cincinale luate la un loc — au fost alocate, în perioada 1976—1980, pentru dezvoltarea industriei alimentare.

cilor Băilești (jud. Dolj), spre exemplu, livrările de carne din anul trecut au reprezentat doar o treime din cele prevăzute în documentația tehnico-economică pe baza căreia s-a realizat investiția, în timp ce costurile de producție au depășit cu mult nivelul planificat. O situație similară prezintă și alte 11 întreprinderi pentru creșterea și îngrișarea porcilor — și ea se datorește menținerii unor lipsuri semnalațe și în anii anteriori: neasigurarea cu furaje — afit din punct de vedere cantitativ, cît mai ales calitativ; achiziționarea unor furaje și altor materiale la prețuri superioare celor avute în vedere în documentații; utilizarea unor animale cu potențial biologic scăzut, ceea ce a avut implicații negative asupra indicilor de reproducție; neasigurarea microclimatului corespunzător în adăposturi; unele deficiențe în organizarea producției și a muncii. De asemenea, la complexe de vaci pentru lapte Smlac și Aradul Nou (jud. Arad), Călărași (jud. Călărași), Adunații-Copăceni (jud. Giurgiu), Dorolț (jud. Satu Mare) și altele, producția de lapte s-a ridicat doar la 23,6—40% din cea proiectată, în condițiile în care costurile de producție au fost depășite în proporții mari, activitatea înșeindu-se cu pierderi însemnate, deși în documentațiile tehnico-economiche erau prevăzute beneficii. Această situație s-a datorat menținerii și accentuării unor deficiențe ca: folosirea incor-

pletă a capacităților de producție, ca urmare a neasigurării tineretului femel pentru înlocuirea vacilor reformate; popularea complexelor cu animale de un potențial biologic scăzut; neasigurarea de furaje suficiente și de calitate corespunzătoare; menținerea la un nivel scăzut a natalității, ca urmare a lipșurilor în organizarea activității de reproducție.

Dintr-o analiză efectuată la organizațiile de construcții din subordinea Direcției generale economice pentru îmbunătățiri funciare și construcții agricole din cadrul M.A.I.A., a rezultat că, în acest an, nu au fost folosite unele utilaje (peste 200 excavatoare, peste 300 buldozere, 587 screpere și autoscrepere) pentru achiziționarea cărora s-au cheltuit 678 mil. lei. De asemenea, procentul de utilizare a timpului programat la excavatoare a fost de 67,6% la trustrile de construcții pentru îmbunătățiri funciare și de 42,6% la întreprinderile de utilaj terasier, îmbunătățiri funciare, proiectări și execuții de construcții.

Obținerea unei rentabilități mai înalte la fiecare leu investit reprezintă calea cea mai avantajoasă de accelerare a dezvoltării economice și de ridicare mai rapidă a nivelului de trai al poporului, deoarece astfel se pot forma fondurile necesare pentru restituirea către societate a cheltuielilor făcute cu crearea de mijloace de producție și, totodată, fondurile necesare pentru reproducția socialistă lărgită. **A crea noi capacități de producție atîta timp cît unele mașini, utilaje și instalații nu produc la parametrii tehnico-economici sau nu sînt utilizate intensiv înseamnă a irosi fonduri care, investite în sectoare ce justifică economic o asemenea măsură, se pot dovedi mult mai rentabile.**

Decizia de investiții cere o fundamentare riguroasă, iar execuția o responsabilitate sporită

DRUMUL către o înaltă eficiență economică începe în faza de lansare a investiției, moment important în procesul de realizare a ei. În această fază, hotărîtoare este buna fundamentare a oportunității și eficienței investiției, în primul rînd prin stabilirea și dimensionarea optimă a capacităților și suprafețelor de producție, prin încărcarea corespunzătoare a tuturor instalațiilor și mașinilor, prin adaptarea, reutilizarea, modernizarea și dezvoltarea acestora.

Rezultă că atît propunerea, cît și acordarea de fonduri pentru investiții trebuie fundamentate, formulate și verificate cu mult simț de răspundere.

În această privință, organele financiar-bancare trebuie să se pronunțe în mod calificat și cu înaltă răspundere, verificînd atent ca din fondurile de investiții prevăzute în plan să se asigure resursele în următoarea ordine de prioritate: în primul rînd pentru punerea în funcțiune a obiectivelor cu termene în anul de plan; în al doilea rînd pentru obiectivele în continuare, în concordanță cu stadiile fizice prevăzute în plan și cu graficele de execuție; în sfîrșit, pentru lucrări noi prevăzute în plan.

În faza de execuție a investiției, o problemă de cea mai mare însemnătate o reprezintă concentrarea eforturilor la obiectivele prioritare, diminuarea dispersării fronturilor de lucru în favoarea obiectivelor aflate în stadii avansate de execuție și care trebuie date în funcțiune în anul de plan.

Pregătirea din timp, de către beneficiarii de investiții, a probelor tehnologice la capacitățile ajunse în stadii avansate de execuție, asigurînd materiile prime și materialele prevăzute în proiecte, precum și cadre de exploatare cu calificare corespunzătoare, scurtează durata de intrare în funcțiune și de atingere a parametrilor proiectați.

Actualul cincinal reprezintă o perioadă în care orice cheltuială de investiție trebuie chibzuită mai mult ca oricînd, pentru a asigura cea mai înaltă eficiență fiecărui leu cheltuit. Această cerință obligă fiecare lucrător de pe frontul investițiilor să vegheze la o mai bună gospodărire a fondurilor de investiții, la ridicarea eficienței lor economice.

Implicat în mod nemijlocit în procesul de elaborare, fundamentare și îndeplinire a planurilor de investiții, aparatul Băncii pentru Agricultură și Industria Alimentară va acționa, împreună cu celelalte organe centrale și locale și ale beneficiarilor de investiții din domeniul său de activitate, pentru a contribui la folosirea cît mai bună a capacităților și utilajelor existente în unitățile ramurii, mobilizarea resurselor interne și utilizarea mijloacelor proprii potrivit destinației stabilite prin plan și prin bugetul de venituri și cheltuieli, reducerea costului și duratei de execuție a lucrărilor, în final pentru folosirea cu maximum de eficiență a fondurilor destinate înfăptuirii programelor de investiții din agricultură și industria alimentară.

Ion RUȘINARU
președintele Băncii pentru
Agricultură și Industria Alimentară

AUTOGESTIUNEA ÎN ÎNTREPRINDERI:

RĂSPUNDERI, ACȚIUNI, REZULTATE

PUNCTE DE VEDERE

Autofinanțarea — expresie a utilizării eficiente a fondurilor

INTĂRIREA autoconducerii muncitorești și a autogestiunii economico-financiare se înscrie ca o coordonată majoră a perfecționării mecanismului economico-financiar, merită să contribuie la îmbunătățirea gospodăririi mijloacelor materiale și bănești, la creșterea răspunderii și autonomiei unităților economice. Autofinanțarea economico-financiară creează posibilitatea ca unitățile economice și organele colective de conducere să dispună de pârghiile și mijloacele economico-financiare necesare realizării sarcinilor de plan. Prin întărirea autogestiunii economico-financiare la nivelul întreprinderilor consiliile oamenilor muncii, adunările generale, toți oamenii muncii poartă răspunderea directă pentru păstrarea și punerea în valoare, cu rezultate maxime, a acestor bunuri, asigurând creșterea continuă a producției, ridicarea nivelului ei tehnic și calitativ, sporirea productivității muncii, reducerea cheltuielilor materiale și creșterea eficienței economice. Desfășurându-și activitatea pe baza autogestiunii economico-financiare, fiecare întreprindere este obligată să-și acopere cheltuielile din veniturile proprii, să obțină beneficii din care să restituie fondurile primite de la societate, să-și asigure autofinanțarea investițiilor și a mijloacelor circulante, să cointerezeze oamenii muncii în gospodărirea eficientă a mijloacelor materiale și bănești, în reducerea cheltuielilor materiale și în sporirea producției nete.

În contextul perfecționării mecanismului economico-financiar o importanță deosebită prezintă **întărirea autofinanțării** prin sporirea răspunderii întreprinderilor în desfășurarea procesului de producție, în utilizarea mijloacelor materiale și bănești și reducerea costurilor de producție.

Conținutul autofinanțării

DUPĂ PĂREREA NOASTRĂ, autofinanțarea reprezintă o noțiune ce reflectă relațiile economice ce iau naștere cu ocazia formării fondurilor bănești ale întreprinderilor, centralelor și unităților sociale din resurse proprii și a utilizării lor pentru realizarea investițiilor și acoperire a sporului de mijloace circulante de la o perioadă la alta. Conceptul de autofinanțare exprimând, în sens restrâns, interconexiunea dintre cerințele proprii privind investițiile și producția și rezultatele unităților economice, nu cuprinde acoperirea cheltuielilor (costurilor) de producție din încasările proprii care reprezintă o

trăsătură a organizării și conducerii întreprinderilor pe baza autogestiunii economico-financiare. De asemenea, formarea fondurilor pentru cointerese și a altor fonduri decit cele menționate constituie laturi importante ale autogestiunii economico-financiare, dar nu se încadrează în sfera autofinanțării.

Din definierea autofinanțării unităților economice se pot desprinde câteva trăsături, și anume: reprezintă o metodă de formare a fondurilor bănești necesare dezvoltării întreprinderilor; reflectă relațiile financiare ce iau naștere cu ocazia constituirii și repartizării fondurilor bănești la nivelul unităților economice; contribuie la realizarea cerințelor legate de dezvoltarea întreprinderilor și anume a investițiilor și acoperirea sporului de mijloace circulante de la o perioadă la alta; fondurile se formează pe seama resurselor care provin din activitatea proprie a unităților economice.

Este cunoscut că finanțarea exprimă în sensul său strict alocarea fondurilor de la bugetul de stat sau din alte surse cu titlu nerambursabil. Autofinanțarea se deosebește de finanțare prin faptul că exprimă formarea fondurilor bănești necesare dezvoltării întreprinderilor din resurse proprii, cit și prin efectele sale pentru activitatea economico-financiară și anume: determină îmbunătățirea corelației între cerințele pentru dezvoltare, reutilizare, modernizare ale întreprinderilor și veniturile proprii; sporește răspunderea întreprinderii în realizarea încasărilor din desfacerea producției și în îmbunătățirea rezultatelor financiare; cointerezează întreprinderea în cuantificarea necesarului de fonduri pentru investiții și mijloace circulante; contribuie la întărirea autonomiei și inițiativei unităților economice în desfășurarea procesului de producție și la reducerea dependenței de bugetul statului.

Autofinanțare — creditare

ÎN LEGĂTURĂ cu interrelațiile autofinanțării cu procese economice mai largi, în studiile de specialitate se întâlnesc referiri la raportul cu autogestiunea economico-financiară. În această direcție se arată că organizarea și conducerea întreprinderilor pe baza autogestiunii economico-financiare presupune folosirea resurselor proprii pen-

tru autofinanțarea investițiilor și a mijloacelor circulante. La rîndul său autofinanțarea — asigurînd realizarea investițiilor și acoperirea sporului de mijloace circulante — contribuie la întărirea patrimoniului întreprinderilor, la sporirea răspunderii lor în realizarea lucrărilor de dezvoltare și a resurselor proprii și în ansamblu la întărirea autogestiunii economico-financiare. Autofinanțarea reflectă o îmbunătățire pe plan calitativ a proceselor de formare și utilizare a fondurilor bănești necesare dezvoltării întreprinderilor pe seama resurselor proprii.

O problemă insuficient abordată în studiile de specialitate o constituie raportul dintre autofinanțare și creditare în realizarea investițiilor necesare întreprinderilor. În acest sens, este cunoscut faptul că pentru realizarea investițiilor în cadrul întreprinderilor se constituie fondul de dezvoltare și fondul pentru construcții de locuințe și alte investiții sociale. Proporția în care se îmbină autofinanțarea cu creditarea, în acest caz, este dependentă în primul rînd de natura lucrărilor de investiții și anume dacă sînt investiții productive sau pentru construcții de locuințe. În al doilea rînd, această proporție este influențată de realizarea resurselor proprii cu această destinație în cadrul întreprinderilor. Astfel, la o întreprindere la care beneficiile sînt mai reduse, creditul urmează să acopere o parte mai mare din cheltuielile pentru investiții. Participarea creditului bancar la completarea resurselor proprii din fondul de dezvoltare economică este condiționată și de cuantumul resurselor pe care societatea le orientează pentru creditarea pe termen lung.

Creditul bancar intervine pe termen scurt pentru acoperirea decalajului planificat între realizarea investițiilor și constituirea fondurilor proprii, pentru depășirea justificată a planului de investiții și pentru complinirea resurselor proprii nerealizate. În schimb, pe termen lung, creditul bancar asigură completarea resurselor proprii din fondul de dezvoltare economică și din fondul pentru construcții de locuințe.

În domeniul investițiilor, autofinanțarea se realizează și în urma rambursării creditelor bancare primite pentru completarea fondurilor proprii. Pe seama creditului bancar se realizează obiectivele planificate, iar ulterior se restituie acoperirea din fonduri proprii. Această variantă a autofinanțării denumită de unii autori „aminată”, reprezintă de fapt o autofinanțare ulterioară participării resursei împrumutate la realizarea investițiilor.

Așa după cum rezultă din datele cuprinse în tabelul nr. 1, prin aplicarea principiilor noului mecanism economi-

care fără un nivel corespunzător al autofinanțării nu se poate vorbi de o politică rațională a finanțării bancare. În

Tabelul nr. 1

Indicatori	1977		1978		1979		1980		1981	
	mii lei	%	mii lei	%	mii lei	%	mii lei	%	mii lei	%
Investiții de finanțat	29 675	100	14 183	100	34 266	100	69 734	100	44 362	100
a) Surse proprii	398	1,4	—	—	32 106	93,769	734	100	44 362	100
— amortizare	—	—	—	—	32 106	93,748	030	68,832	683	75,9
— beneficii	—	—	—	—	—	12 607	18,0	3 515	5,7	—
— alte surse	398	—	—	—	—	9 097	13,2	8 164	18,4	—
b) Credite bancare	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— pe termen scurt	17 837	60,1	2 000	14,1	2 160	6,3	—	—	—	—
— pe termen lung	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
c) Fondurile statului	11 440	38,5	12 183	85,9	—	—	—	—	—	—

co-financiar s-au produs mutații în asigurarea resurselor de finanțare a investițiilor. Investițiile de finanțat din anul 1977 se acopereau în proporție de 38% de la buget și 60% din credite bancare. În schimb, în anul 1980 investițiile de la această întreprindere se acoperă integral din surse proprii.

O problemă discutabilă o constituie proporția optimă a îmbinării autofinanțării cu creditarea în asigurarea mijloacelor circulante necesare întreprinderilor. Deși unii economiști au apreciat că nu prezintă importanță sursa din care primește fondurile o întreprindere, ci numai asigurarea lor în timp util, după părerea noastră îmbinarea autofinanțării cu creditarea în acoperirea mijloacelor circulante exercită influență însemnată asupra activității economico-financiare a întreprinderilor. În măsura în care nu se asigură un raport optim între sursele de acoperire a mijloacelor circulante, se înregistrează efecte diferite asupra autogestiei întreprinderilor. În ipoteza în care fondurile proprii acoperă în proporție redusă necesarul de mijloace circulante, întreprinderile nu sînt interesate în formarea și utilizarea resurselor proprii, suportă dobînzii mai mari și se accentuează dependența lor față de bancă. În cazul în care sporesc fondurile proprii și se reduc creditele bancare numai la acoperirea anumitor cerințe, se diminuează rolul creditului bancar în economia națională.

Proporția autofinanțării în acoperirea sporului de mijloace circulante este dependentă, în primul rînd, de nivelul rezultatelor financiare ale întreprinderilor și de principiile așezate la baza raporturilor cu bugetul de stat. Îmbinarea autofinanțării cu creditarea în constituirea stocurilor de valori materiale și în efectuarea cheltuielilor de producție și circulație depinde, în al doilea rînd, de cerințele autogestiei economico-financiare, de particularitățile activității din ramura respectivă, de disponibilitățile bănești din economia națională. La rîndul său autofinanțarea influențează asupra gradului de participare a creditului bancar pe termen scurt la acoperirea stocurilor de valori materiale și a cheltuielilor de producție și circulație. În acest sens, considerăm justificat punctul de vedere după

aceste condiții optimul în participarea resurselor proprii și împrumutate la acoperirea mijloacelor circulante este o expresie a raportului judicios dintre stocurile și cheltuielile de producție și circulație necesare în mod permanent și cele care prezintă oscilații de la o perioadă la alta în cadrul întreprinderilor.

Asigurarea echilibrului financiar

ÎN CONTEXTUL întăririi autogestiei economico-financiare, autofinanțarea urmează să dețină o pondere mai mare în asigurarea mijloacelor circulante, astfel încît să se reducă participarea creditului și indirect influența dobînzii asupra costurilor. Creditul bancar, ca resursă temporară, urmează să completeze sursele proprii ale întreprinderilor pe perioade limitate și pen-

circulante și creditele bancare 48%. La un trust de construcții-montaj, fondurile proprii dețin 31%, resursele atrase 4% și creditele bancare 65%. La unitățile comerciale, mijloacele circulante se acoperă în proporție de 36% din fonduri proprii, 12% din surse atrase și 52% din credite bancare. La o unitate de transport se remarcă ponderea însemnată a fondurilor proprii și participarea redusă a creditului bancar.

Autofinanțarea va cunoaște noi dimensiuni prin conceperea participării directe a oamenilor muncii la dezvoltarea mijloacelor de bază, a mijloacelor de producție. Așa după cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, în expunerea la Plenara C.C. al P.C.R. din iunie 1982, prin participarea oamenilor muncii la fondul de dezvoltare se va asigura întărirea răspunderii lor în calitate de proprietari ai mijloacelor de producție, se va stimula preocuparea pentru buna desfășurare a activității economice, pentru autoconducere, autogestie și autofinanțare.

Asigurarea autofinanțării unităților economice se realizează în strînsă relație cu echilibrul financiar la nivel microeconomic. Concordanța dintre necesitățile de fonduri financiare și sursele de procurare a lor influențează și asupra autofinanțării unităților economice. Întreprinderile care își asigură echilibrul financiar au posibilitatea să-și constituie în mod operativ fondurile proprii și să realizeze sarcinile de dezvoltare. În cazul invers, al unei întreprinderi care nu își asigură echilibrul financiar, apar greutăți și în autofinanțarea producției și investițiilor.

În ansamblu, îmbinarea autofinanțării cu creditarea este dependentă de nivelul de dezvoltare al economiei naționale și al pregătirii cadrelor. Competențele mai largi în administrarea resurselor dintr-o anumită etapă a dezvoltării economiei naționale presupun

Tabelul nr. 2

Resurse de finanțare a mijloacelor circulante

	(%)				
	Întreprindere industrială	Întreprindere de transport local	Trust de construcții	Unități comerciale	Unități de gospodărie comună
Fondul mijloacelor circulante	36	54	16	36	36
Resurse atrase	16	22	4	12	14
Fond baracamente	—	—	15	—	—
Credite bancare	48	24	65	52	50
Total surse	100	100	100	100	100

tru cerințe strict determinate. În același context se mai poate ridica și problema autofinanțării totale a activității întreprinderilor. Deși autofinanțarea totală ar elimina influența dobînzii asupra costurilor, din punct de vedere economic se justifică să se imbine cu creditarea în proporție strict determinată de cerințele temporare și suplimentare de surse bănești ale întreprinderilor.

Din tabelul nr. 2 se observă diferențele între ramuri în proporția de participare a resurselor la acoperirea mijloacelor circulante. De exemplu, la o întreprindere industrială sursele proprii acoperă 36% din totalul mijloacelor

și cadre mai bine pregătite care să asigure utilizarea fondurilor bănești în concordanță cu interesele generale ale societății. De asemenea, lărgirea autofinanțării implică exercitarea controlului financiar, pentru a urmări modul în care se utilizează fondurile bănești ale întreprinderilor.

Conținutul, trăsăturile și rolul autofinanțării evidențiază potențele sale în întărirea autogestiei economico-financiare și în asigurarea echilibrului financiar al întreprinderilor.

GH. M. VOINEA
Iași

EXIGENȚELE PROFESIONALE ȘI PREGĂTIREA FORȚEI DE MUNCĂ

PENTRU județul Brașov principalele probleme legate de asigurarea cu forță de muncă în activitatea de construcții privesc, pe de o parte, nivelul încă scăzut de calificare a personalului, concretizat în ponderea relativ ridicată a muncitorilor necalificați în ansamblul personalului. Pe de altă parte, este vorba de nivelul ridicat al fluctuației (ce afectează circa 38 la sută din personalul muncitor încadrat în cursul unui an), fenomen ale cărui consecințe negative sînt amplificate prin faptul că o pondere însemnată din personalul migrant a beneficiat de o pregătire profesională ridicată. Pornind de la aceste elemente, în investigația pe care am desfășurat-o asupra modalităților de asigurare cu forță de muncă la Trustul de construcții din Brașov ne-am orientat asupra a două aspecte principale. Primul îl reprezintă populația analizată: am considerat că în condițiile exigențelor tot mai mari privind ridicarea calificării liceului de construcții din localitate îi revin sarcini tot mai importante, și că studierea acestui segment demografic oferă informații semnificative pentru întregul personal^{*)}. Cel de al doilea privește unghiul din care a fost proiectată analiza: am considerat că identificarea factorilor ce au determinat opțiunea pentru meseria de constructor oferă temeiul unor previziuni destul de exacte asupra atitudinii față de profesiunea aleasă și față de locul de muncă, permite inițierea unor măsuri care să stabilizeze personalul și să stimuleze participarea sa creatoare în muncă. Așadar, ce concluzii au fost desprinse?

Studierea registrului de opțiuni profesionale al elevilor a învederat o corelație de intensitate mai redusă între alegerea meseriei de constructor (în fapt decizia de a urma liceul de construcții și, devansînd oarecum concluziile, decizia de a urma „liceul” în general) și dorința de a practica meseria respectivă odată cu încheierea perioadei de școlarizare. Semnificativă pentru această tendință este proporția elevilor care au declarat că doresc să profeseze meseria de constructor. Astfel, din treapta I-a de liceu, pe total populație analizată, 43,32 la sută doresc să urmeze în continuare liceul de construcții și ulterior să activeze în sfera construcțiilor (această tendință se conturează mai clar în cazul populației feminine, unde procentul respectiv este de 74 la sută față de 25 la sută în cazul băieților): cit privește treapta a doua de liceu, dintre absolvenții numai 11 la sută (pentru băieți) și 5 la sută (în cazul fetelor) doresc să obțină ca-

lificarea de constructori urmînd un stagiul de practicant. Chiar dacă aceste procente nu se vor regăsi întocmai ca decizii concrete privind practicarea sau abandonul meseriei de constructor, nivelurile constatate conturează o tendință clară de orientare ulterioară spre alte meserii. În aceste condiții este de presupus că vor fi afectate nu numai posibilitățile de asigurare în perspectivă, cu forță de muncă superior calificată a activității de construcții din județ, dar însăși calitatea pregătirii profesionale, modalitatea în care este înșușită meseria au de suferit, dacă se ia în considerație legătura strînsă ce există între atașamentul față de muncă, de profesiune și calitatea rezultatelor. Să încercăm să sistematizăm principalele cauze ce conduc la o atare situație.

Potrivit datelor înregistrate în perioada cercetării prin diverse metode — chestionar, interviuri cu elevii și cadrele didactice, analiza populației școlare pe medii și zone de proveniență etc. — a reieșit că principala cauză a atașamentului redus față de meseria de constructor o reprezintă modul întîmplător în care au ajuns în liceu cei mai mulți dintre elevi. S-a manifestat și continuă să se manifeste puternic așa-numita „selecție negativă”. Insuccesul la examenul de admitere la licee cu alte profiluri, mai solicitate, a determinat înscrierea în liceul de construcții ca alternativă la varianta absolvirii celor 10 ani de școlarizare obligatorie. Din această perspectivă este de înțeles că alegerea meseriei de constructor a avut un caracter accidental, că opțiunea respectivă nu s-a întemeiat pe o cunoaștere a profilului de activitate, fapt care determină și nivelul ridicat al fluctuației potențiale — cu alte cuvinte fenomenul fluctuațional surprins nu ca un act împlinit, ci la nivelul intențiilor exprimate de cel în cauză. Un alt motiv îl constituie reacția la condițiile de șantier, reacție ce se materializează în două direcții mai importante: pe de o parte există tendința de a prefera continuarea studiilor — treapta a II-a liceală și eventual facultate — angajării în muncă; pe de altă, o parte însemnată din elevi, mai cu seamă fete, urmăresc să presteze o muncă mai ușoară, fie în serviciile funcționale ale diverselor unități de construcții, fie în alte domenii de activitate, de regulă servicii sociale.

Am identificat, în cursul cercetării noastre, și un grup de elevi cu o înțelegere clară a profesiunii și o orientare precisă asupra evoluției lor profesionale ulterioare. Astfel cei care declară că doresc să practice meseria de constructor provin, în cele mai multe situații, din familii de constructori. Semnificativ este și faptul că, sub aspectul mediului de proveniență, în ce privește opțiunea menționată, se conturează o pondere net superioară a elevilor care provin din mediul urban.

Corelația pozitivă înregistrată între

mediul urban de proveniență și opțiunea pentru meseria de constructor se întemeiază, credem, cel puțin în parte, prin diferențele de percepție socială a profesiunii de constructor specifice mediului urban și celui rural. În mediul urban, profesia de constructor se asociază cu ideea de muncă organizată, desfășurată într-o întreprindere de stat, cu putere economică, unitate care oferă posibilități însemnate de câștig. Pentru cei care provin din mediul rural, activitatea din construcții — prin faptul că se desfășoară în condiții adesea dificile — prezintă multe asemănări cu munca din agricultură, profesiune, care, nu o dată, este privită în mod necorespunzător mai cu seamă de contingentele tinere, ca avînd un loc inferior în scara de valori.

Cît privește faptul că stabilirea profesională a elevilor este puternic legată de specificul profesional al familiilor din care provin (respectiv familii de constructori), în cursul investigației noastre am constatat că această legătură nu are un caracter pur emoțional și nicidecum întîmplător. Elevii care provin din familiile de constructori sînt bine pregătiți, sub aspect motivațional, pentru a-și însuși, iar ulterior practica, meseria de constructor. Ei sînt familiarizați cu exigențele acestei profesiuni, își reprezintă mai clar evoluția lor profesională și implicit devenirea lor ca indivizi. Or, toate aceste elemente ne îndreptățesc să susținem că ceea ce realizează familiile, în aceste situații, este o acțiune de orientare profesională.

Desigur, este vorba despre o acțiune spontană, bazată precumpănitor pe relații interpersonale, pe transmiterea, de la părinți la copii, a unei experiențe de viață, a unui sistem de valori, a unei conduite determinate. Dar, ne punem întrebarea: rezultatele pozitive nu pot fi oare generalizate? Iar răspunsul va avea, neîndoios, un sens pozitiv, întrucît orientarea profesională poate dobîndi un caracter de masă și se poate desfășura pe fondul unei autentice rigori științifice. Tocmai de aceea credem că o bună propagandă profesională în rîndul elevilor școlilor generale și al părinților, testarea aptitudinilor fiecărui copil pot constitui pirghia prin care să se asigure o stabilitate superioară și un atașament înalt față de profesiune. Și, lucru demn de semnalat, sub aspectul efortului material organizarea unor asemenea acțiuni este de departe mai lesnicioasă decît efortul pe care îl presupune calificarea unor contingente suplimentare de elevi, pentru a se suplini pierderile prin fluctuație, fără a mai considera pierderea efectivă înregistrată de societate ca urmare a abandonului meseriei.

Un alt aspect care s-a evidențiat pe parcursul cercetării noastre este acela de a avea în mai mare măsură utilajele dar și amenajarea locului de muncă la caracteristicile psihofiziologice dar și sociale proprii femeilor. În măsura în care și domeniul construcțiilor va absorbi contingente tot mai importante de forță de muncă feminină, stabilitatea, calitatea muncii vor fi considerabil condiționate de soluționarea unor aspecte ergonomice ale activității desfășurate în acest sector.

Vasile BURTEA
Mihai TOADER

sociologi, Trustul de construcții Brașov

*) În prezent, necesarul de forță de muncă este acoperit din următoarele surse: 48% cursuri de scurtă durată, 11% școala profesională, 41% prin stagiul de practicant al treptelor I-a și a II-a de liceu. Cit privește aria de cuprindere a cercetării, aceasta a inclus pe toți elevii liceului de construcții — treapta I-a și a II-a, cu un efectiv de 564 de persoane.

Ridicarea calității produselor, factor de accelerare a creșterii productivității

ÎN ANSAMBLUL problemelor legate de îmbunătățirea modului de măsurare și exprimare a productivității muncii, de sporire a forței cognitive și a capacității de expresie a acestui indicator sintetic, cercetarea influenței calității produselor asupra nivelului și evoluției productivității muncii se impune în prezent ca o cerință primordială. Tocmai în acest context aducem în discuție câteva probleme cu privire la relațiile dintre calitatea produselor și productivitatea muncii.

Înainte de a intra în abordarea acestor probleme, remarcăm că o multitudine de condiții interne și externe ale dezvoltării României în etapa actuală situează problema ridicării calității produselor pe prim planul preocupărilor partidului și statului nostru. În legătură cu aceasta tovarășul Nicolae Ceaușescu menționa: „Este evident pentru oricine — și trebuie să facem ca acest lucru să fie înțeles de toate conducerile colective ale unităților economice, de toți oamenii muncii — că nivelul tehnic, calitatea produselor constituie condiția esențială pentru progresul economiei naționale. Aceasta privește atât produsele necesare economiei naționale, aprovizionării poporului nostru, cât și produsele pe care trebuie să le exportăm“.

Premise, context, semnificații

CA TOTALITATE a însușirilor tehnice, economice, ergonomice, estetice, social-culturale etc. ale bunurilor și serviciilor, calitatea produselor exprimă gradul de satisfacere, în condiții normale și pentru o perioadă de timp determinată, a unei nevoi sociale; nu se raportează la o singură însușire, oricât de importantă ar fi, ci la un ansamblu de atribute în interconținerea lor, a cărui utilitate se manifestă pe deplin în consum, la utilizatorul final. Privită în dialectica creerii, dezvoltării și utilizării produselor, calitatea este expresia unității procesului de creație (concepție), fabricație și consum a acestora. Astfel definită, calitatea produselor este, înainte de toate, un atribut al valorii de întrebuințare. Dar, tocmai în virtutea acestui fapt, calitatea are un profund conținut economic:

a) munca concretă consumată în toate segmentele procesului de creare, fabricare și utilizare a unor valori de întrebuințare, ca și aceste valori ca atare, se dovedesc utile numai atunci și numai în măsura în care sînt recunoscute ca socialmente necesare, numai atunci și numai atît cît satisfac o nevoie socială. În afara acestor relații, consumul de resurse de muncă vie și materializată se dovedește inefficient, iar la scară macrosocială apare ca o risipă;

b) în unități de timp de muncă egale se realizează valori de întrebuințare cu caracteristici calitative diferite, cu grad de satisfacere a nevoii sociale și consum de muncă de asemenea diferit, chiar dacă volumul global (masa) al produselor este același. În aceste condiții, calitatea mai bună se materializează, practic echivalează cu un volum mai mare de valori de întrebuințare, și, în consecință, cu un grad superior de satisfacere în timp și spațiu a nevoii sociale, cu folosirea rațională a tuturor resurselor, cu economisirea muncii sociale; după cum calitatea mai slabă, sub baremul socialmente determinat — chiar dacă pentru început, pe termen scurt, într-o viziune îngustă și neeconomică pare avantajoasă — antrenează pe termen mediu și lung un consum suplimentar de resurse pentru un volum adesea mai mic de valori de întrebuințare în condițiile în care o parte a nevoii sociale rămîne neacoperită. În acest mod, calitatea produselor acționează ca factor al evoluției volumului producției și, evident, al productivității muncii; toate celelalte condiții considerate egale, calitatea — în funcție de nivelul și evoluția ei — determină deci sporirea, menținerea și chiar încetinirea creșterii productivității muncii;

c) chiar dacă, în mod firesc, calitatea superioară a produselor antrenează la început un consum sporit de resurse, avînd deci cost, valoare și preț mai mare, pe termen mediu și lung — asigurînd concomitent folosirea rațională a tuturor resurselor și satisfacerea nevoilor — este un factor de economisire și conservare a resurselor și totodată de sporire a productivității muncii sociale.

În lumina acestor câteva considerații este clar că, creșterea productivității muncii vie și sociale este pe deplin reală în măsura în care este însoțită dacă nu de îmbunătățirea, cel puțin de menținerea calității. De altfel, dacă prin definiție, teoretic, calitatea este inclusă (presupusă) în creșterea de productivitate, indicatorii de productivitate (Q/L sau L/Q) ar trebui să exprime rodnicia muncii sub un îndoit aspect — cantitativ și calitativ. În practica, dintr-o multitudine de cauze — asupra cărora nu insistăm acum — în condițiile în care volumul producției și productivitatea muncii cresc, poate avea loc un proces de erodare a calității unor produse; ca urmare o parte a produselor fabricate — pentru care s-au cheltuit resurse material-financiare și umane — ar putea să nu fie socialmente recunoscute sau, în cel mai fericit caz, ar intra în consum după remanieri și reconșionări, suportînd costuri suplimentare fără un corespondent echivalent pe planul utilității finale. Este evident că această parte a produselor — chiar dacă pînă la urmă intră în sfera consumului productiv sau neproductiv — se constituie ca un minus și nu ca un plus de productivitate.

Discrepanța care poate să apară între evoluția productivității muncii și cea a calității produselor se manifestă atît în termeni fizici, cît și valorici: producția în expresie valorică și în consecință productivitatea valorică a muncii cresc, uneori foarte rapid, în timp ce în expresie fizică acestea nu se realizează sau realizarea este sub nivelul realizărilor valorice. Or, echilibrele economice sînt nu numai valorice, ci, înainte de toate, materiale; gradul de satisfacere a nevoii sociale se leagă de existența produselor în forma lor materială. În spiritul principiilor mecanismului economico-financiar, evoluțiile celor două productivități ar trebui să fie convergente; orice perturbare a raporturilor dintre ele generează o pierdere de eficiență.

Pe de altă parte, din punctul de vedere al productivității muncii sociale și al echilibrului dintre cerere și ofertă, dintre nevoi și resurse, nu este suficientă nici realizarea producției fizice, respectiv a productivității în general, ci în structura socialmente determinată. Așa cum sublinia secretarul general al partidului, în condițiile actuale ale dezvoltării industriei noastre, a realiza producția cu orice preț, fără a lua în considerare structura nevoii sociale (a cererii finale), a produce fără a avea desfacerea asigurată, pe stocuri etc. — cum se mai întîmplă în practică — echivalează cu o risipă de resurse, de muncă socială, cu o diminuare de productivitate, cu toate consecințele asupra echilibrelor economice, asupra ritmului creșterii și eficienței economice.

Un indicator al productivității agreantat la exigențele sporirii calității

ÎN CE privește indicatorii folosiți în prezent pentru măsurarea productivității muncii trebuie spus că nici unul nu ia în considerare, în mod explicit, influența calității produselor, ceea ce afectează expresivitatea productivității, ca atare, și limitează utilitatea sa ca instrument de apreciere a rezultatelor activității economice, al înfăptuirii mecanismului economico-financiar. Tocmai de aceea, apreciem că atît perfecționarea măsurării productivității muncii, cît și orientarea mai puternică a unităților economice spre calitate se leagă, printre altele, de luarea în

onsiderare, în calculul nivelului și dinamicii productivității muncii, a calității produselor *).

Cea mai importantă problemă, în condițiile menționate, este măsurarea calității produselor, respectiv calculul unui indicator agregat al calității (K). Ușor de formalizat, un asemenea indicator nu este la fel de ușor operaționalizat. Calculul respectiv presupune întrunirea cumulativă a unor condiții: sistem de indicatori de exprimare a calității; informații cu privire la structura producției pe calități și evoluția acesteia pe durata vieții a produselor, la costul și eficiența calității; metode și tehnici de măsurare a calității pe întregul flux al formării și finalizării calității etc. Or, multe dintre aceste condiții nu sînt întrunite. Pe de altă parte, nu putem să facem abstracție că din punct de vedere tehnic, studiul calității produselor — mai ales în faza de confecționare a lui, este dezvoltat, a apărut chiar o știință, calimetria; că există o serie de metode statistico-matematice de măsurare a calității produselor; au căpătat de asemenea exilindere și metodele de gestiune a calității produselor.

În statistica calității produselor se folosește, după cum se știe, coeficientul mediu și (sau) coeficientul mediu generalizat al calității, calculat pornind de la structura produselor și de la prețul acestora pe calități. În cercetarea noastră nu am putut folosi acest indicator, din două motive: a) informațiile cu privire la structura producției pe calități erau foarte sărace, și, în plus, chiar dacă dispuneam de asemenea informații, ele nu ne dădeau indicații suficiente ca volum și nivel calitativ cu privire la concordanța dintre calitatea de proiect și cea de conformitate; b) prețul produselor, așa cum se stabilește în prezent, nu exprimă corect, în numeroase cazuri, calitatea produselor. Calitatea superioară necesită cheltuieli suplimentare, are un cost, respectiv un preț mai mare în raport cu același produs prezentînd o

* În mod teoretic, acest lucru se poate face cu ajutorul unui indicator sau coeficient al calității produselor. În acest caz formula de calcul a productivității ar fi:

$$W = \sum_{i=1}^n QK / \sum_{i=1}^n L \quad (1) \text{ sau } W = \left(\sum_{i=1}^n QK \right) / \left(\sum_{i=1}^n L \right)$$

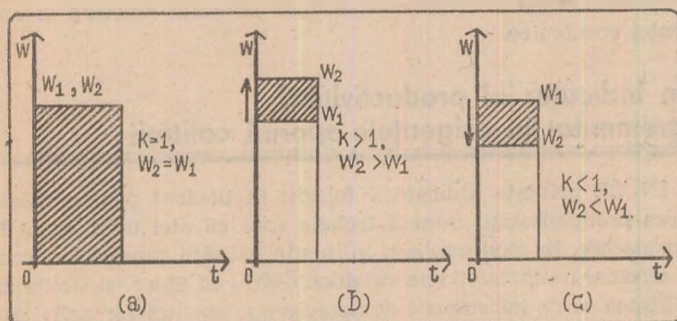
în care: W — productivitatea muncii; Q — producția globală, marfă, netă, fizică; K — calitatea; L — consumul de muncă (număr de persoane, timp de muncă), iar creșterea productivității s-ar calcula pe baza formulei:

$$\Delta W = \frac{\sum_{i=1}^n Q_1 K_1}{\sum_{i=1}^n L_1} : \frac{\sum_{i=1}^n Q_0 K_0}{\sum_{i=1}^n L_0}$$

respectiv

$$\Delta W = \frac{\sum_{i=1}^n L_1}{\sum_{i=1}^n Q_1 \cdot K_1} : \frac{\sum_{i=1}^n L_0}{\sum_{i=1}^n Q_0 K_0}$$

Întrucît K poate lua valori sub și supraunitare, introducerea calității în calculul productivității conduce la trei situații: în funcție de valorile lui K, productivitatea recalculată (W₂) va fi egală, mai mare sau mai mică decît cea inițială (W₁). Schematic, aceasta apare în felul următor:

Lăsînd de o parte cazul a, în cazul b, segmentul W₂W₁ pe dreapta OW, reprezintă plusul de productivitate pe seama calității produselor, în timp ce în cazul c, segmentul W₂W₁ pe aceeași dreaptă OW reprezintă pierderea de productivitate generată de lipsa de calitate.

calitate inferioară. În mod corespunzător, evoluțiile calității produselor, ale costului acestora și ale prețului produselor — celelalte condiții considerate egale — ar trebui să fie convergente. Or, în practică — așa cum a rezultat și din cercetările efectuate de noi — această convergență este uneori alterată. Îndepărtarea prețului de calitate a produsului își transmite influența asupra nivelului și dinamicii productivității muncii: în cazurile respective productivitatea muncii se realizează și crește mai ales din preț, din valori, fără suficientă acoperire în însușirile produselor, chiar în condițiile existenței lor fizice.

Apreciînd că — în asemenea situații — utilizarea coeficientului mediu de calitate a produselor ar conduce cel puțin în parte la concluzii deformate, insuficient de utile pe planul deciziei, ne-am orientat spre alte piste de cercetare. Întrucît în această etapă a cercetării obiectivului nostru a fost nu ațit măsurarea exactă a influenței calității asupra productivității, ci mai ales acela de sensibilizare cu privire la impactul calității asupra productivității, am recurs la o serie de indicatori parțiali ai calității la producător sau consumator, testînd influența acestora asupra productivității. Cercetările s-au efectuat în 31 de întreprinderi de încălțămînte din cadrul Centralei industriei pielăriei, cauciucului și încălțămîntei. Au fost folosiți ca indicatori de calitate: pierderile din rebuturi și remanieri, proporțiile produselor refuzate la controlul interfazic, volumul produselor pentru piața internă și cea externă refuzate la controlul tehnic de calitate, proporțiile reclamațiilor beneficiarilor interni și externi, stocurile de produse finite nevandabile.

Analiza impactului calității produselor asupra nivelului și creșterii productivității muncii și a celei totale atestă faptul că neajunsurile din domeniul calității produselor antrenează în mod direct pierderi de productivitate (fizică și valorică), consumuri suplimentare de resurse materiale — unele dintre ele deficitare — financiare și umane fără un echivalent corespunzător pe planul satisfacerii nevoilor sociale. Evident că, la nivelul întregii societăți, pierderile de productivitate generate de slaba calitate a unor produse se amplifică.

Expresie a calității muncii la nivelul tuturor eșaloanelor mecanismului economico-financiar și înainte de toate, în cel de creație și conducere, efectele slabei calități se extind dincolo de granițele unei întreprinderi; ele se manifestă pe perioade de timp îndelungate, pe întreaga durată de viață a produsului, au tendința de difuzare și potențare pe măsura sporirii gradului de complexitate și diversificării structurii industriei, a creșterii dotării ei tehnice.

ACCELERAREA creșterii productivității muncii, cerința de prim ordin a progresului social — economic al țării noastre în etapa actuală, este în mod considerabil și multilateral condiționată de îmbunătățirea calității produselor. Evident, ridicarea calității produselor este un proces complex, cu multiple ramificații, un proces care necesită acțiuni sistematice, variate, de natură diferită pe întreaga durată de viață a unui produs. Cercetarea efectuată ne-a permis evidențierea citorva direcții de acțiune în vederea ridicării calității produselor, astfel încît aceasta să-și manifeste din plin valențele de creștere a productivității:

- elaborarea unor strategii ale calității de produse, constituirea unor seturi de rezervă și introducerea acestora eșalonat în producție și consum în momentul în care apar semnele „oboselii” vechiului produs;

- perfecționarea relațiilor de conlucrăre între cercetare-proiectare-produție și consum: instituirea unor formule de organizare și stimulare care să permită prospectarea corespunzătoare a cererii finale, o receptivitate mai mare a cercetării la nevoile producției, a producției la produsele cercetării și ale beneficiarilor și invers; întărirea funcției de control al calității exercitate de beneficiarul produsului;

- integrarea organică a calității produselor în mecanismul economico-financiar. Avem în vedere un ansamblu de măsuri convergente cum sînt: introducerea calității produselor în calculul indicatorilor de producție și productivitate; extinderea sistemului de gestiune a calității — pe baza bilanțului calității — la nivelul tuturor factorilor antrenați în realizarea unui produs; perfecționarea controlului calității produselor, sporirea funcției sale preventive; întărirea rolului și funcțiilor stimulării materiale, personale și colective în ridicarea calității produselor.

dr. Steliana PERT

Institutul de economie socialistă

In spiritul autoconducerii muncitorești

AUTOEXIGENȚĂ ȘI RESPONSABILITATE ÎN FUNDAMENTAREA ȘI REALIZAREA PLANULUI

FIECARE luare de cuvânt, în cadrul recentei adunări generale a reprezentanților oamenilor muncii de la Întreprinderea de elemente pentru automatizări București, a fost — într-un fel sau altul — o reflectare a problematicei economiei naționale în cea a unității, a problematicei unității în cea a locurilor de muncă, în lumina indicațiilor date de secretarul general al partidului la consfătuirea de lucru de la Comitetul Central. Creșterea volumului, diversificarea gamei, îmbunătățirea continuă a nivelului de performanță ale producției de echipamente electronice din profilul I.E.A. prezintă o deosebită importanță pentru înzestrarea modernă a industriei noastre, pentru eliminarea importului, pentru lărgirea accesului competitiv al creației tehnice românești pe piețele externe. Iar această producție trebuie realizată cu un consum minim de resurse materiale, energetice, valutare, de muncă, în condițiile folosirii optime a dotării întreprinderii.

Dezbatând sarcinile ce-i revin din planul pe 1983, colectivul a refuzat atitudinea de automulțumire pe care i-ar fi putut-o imprima rezultatele din primele 9 luni ale anului în curs (depașirea planului la producția marfă totală și la cea vindută și încasată, la producția netă, la productivitatea muncii, la beneficii, reducerea suplimentară a cheltuielilor), conștient că ele nu au exprimat întregul potențial; totodată, indicatorii propuși pentru anul viitor au prilejuit analize, responsabile privind capacitatea și căile pentru îndeplinirea lor, perfecționările ce trebuie aduse în diferitele compartimente, în relațiile dintre ele și cu exteriorul. Programul unitar de măsuri (cuprinzând — cu precizarea termenelor, responsabilităților, eficienței — peste 30 de obiecte referitoare la introducerea progresului tehnic, îmbunătățirea organizării, ridicarea nivelului profesional al oamenilor muncii), aprobat de adunarea generală, se adaugă acțiunilor deja demarate pe linia pregătirii producției, în fundamentarea obiectivului de a mări în noul an — în comparație cu prevederile planului pe 1982 — cu circa 15 procente producția marfă, exportul, beneficiile, în condițiile concentrării deosebite a atenției asupra fabricației mijloacelor de automatizare.

Accelerarea introducerii progresului tehnic — prioritate absolută

DACĂ în analiza activității de până acum și în discutarea orientării de viitor, atenția s-a axat mai degrabă pe problematica de ordin tehnic-tehnologic, prin prisma ei fiind interpretată și cea a producției, aceasta s-a datorat nu numai tonului dat chiar de consiliul oamenilor muncii, în materialul prezentat, ci mai cu seamă unor cerințe obiective de mare actualitate, legate de rolul

I.E.A. în industria electronică și al acesteia în ansamblul economiei și a unor experiențe trecute din care s-au tras învățăminte. (Se resimt încă, de pildă, consecințele întârzierilor din cincinalul precedent în asimilarea unor produse noi — și le resimte nu numai întreprinderea, ci economia națională, care a fost nevoită să importe în continuare astfel de produse.)

În bilanțul pe zece luni al muncii de creație, concepția specialiștilor și priceperea muncitorilor s-au materializat prin asimilarea în fabricație a 70 de produse noi sau modernizate, introducerea a 5 tehnologii perfecționate. Seria de modele ale sistemului de reglare automată SRA destinate exportului, echipamentele ECAROM 800, NUMEROM 306, 331 M, MAREL, cele de dispecerizare a cîmpurilor de sonde etc. au trecut cu succes confruntarea cu cerințele utilizatorilor. În urma rezultatelor bune obținute la încercarea primului lot de servomotoare pentru înregistrare, s-au creat condiții ca trecerea la producția de serie a acestora să înlocuiască un import costisitor. Deosebită însemnătate prezintă progresele în mărirea gradului de integrare a fabricației; ele au permis obținerea unei economii valutare echivalând cu circa 3,6 milioane de lei, sumă ce va spori considerabil o dată cu creșterea seriei la produsele vizate. De exemplu, se apreciază la 400 mii dolari/an diminuarea importului prin asimilarea tehnologiei de execuție a pastilelor de contact pentru aparate înregistratoare; la 40 mii dol./an, prin realizarea separatoarelor galvanice; la 400 dol. pentru fiecare echipament ECAROM, prin utilizarea unui sistem cu circuite integrate de producție autohtonă.

La dimensionarea indicatorilor economici pe 1983 s-au avut în vedere amplificarea considerabilă a creației tehnice proprii (a institutului de specialitate și întreprinderii), scurtarea intervalului între încheierea cercetării-proiectării și trecerea la producția curentă. Astfel, se contează pe o reducere cu circa 30% a cheltuielilor materiale și de muncă prin dezvoltarea amintită a sistemului SRA (în comparație cu vechile soluții bazate pe aparatură SFRAM), concomitent cu lărgirea posibilităților de export; iar asimilarea aparatului pentru centralele nucleare-electrice va asigura numai la etapa I a primei unități, o economie la import de peste jumătate de milion de dolari.

Preocupându-se ca o dată cu fundamentarea și aprobarea planului să se acționeze energetic și în vederea creării condițiilor necesare pentru realizarea lui, adunarea generală a apreciat că trebuie intensificate eforturile pentru accelerarea ritmului de asimilare a noilor produse și tehnologii, pentru urgentarea rezolvării fazelor restante. S-a decis ca încă în acest an să se obțină o depășire a numărului de faze prevăzut

în planul tehnic, iar specialiștii din compartimentul tehnic și din compartimentele ce contribuie la pregătirea fabricației (atelierile de proiectare, S.D.V-uri, autoutilare, prototipuri) să se concentreze asupra asimilării produselor destinate centralelor nucleare, a noi echipamente de comandă numerică CNC, cu fiabilitate sporită pentru mașini-unelte, a echipamentelor complexe de automatizare bazate pe sistemele ECAROM și SRA, asupra reproiectării aparatului de indicare-înregistrare electronică analogică pentru a mări performanțele în exploatare și productivitatea muncii în fabricație.

Exportul : nu numai lărgirea ofertei, ci și lărgirea efectivă a livrărilor

ZILELE acestea, întreprinderea livrează ultimele produse din cantitățile contractate la export pe 1982. Ele confirmă calitatea de concepție, realmente competitivă, a echipamentelor ce poartă cunoscuta marcă FEA.

Pentru ca această calitate de concepție să se regăsească și în calitatea de execuție a fiecărui produs în parte, s-a acționat pe linia întăririi și creșterii exigenței controlului la recepția materialelor și componentelor și pe tot fluxul, de la prelucrări mecanice la montaj final; controlorii au fost instruiți să nu se limiteze la constatări, ci să contribuie la îmbunătățirea proceselor tehnologice, pentru prevenirea defectelor; a fost lărgită baza materială de testări și verificări. Un punct central al colaborării cu furnizorii de componente este efortul pentru mărirea fiabilității aparatului. Programul de perfecționare profesională a personalului pe 1983, amplificat față de cel din anul în curs, este orientat spre completarea cunoștințelor și mărirea îndemnării executanților potrivit nivelului tehnic și tehnologic ridicat al noilor produse, în special al aparatului analogice modularizate.

Anul acesta, la cele 18 târguri și expoziții internaționale la care au fost prezentate, noile produse FEA — cu performanțe ridicate și design modern — s-au bucurat de interes din partea specialiștilor și oamenilor de afaceri. Pentru ca tot mai mulți clienți externi potențiali să devină cumpărători efectivi întreprinderea, în colaborare cu „ELECTRONUM” și cu participarea altor întreprinderi de comerț exterior, a stabilit pentru 1983 un program de promovare mai intensă la export. Colectivul de marketing a elaborat un catalog în limba engleză, care să fie difuzat cu concursul agențiilor noastre economice din străinătate. Se editează prospecte pe familii de produse. Ar fi, probabil, util să se extindă și alte forme — expoziții proprii itinerante, par-

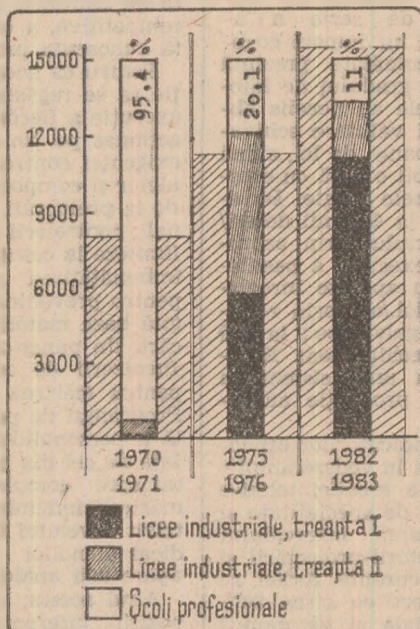
Școala profesională — principala formă de pregătire a muncitorilor constructori

AM PREZENTAT, în prima parte a acestui articol*, unele neajunsuri ce caracterizează în prezent sistemul de pregătire a muncitorilor calificați pentru ramura de construcții-montaj și, pornind de la indicațiile secretarului general al partidului, modul în care Ministerul Construcțiilor Industriale consideră că ar putea fi îmbunătățit acest sistem, pentru a garanta o instruire profesională la nivelul tehnicii și tehnologiei moderne de pe șantiere, la nivelul cerințelor privind creșterea productivității muncii și îmbunătățirea calității lucrărilor. Sintetizând, este vorba despre prelungirea duratei de studii în școlile profesionale de la 1 1/2 la 3 ani (absolvirea acestei școli urmînd să fie echivalată, pe planul instrucției generale obligatorii, cu absolvirea a 10 clase, deci a primei trepte a liceului), însușirea de către elevi a unui profil larg de policalificare, creșterea ponderii practicii școlare în specialitate.

Dezvoltarea importantă a rețelei de școli

ESTE de așteptat, cu un grad ridicat de certitudine, ca școala profesională reorganizată într-o astfel de viziune să asigure o calificare a muncitorilor, net superioară calitativ celei pe care o oferă în prezent liceele de construcții. Se pune însă problema cantității acestei calități. La ora actuală, cum s-a arătat, din efectivul de muncitori calificați al unităților M.C. Ind. circa 26% sînt absolvenți de școli profesionale — proporție acumulată în decursul anilor, dar care nu va avea șanse de creștere rapidă, cîtă vreme din totalul elevilor cursurilor de zi ai unităților școlare tutele de minister, cei ai școlilor profesionale reprezintă doar 11%, iar numeric, ei sînt de 4,5 ori mai puțini decît în 1970/1971.

Graficul prezintă modul în care a evoluat, la etape semnificative din perioada începînd cu 1970, populația școlară și repartizarea ei pe licee, treptele I și II (cursuri de zi) și școlile profesionale ale M.C. Ind. (în prezent, rețeaua de unități școlare ale ministerului cuprinde 14 licee și 13 școli profesionale).

ticiparea cu oferte la diverse licitații, includerea elementelor pentru automatizări în mai multe livrări complexe românești.

Utilizarea deplină a potențialului

UȘORUL AVANS cîștigat față de plan în primele 3 trimestre trebuie sporit, pentru ca pînă la finele anului să se realizeze și angajamentele; adunarea generală a stabilit că volumul mediu lunar al producției să crească, în acest scop, cu circa 13 la sută — ceea ce va înlesni și trecerea la ritmul stabilit pentru 1983.

Ca puncte nevralgice care trebuie soluționate au fost identificate nu numai problemele de aprovizionare, ci și cele țînd de ritmicitatea producției pe secții, de disciplina în muncă și mai buna utilizare a timpului de lucru etc.

Răspunderea oamenilor muncii, de proprietari ai mijloacelor de producție — răspundere întărită în condițiile participării lor cu părți sociale la constituirea fondului de dezvoltare economică al întreprinderii, potrivit prevederilor legii recent adoptate de Marea Adunare Națională — s-a manifestat în atitudinea combativă față de unele deficiențe în întreținerea și repararea utilajelor și instalațiilor, în utilizarea dotării oficiului de calcul, în amenajarea

Pentru considerentele expuse, structura la care s-a ajuns apare necorespunzătoare și se impune a fi schimbată. Această presupune **CREȘTEREA IMPORTANTĂ A PONDERII (DECI ȘI A NUMĂRULUI) ȘCOLILOR PROFESIONALE**, care să devină principala formă de pregătire a muncitorilor calificați. Se avansează următoarea distribuție în viitor a efectivului de elevi:

- circa 80% în școli profesionale de 3 ani,
- circa 20% în licee industriale de construcții-montaj (organizate cu ciclul continuu — fără trepte — de la clasa a IX-a la a XII-a).

Caracterul deschis al unui astfel de sistem de învățămînt ar oferi absolvenților ambelor forme posibilitatea de a lucra în producție ca muncitori calificați sau de a-și însuși un nivel superior de instrucție, iar unităților care-i încadrează — de a avea o forță de muncă adecvată cerințelor actuale.

Indatoriri ale școlilor și ale unităților beneficiare

CONSIDERĂM că reorganizarea sistemului de învățămînt profesional trebuie rezolvată în mod unilar, nu numai în cadrul M.C. Ind. ci pentru întreaga ramură de construcții-montaj, cu o rețea de școli care să satisfacă nevoile unităților din teritoriu, indiferent de subordonarea lor departamentală, ca o infrastructură adecvată pentru îmbunătățirea pregătirii muncitorilor calificați. Ea nu va putea însă asigura, prin sine însăși, obținerea rezultatelor scontate. Mai este necesară îndeplinirea unor condiții, cu concursul Ministerului Educației și Învățămîntului, al ministerelor și consiliilor populare ce au în subordine organizații de construcții-montaj, al unităților care tutelează școlile;

- o mai intensă propagandă în rîndul elevilor din clasele gimnaziale, pentru a-i atrage la însușirea profesiei de constructor, în exercitarea căreia pot afla deosebite satisfacții de ordin moral și material;

- selecția candidaților după criterii dictate de condițiile în care, după absolvire, vor lucra pe șantiere — muncă în aer liber, gradul de efort fizic al unor operații (în prezent, destul de numeroși absolvenți — mai ales fete — solicită negații de la unitatea la care sînt repartizați, respectiv rezilierea contractului încheiat cu aceasta, sub motivul că nu sînt dotați fizic pentru munca în construcții);

- perfecționarea în specialitate și din punct de vedere pedagogic a cadrelor didactice și de instructori, potrivit cerințelor unei școli care să dea elevului atît cunoștințe la nivelul primei trepte a liceului, cît și policalificarea;

- garantarea, de către conducerea unităților și șantierelor de construcții la care elevii își efectuează practica, a condițiilor necesare (front de lucru organizat și aprovizionat în mod corespunzător) pentru lucrul în formații proprii, sub conducerea cadrelor de specialitate ale școlii, sau încadrați în echipe și brigăzi existente, conduse de muncitori cu bună pregătire și îndrumate de maștri cu aptitudini pedagogice;

- integrarea treptată a elevilor din ultimul an al școlii profesionale în viața colectivelor de pe șantiere, în ce privește nu numai munca, ci și activitatea educativă, culturală, familiarizarea lor cu aspectele practice ale indicatorilor economici, ale autoconducerii muncitorești.

Dan CONDREA

*) „Pregătirea în școlile profesionale — la nivelul tehnicii moderne din dotarea întreprinderilor”, R.E. nr. 45/1982.

depozitelor. Totodată, țînd seama de avantajele obținute prin autoutilitare, s-a propus să continue acțiunea de execuție cu forțe proprii a unor mașini cu destinație specială, de modernizare a celor existente.

Forul democrației muncitorești din întreprindere și-a exprimat hotărîrea ca, în împlinirea Conferinței Naționale a partidului, să-și îndeplinească și depășească sarcinile pe 1982, să asigure condițiile ca, încă din primele zile ale celui de-al treilea an al cincinalului, producția să se desfășoare ritmic, la întreaga capacitate, la un înalt nivel calitativ și de eficiență economică.

Adrian RUSU

In
intimpinarea
Conferinței
Naționale
a P.C.R.

Modificări ale structurilor economice în profil teritorial

DEZVOLTAREA TERITORIALĂ este un proces complex, care afectează structurile economice și sociale, proces determinat de gradul de modernizare a economiei, de cerințele valorificării superioare a resurselor, de necesitatea creșterii eficienței activității economice, de stadiul dezvoltării la care a ajuns țara noastră.

Concepția științifică asupra dezvoltării în profil teritorial și-a găsit o expresie complexă, autocuprinzătoare în Programul Partidului Comunist Român, în primul Program-directivă de dezvoltare economico-socială în profil teritorial pentru perioada 1981-1985.

În forma cea mai sintetică, principiile și obiectivele dezvoltării teritoriale au fost formulate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în felul următor: „Făurirea socialismului presupune dezvoltarea puternică a forțelor de producție pe întregul teritoriu al țării, într-o concepție unitară și de largă perspectivă. Numai pe această cale se asigură ridicarea gradului de civilizație a tuturor localităților, lichidarea migrației populației spre orașele mari, transformarea armonioasă a întregii structuri și vieți sociale, făurirea deplinei egalități în ce privește condițiile de muncă și de viață, exercitarea drepturilor și afirmarea în cimpul vieții sociale a tuturor cetățenilor țării”.

Hotărâtoare în realizarea ansamblului de obiective ce caracterizează dezvoltarea multilaterală și echilibrată a tuturor județelor, este repartizarea judicioasă a forțelor de producție pe întregul teritoriu național.

Repartizarea rațională a forțelor de producție, dezvoltarea armonioasă a tuturor județelor implică, cu necesitate, realizarea unei structuri optime pe ramuri și subramuri ale economiei, între județe și în interiorul acestora, care să răspundă cel mai bine condițiilor concrete de spațiu și timp. Se are astfel în vedere realizarea unor structuri economice în profil teritorial care să asigure utilizarea eficientă a resurselor materiale și umane de care dispune societatea. Modificarea în această direcție, a structurii economice, va avea ca efect final, sporirea contribuției fiecărui județ la dezvoltarea economico-socială de ansamblu, la creșterea eficienței în întreaga economie, asigurându-se totodată și un profil armonios județelor țării, o apropiere a acestora, din punct de vedere structural. Iată de ce analiza modificărilor structurale petrecute într-o anumită etapă, stabilirea profilului economic al județelor și desprinderea principalelor tendințe, reprezintă punctul de plecare în direcționarea viitoarelor schimbări în structura economică a fiecărui județ.

Profilul economic al județelor

ÎN STABILIREA profilului economic al județelor, în condițiile interne și internaționale actuale (ale penuriei de resurse materiale) devine definitoriu modul de valorificare a resurselor materiale și umane existente în zona respectivă. Se preconizează astfel apropierea nivelului de dezvoltare a județelor printr-o diversitate de structuri economice, diversitate ce trebuie să asigure pe ansamblul economiei și în fiecare județ, efecte utile maxime. În același timp, necesitatea realizării autoconducerii și autoaprovizionării teritoriale implică și un anumit grad de concordanță între structurile economice teritoriale.

La determinarea profilului economic actual al județelor, analiza trebuie să pornească de la ramurile sau subramurile de ba-

ză. Cum în toate județele, industria și agricultura sînt preponderente, considerăm că raportul dintre acestea poate reda profilul economic al unui județ. Aceasta cu atât mai mult cu cât importanța unui raport just între cele două ramuri crește în cazul județelor cu un nivel mai redus de dezvoltare. Admiterea priorității industrializării în procesul modernizării structurii și creșterii economice rapide, în astfel de județe, nu înclină, ci, dimpotrivă, abia repune problema raportului dintre industrie și agricultură.

Și în actualul cîmp, un obiectiv prioritar îl reprezintă „creșterea proporțională și armonioasă a industriei și agriculturii, a tuturor ramurilor economiei naționale, realizarea unui echilibru optim între diferite sectoare, în vederea satisfacerii într-o mai mare măsură a necesităților progresului general al societății și ridicării continue a bunăstării materiale și spirituale a întregului nostru popor”.

Utilizarea raportului dintre industrie și agricultură în determinarea profilului economic naște și discuții legate de criteriul cel mai indicat de a fi utilizat în calcul: populația ocupată, volumul fondurilor fixe sau volumul producției. În cele mai multe cazuri se are în vedere structura populației ocupate. Se consideră, astfel, că tipul de economie agrară se caracterizează prin faptul că partea covârșitoare a populației activează în ramurile neindustrializate, în special agricultura. Întrucît analiza raportului dintre ramuri și subramuri după unul din cei doi factori de producție (populație, fonduri) face abstracție de modul de utilizare a acestora, în condițiile actuale, cînd utilizarea eficientă a resurselor reprezintă problema esențială în dezvoltarea economiei, volumul realizărilor este cel care poate oferi o imagine adecvată a profilului economic al județelor. În condițiile dezvoltării economice intensive, a unei productivități a muncii superioară în industrie, numeroase sînt situațiile în care avem județe cu o structură a populației ocupate favorabilă agriculturii, dar cu un raport pozitiv între producția industrială și cea agricolă.

Pornind de la valoarea raportului dintre producția industrială și cea agricolă din fiecare județ și prin compararea sa cu raportul dintre industrie și agricultură la nivelul economiei naționale s-a calculat indicele profilului economic¹⁾.

$$P_j = \frac{Q_{Ij}}{Q_A} \cdot \frac{R_j}{R_0} \cdot 100$$

- Q_{Ij} și Q_I reprezintă producția globală industrială a județului și respectiv pe total economie;
- Q_{Aj} și Q_A producția globală agricolă a județului și din economie;
- R_j și R_0 raportul industrie-agricultură din județ și respectiv media pe economie.

Pornind de la raportul dintre producția globală industrială și cea agricolă din fiecare județ și de la mărimea relativă a acestuia față de raportul industrie-agricultură din economia națională, cele 40 de județe existente în anul 1980 și municipiul București, au fost împărțite în patru grupe:

- a) județe cu o structură predominant industrială pentru care indicele profilului are valori mai mari de 1,5;
- b) județe cu un profil industrial-agrar unde indicele de profil variază între limitele de 1,0 și 1,5;

Tabelul nr. 1

	1970	1980
— Județe predominant industriale	9	7
— Județe industrial-agrare	7	6
— Județe agrar-industriale	10	18
— Județe agrare	14	9

Notă: Raportul industrie-agricultură s-a calculat ca raport între producția globală industrială și cea agricolă realizate în 1970 și respectiv anul 1980.

¹⁾ Nicolae Ceaușescu — Expunere la Congresul Consiliilor populare județene și al președinților consiliilor populare municipale, orașenești și comunale din 4 februarie 1976; România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 12, Buc., 1976, p. 490-491.

²⁾ Nicolae Ceaușescu — Raport la cel de-al XII-lea Congres al Partidului Comunist Român, Editura politică, București, 1979, p. 26.

³⁾ Un indice asemănător al profilului economic a fost propus în lucrarea „Profilul dezvoltării economice a județelor în contextul cerințelor accelerării procesului de omogenizare economico-socială în profil teritorial”, elaborată de cercetătorii G. Frenț și J. Ursache de la Institutul de planificare.

- c) județe agrar-industriale, cu indici între 0,5 și 1,0;
- d) grupa județelor de tip agrar pentru care indicii sînt inferiori valorii de 0,5.

Repartizarea numerică a județelor, în cele patru grupe după acest criteriu în anii 1970 și 1980 este următoarea:

Tabelul nr. 2

Județele	Raportul industrie-agricultură		Dinamica
	1970	1980	1980/1970
Brașov	15,86	24,27	153,0
Hunedoara	18,38	12,83	69,8
Prahova	11,47	17,10	149,1
Sibiu	11,17	18,76	167,9
Caraș-Severin	11,28	11,02	97,7
Teleorman	1,23	2,53	205,7
Bistrița	1,07	2,66	248,6
Botoșani	0,83	1,92	231,3
Tulcea	1,05	2,66	253,3
Călărași	0,79	1,85	234,2

Reducerea, în anul 1980, a numărului de județe din grupele extreme, paralel cu creșterea de la 13 la 19 a numărului de județe agrar-industriale are în principal două explicații:

a) în primul rînd, ca urmare a amplului proces de industrializare, are loc o apropiere, prin sporul considerabil al producției industriale în județele rămase în urmă și trecerea acestora în grupa județelor agrar-industriale. Astfel, cele 6 județe cu profil agrar care au trecut în rîndul județelor agro-industriale (Buzău, Constanța, Covasna, Mehedinți, Olt și Sălaj) au înregistrat în perioada analizată o creștere a producției industriale între 874,4% și 329,7% față de 304,7% media pe țară.

Creșterea accentuată a producției industriale în județele mai puțin dezvoltate s-a bazat pe politica de investiții și repartizarea lor, în fiecare etapă parcursă, după nevoile majore ale economiei privind valorificarea resurselor materiale și umane aflate în diferite zone ale țării. În acest context obiectivul stabilit de Congresul al XI-lea al partidului de a se realiza în fiecare județ o producție globală industrială de cel puțin 10 miliarde lei a constituit un element hotărîtor în politica de apropiere a nivelului de dezvoltare industrială a județelor patriei. Ca urmare, în perioada 1965—1980 numărul județelor cu o producție industrială de peste 10 miliarde lei a crescut de la 4 la 32. De altfel în anul 1980 nu mai existau județe cu o producție industrială sub 4 miliarde lei, față de 27 cîte existau în 1965.

b) reducerea indicelui profilului economic al județelor industriale prin creșterea mai accentuată a producției agricole (de exemplu, în județele Bacău, Argeș, Cluj), dinamica acesteia fiind mult peste cea realizată pe ansamblul economiei. Aceasta explică posibilitățile mai mari de dezvoltare a agriculturii și în județele în care industria are un rol determinant.

Apropierea profilului județelor este ilustrată și de reducerea decalajului relativ între județul Brașov și județul Ialomița⁴⁾ (al doilea și ultimul după raportul industrie-agricultură), de la 22,6% în 1970 la 17,21% în anul 1980 și ca urmare a dinamicii raportului dintre producția globală industrială și cea agricolă superioară în județele mai puțin dezvoltate.

În actuala etapă de dezvoltare economică și socială a țării, determinant în asigurarea unei dezvoltări echilibrate în profil teritorial este realizarea unei producții globale anuale de cel puțin 70 000 lei pe locuitor. Față de 1980 cînd 12 județe aveau o producție globală pe locuitor de peste 70 000 lei, în 1985 se prevede ca în toate județele să se realizeze acest deziderat. Mai mult, celor 2 județe care în 1980 aveau o producție globală de peste 1 000 000 lei li se vor alătura alte 8 județe.

Modificări structurale în industrie

SPORIREA CONTRIBUȚIEI industriei — ramura principală în economia tuturor județelor în anul 1980 — la realizarea produsului material devine o caracteristică generală, cu accente deosebite în județele agrare. Totuși, diferențierea între dinamicile producției industriale nefiind sensibilă, nu au loc mutații importante în ierarhia județelor. În acest context, apare

⁴⁾ Nu am luat în calcul municipiul București, ocupantul primului loc, datorită caracterului său specific — inexistența posibilităților de dezvoltare a agriculturii.

⁵⁾ Coeficientul de concentrație Hirschman se calculează astfel: $H = 100 \sqrt{\sum q_i^2}$ în care q_i reprezintă ponderea ramurii i în total producția industrială. Valoarea maximă a lui $H = 100$ cînd este dezvoltată o singură ramură.

ca fiind foarte importantă în caracterizarea profilului economic al județelor, analiza modificărilor structurale din industrie.

Evoluția structurală a industriei, în condițiile în care sporirea contribuției industriei la realizarea produsului social devine o caracteristică generală, are un rol hotărîtor în orientarea procesului de modernizare a întregii economii, în îmbunătățirea profilului economic al județelor.

Printre tendințele ce s-au înregistrat în perioada analizată în structura producției industriale, remarcăm:

- scăderea însemnată a ponderii producției ramurilor extractive paralel cu creșterea importanței ramurilor prelucrătoare;

- creșterea ponderii industriei constructoare de mașini și a industriei chimice;

- scăderea ponderii ramurilor producătoare de bunuri de consum;

- creșterea prioritară a ramurilor purtătoare ale progresului tehnic și a sectoarelor care încorporează un volum mare de muncă de cercetare.

Intensitatea acestor schimbări structurale este diferențiată de la un județ la altul și în funcție de profilul acestora.

Astfel, industria județelor predominant industriale cunoaște în perioada 1970—1980 puține modificări structurale; crește ponderea industriei constructoare de mașini în detrimentul industriei alimentare.

Spre deosebire de acestea, județele cu profil agrar au cunoscut modificări structurale mult mai importante.

Desigur, însă, că ținînd seama de necesitatea reducerii consumurilor de resurse naturale, și în primul rînd a celor energetice, de cerința valorificării superioare a materiilor prime locale, și în special a celor regenerabile, concomitent cu dezvoltarea puternică a bazei proprii de materii prime, în perspectivă s-ar putea manifesta tendințe cu totul noi în privința structurii economice a unora dintre județe.

Criterii de analiză a gradului de specializare industrială a județelor

CONSIDERĂM că cercetarea tendințelor structurale ce s-au manifestat în dezvoltarea industriei într-o anumită perioadă este strîns legată de analiza procesului de specializare industrială a județelor, proces ce permite realizarea aceluși profil care să răspundă cel mai bine condițiilor concrete de spațiu și timp.

Pentru aceasta, propunem utilizarea, în cercetarea faptică, a unor indicatori utilizați în statistica O.N.U.:

- coeficientul de concentrație
- coeficientul de intensitate a modificărilor structurale și
- coeficientul de concordantă a două distribuții procentuale.

Coeficientul de concentrație⁵⁾ permite o oglindire statistică a procesului de specializare. Calculat pe fiecare județ, la începutul și sfîrșitul perioadei, diminuarea valorii indicatorului va arăta că modificarea structurii a fost orientată spre dezvoltarea de noi ramuri sau spre acele ramuri care dețineau la începutul perioadei ponderi mici. În comparație cu media pe economie, el va permite clasificarea județelor după structura lor industrială în:

- județe specializate, unde indicatorul are o valoare superioară față de media pe economie,
- județe cu structură asemănătoare cu cea din economie și,
- județe nespecializate.

Astfel, în anul 1980, județele Brașov, Sălaj, Galați, Caraș-Severin, puteau fi considerate ca fiind județe puternic specializate, valoarea coeficientului de concentrație fiind de 66,4 și 61,6 și respectiv 55,5, iar județele Bihor, Cluj, Mureș, Neamț, Gorj, Harghita prezentau o structură a industriei deloc specializată, valorile coeficientului fiind sub 40.

În concluzie, politica de amplasare rațională a forțelor de producție și de dezvoltare echilibrată a județelor și zonelor țării, prin alocarea cu prioritate a fondurilor de investiții județelor mai puțin dezvoltate, a lichidat marile decalaje moștenite de la vechiul regim în ceea ce privește structura economică a județelor.

Trebuie să menționăm însă că, întrucît dezvoltarea economică a județelor este strîns legată de condițiile economice și naturale de care acestea dispun, politica de dezvoltare teritorială nu are ca obiectiv alinierea județelor la o anumită structură, ci realizarea aceluși profil economic pe nivele de specializare diferite, care să permită obținerea unor rezultate superioare de eficiență, prin punerea în valoare a rezervelor existente în fiecare județ.

Ion GHIZDEANU
I.E.S.

LUCRAREA dr. Costin C. Kirițescu, „Moneda — mica enciclopedie”, aduce o valoroasă contribuție la efortul de cercetare care se desfășoară în țara noastră pentru aprofundarea cunoașterii mecanismelor economice ale societății moderne. Apariția acestei lucrări o putem aprecia ca un veritabil eveniment editorial. Este pentru prima oară când patrimoniul literaturii noastre de specialitate se îmbogățește cu o enciclopedie consacrată acestei problematice, de mare interes și actualitate. O lucrare de excepție, căreia concepția și tratarea problemelor îi oferă originalitate atât în cadrul literaturii din țara noastră, cât și la o raportare față de apariții similare din străinătate. Necesară pentru specialiști, o asemenea lucrare era așteptată și de cititorul mai puțin inițiat, în intenția de a desluși sensurile unor evenimente care captează atenția generală. Rezervate cândva studiului și dezbaterii unui cerc restrâns de experți, aridele probleme monetare au devenit în ultima vreme o adevărată preocupare publică, explicabilă ținând seama de incidența pe care o au asupra întregii activități economice și, în ultimă analiză, asupra condițiilor de viață ale fiecăruia.

Răspunzând deopotrivă cerințelor specialistului și ale celui ce caută doar o elucidare, lucrarea la care ne referim reprezintă un adevărat instrument de lucru, destinat a avea o mare audiență. Structurat potrivit regulilor genului cărui îi aparține, acest volum se distinge printr-un mod aparte de prezentare a problematicei, apărând de fapt ca o expunere sintetică și unitară asupra ansamblului unei materii complexe, în care el este o autoritate recunoscută. Realizarea acestei laborioase alcătuirii — o enciclopedie de autor — a creat posibilitatea unei încheșări a materiei și a încadrării sale într-o concepție proprie, bine definită și profitabilă evident pentru calitatea conținutului. Cititorul nu se află în fața unei reuniri de simple definiții și elemente informative, așa cum este uzual în lexicografie, ci a unei tratări de fond, într-o formă succintă, o asemenea tratare urmărind să dezvăluie substanța și conexiunea termenilor. Metoda adoptată oferă posibilitatea mai mult decât a unei clarificări, introducând pertinent pe cititor în structuri, corelări, evoluții, controverse. Părți aparent dispartate întră astfel într-o legătură organică, perspectiva asupra fenomenelor se deschide, interdependența diverselor mecanisme devine evidentă.

O mențiune specială se impune referitor la redactarea propriu-zisă a textului. Departele de ermetismul ce din păcate mai este întâlnit în domeniu, întreg cuprinsul MONEDei este scris explicit, cu o limpezime specifică autorului, ceea ce deschide publicului larg accesul la înțelegerea complexelor probleme abordate în lucrare. Se aduce în acest fel o nouă și convingătoare dovadă a modului cum o terminologie riguros științifică, uneori aridă, poate fi totuși minuită pentru a descrie succint și clar cele mai complicate structuri și fenomene monetare, așa încât să fie inteligibile și pentru cei ce nu sînt de specialitate.

În ce privește modul în care se face abordarea problemati-

cu domeniul ales: moneda. Noțiunile de bază se regăsesc într-o multitudine de termeni explicați în cadrul lucrării cum este cazul, spre exemplu, al banilor, al valutei, al băncilor. Trimiteri exprese sau simple referiri în text în lanțuie numeroși termeni tocmai spre a permite reconstituirea întregului organic ce îl alcătuiesc. La consultare, enciclopedia monetară devine cu atât mai interesantă și folosităre cu cât se procedează la o urmărire a întregii serii de termeni înrudiți, care se completează și explică reciproc.

Este concludent, astfel, cum ansamblul de termeni referitori la sistemul monetar internațional edifică asupra contextului general în care s-au

internaționale, asistența financiară pentru dezvoltare, politica monetară a țărilor occidentale, sistemul bancar capitalist.

De cite ori se referă la termeni, concepții și teorii asupra mecanismelor și fenomenelor monetare, articolele din enciclopedie sporesc informarea cititorului, evidențind diversitatea punctelor de vedere asupra problemelor în discuție. Autorul a simțit însă oportun, pe bună dreptate, să prezinte distinct, într-o remarcabilă sintetizare, principalele teorii monetare din lumea occidentală printr-o critică prin prisma tezelor socialismului științific.

Valoroasă prin întregul său aport teoretic, MONEDA se dovedește a fi deosebit de utilă — așa cum arătam — și pe un plan practic, bogăția sa de idei și informații interesante mai cu seamă pe cei care își desfășoară activitatea în domeniul relațiilor economice internaționale. Monede în circulație, instrumente și modalități de plată, piețe de schimb și de credit, forme ale creditului, efecte de comerț, sînt cîteva dintre categoriile mari de termeni cuprinși în lucrare care se întîlnesc curent în desfășurarea relațiilor cu străinătatea. În condițiile date, de pronunțată instabilitate monetară pe plan mondial, prezintă o mare utilitate ansamblul de termeni referitori la riscul valutar și diversele forme de protecție împotriva acestuia prin clauze contractuale.

Enciclopedia monetară explică și numeroase operațiuni a căror denumire străină a fost preluată direct în vocabularul economic românesc. Date fiind inexactitățile ce se mai observă uneori în limbajul nostru economic în ce privește termenii străini ar fi fost însă util, credem, ca forma termenilor în românește să fie însoțită și de corespondentul englez sau și din alte limbi de circulație internațională.

Rod al unei ample activități de cercetare ce a urmărit, dincolo de punerea laolaltă a elementelor descriptive, să descopere fondul și sensul lucrurilor, enciclopedia monetară elaborată de reputatul specialist dr. Costin C. Kirițescu aduce cu sine un adevărat model al genului. Lucrare de ținută științifică, purtătoare a unui mesaj de cultură și umanism, MONEDA se înscrie între actele semnificative ce îmbogățesc peisajul literaturii economice românești.

Radu NEGREA

MONEDA: VIZIUNE UNITARĂ, ABORDARE ENCICLOPEDICĂ

cii, este de remarcă că dezvoltarea ideilor beneficiază de o permanentă punere în lumină a actualelor concepte românești, cu trimiteri convenite la documente de partid, dispoziții legale, luări de poziție oficiale, inițiative și acțiuni ale țării noastre în cadrul unor forumuri internaționale. Cu toate că din considerente de spațiu argumentarea este, în mod inevitabil, restrînsă, cititorul găsește prezentă statornic interpretarea angajantă a autorului și, atunci cînd se impun, scurte expuneri cu caracter polemic asupra unor teorii sau practici ce contravin conceptelor politice și științifice ale României de astăzi. Fundamentată ca atare, sintetizarea materiei în formă enciclopedică permite a fi puse în evidență aspecte de un maxim interes, atât teoretic, cât și practic.

Lucrarea trebuie să fie apreciată în mod deosebit pentru aria mare de cuprindere, concepută să dea o imagine cit mai completă asupra elementelor fundamentale ale sferei de activitate investigate. Sînt explicați circa 850 de termeni care au fost reținuți, potrivit precizării făcute de autor, în funcție de contingenta mai mare sau mai mică a acestora

desfășurat în perioada postbelică relațiile financiar-valutare pe plan mondial: principii, cadru instituțional, manifestări de criză, încercări de consens între state pentru o reformă a sistemului. Introducerea în temă nu lasă problemele deschise, fiind indicate și rezolvările de fond, ce se înscriu în spiritul noii ordini economice internaționale pentru a cărei înfăptuire militează neabătut România socialistă.

Problema aurului poate fi, de asemenea, regăsită în diferiți termeni ce punctează aspecte și momente ale unei evoluții istorice, cu început în antichitate, și care ajunge la recente măsuri și controverse privind demonetizarea și remonetizarea metalului galben. Corespunzător specificului lor, alte importante probleme monetare apar sub alte forme de expunere cum sînt, de exemplu, cele ce se ramifică în termeni anonomi, ca inflație și deflație, convertibilitate și control valutar, devalorizare și revalorizare.

Rețin atenția, prin însemnătate și modul de tratare, numeroase alte teme — cuprinse în serii de termeni — asupra cărora s-a oprit autorul, cum ar fi: organisme financiare

INFORMATICA — RESURSĂ DE PROGRES ȘI EFICIENȚĂ [I]

ECONOMIA ROMÂNIEI este angajată, la ora actuală, într-un amplu proces de accentuare și aprofundare a laturilor intensive ale dezvoltării sale, de trecere de la acumulările cantitative la o calitate nouă, superioară în toate lomeniile.

Este bine cunoscut faptul că preocupările pentru proiectarea și introducerea sistemelor informatice au apărut ca rezultat al folosirii calculatoarelor electronice în abordarea sistemică a proceselor informațional-decisionale din economie și societate. Opțiunea politică pentru informatică, promovată de Holărearea Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român din aprilie 1972, de alte documente de partid și de stat, precum și întreaga devenire ulterioară a acestui domeniu au condus la constituirea progresivă a unei maturități informatice în țara noastră.

Caracterul tot mai cuprinzător al informaticii

CONDIȚIILE de experiență concretă, structura de echipamente avută la dispoziție, precum și gradul de pregătire a sistemului-obiect (unitate economico-socială în general) au generat orientarea către soluții de organizare și prelucrare centralizată a datelor, fapt care a făcut ca la sfârșitul anului 1981 marea majoritate a sistemelor informatice puse în funcțiune — la nivel micro și macroeconomic — să aparțină unei prime generații, respectiv, sisteme informatice fără baze de date și terminale, fără o ierarhizare și distribuire satisfăcătoare a echipamentelor, datelor și aplicațiilor.

Nu ne propunem acum o analiză a cauzelor decalajului dintre sistemele informatice — aflate la prima generație — și calculatoarele la dispoziție, aflate la generația 3-a cu perspective de a trece la generația 3,5—4. Vom aminti doar că pe plan mondial decalajul este de cel mult o generație.

În procesul trecerii de la stadiul de inexistență informatică, prin cel de pionierat, către afirmarea sa ca factor de progres și civilizație, profund implicat în funcționarea structurilor economice, culturale și sociale informatica a înregistrat importante acumulări tehnice și funcționale, de concepție, de competență profesională și experiență.

Pe fondul dezvoltării de ansamblu a forțelor de producție, s-a realizat o importantă infrastructură informatică (tabelul 1), în cadrul căreia funcționează în regim de exploatare de tip industrial peste 440 calculatoare de capacitate medie, 150 mini-calculatoare, 270 microcalculatoare, circa 1400 terminale, echipamente de pregătire și prelucrare primară a datelor.

La infrastructura informatică sînt deja conectate cu grad diferite de cuprindere peste 3000 de unități economice, au fost elaborate și funcționează aplicații macroeconomice asociate unor ramuri prioritare (industrie extractivă și energetică, agricultură, chimie, metalurgie, construcții de mașini, construcții industriale) sau funcțiunilor de sinteză ale economiei naționale (planificare, statistică, finanțe, aprovizionare tehnico-materială, comerț exterior). Încă insuficient dezvoltate, dar de mare perspectivă, sînt și aplicațiile informatice pentru asistarea activităților de cercetare, proiectare constructivă și tehnologică, pentru conducerea și asistarea proceselor tehnologice, cu deosebire la scară microeconomică, dar și macroeconomică (în energia electrică, distribuția gazelor, irigații, gospodărirea apelor, dirijarea traficului).

Tabelul nr. 1

Indicatori	Din care :			
	Total	Centre	Oficii	Stații
Unități de informatică	1 479	7,2%	62,1%	30,7%
Valoarea echipamentelor	9,2			
de calcul	miliarde lei	55,4%	37,9%	6,7%
Personal muncitor	48 000*	38 %	50 %	12 %

* Din totalul personalului peste 12000 sînt operatori la mașini de facturat-contabilizat, care nu preduc suportul informatic.

Considerăm că infrastructura informatică de care dispunem, existența în exploatare a unei game largi de sisteme și aplicații informatice la nivel micro și macroeconomic configurează un stadiu de dezvoltare destul de avansat în direcția constituirii Sistemului Informatic Național (S.I.N.), stadiu în raport cu care evoluția viitoare apare ca un proces de continuitate, dependent de volumul și structura resurselor ce vor fi

alocate activității de informatică, de gradul în care aceasta este promovată și acceptată, ca și de modul în care ea este organizată și condusă.

Informatica devine astfel mai cuprinzătoare, incluzînd printre altele automatizarea proceselor informaționale (de producție și gestiune), conducerea și asistarea de către calculator a proceselor industriale, a utilajelor complexe și roboților, asistarea informatică a proceselor decizionale și de creativitate, sisteme-expert bazate pe inteligență artificială. Multiplele diferențieri în planul utilizării nu au, desigur, nici pe departe darul de a-i altera unitatea, întrucît fondul rămîne același: **informația sub formă electronică.**

Prelucrînd o materie primă practică inepuizabilă — DATE și oferind produse finite — INFORMAȚII (indispensabile oricărei activități tehnologice, economice, sociale, culturale), bazîndu-se pe tehnologii de producție specifice — PROGRAME și ECHIPAMENTE — și pe utilizarea unei forțe de muncă cu o specializare distinctă, informatica dobîndește atributele unei ramuri distincte a economiei noastre. La aceste atribute de identificare și de limitare a specificului informaticii, adăugăm faptul că are o organizare proprie, concretizată în unități specializate, majoritatea funcționînd în regim de autogestiune și cu deplină individualitate, răspîndite în toate județele țării.

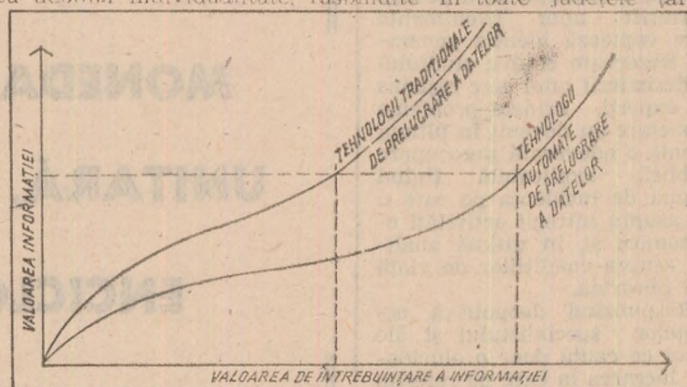

Fig. 1 — Evoluția raportului valoare-valoare de întrebuințare a informației în condițiile utilizării unor tehnologii moderne de prelucrare a datelor

Aceste elemente capătă noi dimensiuni și semnificații în perspectiva constituirii, pe structura CTCE, a rețelei naționale de calculatoare, ale cărei resurse vor fi interconectate prin intermediul rețelei naționale de transmitere a datelor. Va fi astfel atins stadiul în care infrastructura informatică asigură cablarea diferitelor componente ale organismului economico-social, exercitînd un rol specific, de neînlocuit, în funcționarea mecanismului general al societății și influențînd comportamentul instituțional și de grup și chiar individual¹⁾.

Deoarece în cadrul producției informatice se depune o muncă socială și se obține o utilitate socială, putem să indentificăm și aici noțiunile de **valoare** și **valoare de întrebuințare** ale informației electronice. Valoarea informației electronice este dată de timpul de muncă cheltuit pentru obținerea ei în condiții normale din punct de vedere social.

Societatea este firesc interesată în micșorarea cheltuielilor și respectiv a valorii pe unitatea de produs. Unul din meritele informaticii este de a fi reușit ca, într-un interval de timp scurt, să micșoreze tariful pe unitatea de timp de peste 5 ori (960 lei/oră calculator în prezent față de 4800 în 1970). În acest fel, costul informației a devenit din ce în ce mai accesibil, putînd fi suportat de majoritatea organismelor și unităților beneficiare. Mai mult, sînt numeroase exemple unde costul pe unitatea de informație scade în condițiile tehnologiei informatice față de cel obținut prin prelucrarea manuală (fig. 1).

Rezultă din analiza celor două curbe în condițiile utilizării unor tehnologii avansate de prelucrare a datelor este posibil să obținem, cu același cost, o informație de calitate superioară sau se poate obține o calitate constantă cu costuri de prelucrare mult mai scăzute. Modul de finanțare a cheltuielilor ocazionate de informatică include costurile informației astfel obținute fie în valoarea produselor (cazul finanțării pe cheltuieli de producție), fie în valoarea factorilor de dezvoltare și progres tehnic (cazul finanțării din tehnică-nouă). În acest

¹⁾ Mihai Drăgănescu, Marlus Guran, Nicolae Badea-Dincă, s.a., „L'informaticque, les problèmes du monde d'aujourd'hui et l'avenir de l'humanité", Etude élaboré pour UNESCO par l'Institut central pour gestion et l'informaticque, Bucarest, Roumanie, 1981.

fel, informația electronică dobândește o valoare economică, prin recunoașterea ca socialmente necesare a cheltuielilor ocazionate de obținerea ei.

Valoarea de întrebuințare a informației electronice, de utilitate socială, exprimă semnificația pe care aceasta o capătă

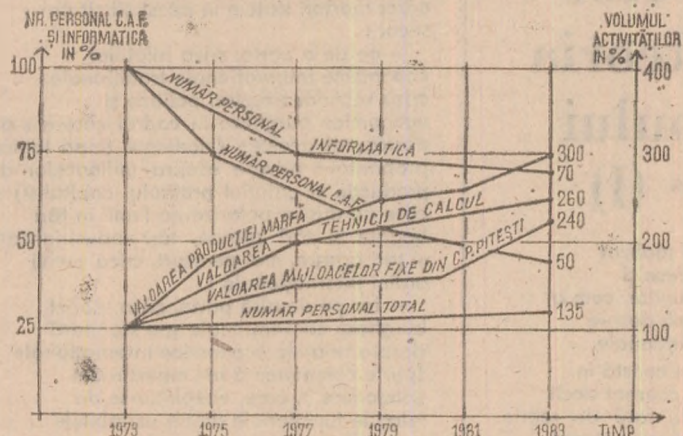

Fig. 2 — Dinamica personalului CAF și informatică și a volumului principalelor activități ale C.P. Pitești în perioada 1973—1983 (după Gh. M. Dinu, D. David)

sau o produce în raport cu un anumit consumator (uman sau artificial), cu alte cuvinte exprimă mijlocul de a satisface eficient necesitățile oamenilor și ale societății. Ansamblul însușirilor, respectiv calitatea acestei valori de întrebuințare, este superioară celei ce caracterizează informația obținută prin prelucrare și cunoaștere umană exclusivă.

Noțiunea de calitate exprimă gradul în care valoarea de întrebuințare a informației satisface nevoi sociale, în funcție de o serie de parametri între care amintim; disponibilitate, actualitate, precizie, relevanță, timp de răspuns și chiar parametri psihosenzoriali și sociali. Valoarea de întrebuințare a acestei noi resurse este într-o permanentă dinamică prin permanenta extindere a domeniilor de aplicație ale informaticii și dezvoltarea microelectronicii.

Eficiența informaticii

ANALIZA termenului de producție informatică nu poate fi completă fără studierea eficienței activității de informatică. Eficiența informaticii, într-o exprimare cuprinzătoare, ia în considerare toate felurile de economii realizate în producția informatică și prin utilizarea informaticii, ca și toate cheltuielile ocazionate de producerea și introducerea ei.

Se desprind, din cele de mai sus, două aspecte principale ale eficienței: **eficiența cu care se desfășoară producția informatică și eficiența utilizării aplicațiilor informatică.** Ne vom opri mai mult asupra celui de-al doilea aspect, întrucât ne preocupăm mai mult în această perioadă.

Sînt cunoscute, desigur, o serie de studii și cercetări efectuate atît în țară, cît și în străinătate, care — în efortul de cîmăsurare a efectelor informaticii — au condus la definirea unor indicatori de natură cantitativă și calitativă. Nu dorim să ne oprim asupra acestui aspect. Relevăm însă ca valoroasă și de mare interes dezvoltarea unor metode de prezentare comparativă a evoluției sistemelor-obiect, a parametrilor acestora, și a dinamicii informaticii, înțelegînd ca proces de colectare, transmitere, stocare și prelucrare a datelor, metode bazate pe reprezentări grafice și algoritmi simpli de calcul.

În asemenea cazuri, eficiența informaticii, deși apare din context, este neîndoielnică. O astfel de abordare este prezentată ca exemplu de Combinatul petrochimic Pitești (fig 2 și 3). Pentru cei zece ani analizați, rezultă că în timp ce valoarea fondurilor fixe s-a dublat, producția marfă a crescut de trei ori, tranzacțiile informaționale s-au mărit de 2,7 ori, iar personalul productiv a crescut cu 35 la sută, personalul de conducere, administrație și funcționare s-a redus la jumătate. Se deduce o economie relativă de personal de 540 la sută, posibilă prin creșterea valorii tehnicii de calcul cu 250 la sută, a tranzacțiilor prelucrate informatic cu 800 la sută și creșterea ponderii informaticii în prelucrare pînă la 65 la sută din total. Am relevat acest exemplu și pentru alte două argumente: intervalul pentru care se urmăresc efectele și prezentarea în dinamică.

Ultimii ani au marcat progrese apreciabile și în ceea ce pri-

vește numărul și diversitatea exemplelor de eficiență economică obținută prin informatică. Relevînd, în continuare, efectele pozitive ale utilizării informaticii în economie și societate, deși ne jăsuim și noi prudenței manifestate de alți specialiști de-a nu crea „un mit al informaticii”, nu putem să nu subscriem acelor afirmații fundamentate, în care se arată că industria, societatea modernă — cu atît mai mult în condițiile socialismului — nu mai pot progresa fără informatică, automatizare, microelectronică și cibernetică²⁾.

Informația electronică obținută din imbinarea acestor domenii corelată și cu o organizare științifică începe să fie recunoscută și la noi ca o importantă resursă în creșterea productivității muncii sociale în toate domeniile de activitate, în reducerea consumurilor și cheltuielilor materiale prin dimensionarea lor pe baze raționale, pentru stabilirea riguroasă a consumurilor de resurse umane și energetice. Ea devine un important instrument în menținerea și întărirea disciplinei de plan, în asigurarea informațională și cu mijloace științifice a proceselor de elaborare, adoptare, înfăptuire și control a deciziilor din societate.

Numeroase exemple au ilustrat că informatică participă la accelerarea punerii în valoare a resurselor naturale și dezvoltării bazei de materii prime. Astfel, prin automatizarea calculului de evaluare și analiză a rezervelor de minerale utile, la Combinatul minier Cluj s-a scurtat perioada de finalizare a documentației de exploatare-cercetare a zăcămintelor cu cca. 60 la

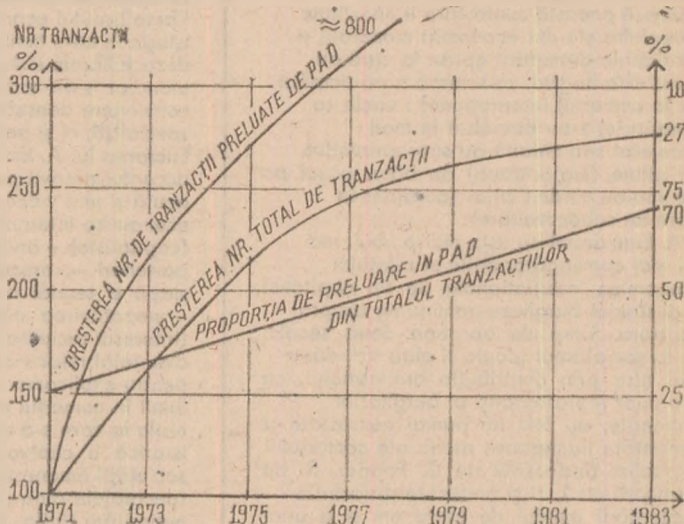

Fig. 3 — Dinamica numărului de tranzacții și proporția preluării în PAD la C.P. Pitești (după Gh. M. Dinu, D. David)

sută, iar la exploatarea minieră Bihor, analiza elementelor rezultate din cercetarea zăcămintelor se execută într-o singură oră, în loc de două săptămîni prin metodele tradiționale.

Economii de resurse energetice s-au obținut, prin informatică, în domeniul distribuției gazelor la IRIDG Tîrgu-Mureș, economiile au fost de 600 milioane m.c. — reprezentînd 250 mil. lei/an; în rețelele de distribuție a energiei electrice s-a ajuns la reducerea cu 5 la sută a pierderilor (valoarea economiilor la o întreprindere de rețele electrice fiind între 3 și 3,5 milioane lei/an); în conducerea operativă a sistemului energetic național se realizează economii echivalente cu 60 000 tcc/an.

Contribuții importante la valorificarea superioară a materiei prime și materialelor s-au obținut prin optimizarea automată a întocmirii planurilor de croire; pe această cale întreprinderea mecanică Mirșa a obținut economii anuale de cca. 300 t metal. Introducerea unui control riguros în respectarea consumurilor specifice de materiale și gospodărirea judicioasă a stocurilor a determinat, de asemenea, importante economii de materiale; pe această cale, la Automatica — București se evaluează o economie de cca. 10 mil. lei, la Combinatul Siderurgic Hunedoara — de 20,6 mil etc.

Sporuri de producție, obținute prin scurtarea duratelor de fabricație, prin mai buna utilizare a capacităților de producție pe baza planificării, programării, lansării și urmăririi cu calculatorul au fost evidențiate la majoritatea întreprinderilor. Creșterile de producție din întreprinderile industriale, din agricultură, construcții, realizate ca efecte ale utilizării informaticii, se apreciază a fi de cel puțin 1,5 miliarde lei în anul 1981,

Nicolae BADEA-DINĂ
Ileana TRANDAFIR
Dumitru POPESCU

²⁾ Mihai Drăgănescu. „A doua revoluție industrială. Microelectronica, automatica, informatica — factori determinanți”. București, Ed. tehnică, 1980, și Simon Nora, Alain Mine, „L'informatisation de la société”, Paris, 1978.

Lucrarea economistului francez Arghiri Emmanuel, intitulată „Schimbul inegal. Eșeu asupra antagonismelor din relațiile economice internaționale” 1) a fost publicată la granița dintre deceniile al 7-lea și al 8-lea ale secolului nostru (ediția I-a în anul 1969, ediția a II-a în anul 1972), moment pînă la care s-au acumulat numeroase fenomene negative în domeniul economic ce aveau să declanșeze un val de dezechilibre și contestări, atît la scară națională, cît și la scară mondială, atestînd începutul unei etape noi a crizei generale a capitalismului. A. Emmanuel respinge teoria burgheză oficială (convențională, tradițională, standard) despre relațiile economice dintre țări (teoria costurilor comparative de producție și a liberului schimb) care susține caracterul reciproc avantajos al relațiilor economice internaționale și pretinde că prin comerțul internațional s-ar realiza armonia universală. Argumentul pe care se bazează această contestare îl constituie dezechilibrele din economia mondială și rezultatele diametral opuse la care au ajuns diferite țări, ca urmare a participării lor la comerțul internațional: unele (o minoritate) s-au dezvoltat în mod accelerat sau chiar s-au suprad dezvoltat, iar altele (majoritatea) au bătut pasul pe loc sau au sărăcit chiar (au ajuns în stare de subdezvoltare).

A. Emmanuel nu este nici primul, nici cel mai convingător critic al relațiilor economice internaționale de tip capitalist și al teoriei burgheze dominante asupra acestora. Timp de aproape două secole, de la socialismul utopic și pînă azi, dar mai ales prin contribuția marxismului, ca și a unor reprezentanți ai burgheziei naționale, au fost nu numai constatate și denunțate numeroase răcile ale comerțului capitalist (îndeosebi de C. Fourier, S. de Sismondi etc.), ci și analizate rădăcinile exploatării omului de către om și a unor popoare și națiuni de către burghezia altor națiuni (K. Marx), îndeosebi de către marea burghezie monopolistă și imperialistă (V. I. Lenin), a fost denunțată nepotrivirea dintre politica externă a liberului schimb și rezultatele ei reale (A. D. Xenopol, P. S. Aurelian, M. Manoiilescu, R. Prebisch, P. A. Baran, A. Gunder-Frank, Samir Amin etc.),

Controverse privind teoria „schimbului inegal” (I)

respectiv faptul că nu s-a realizat armonia generală de interese și prosperitatea tuturor națiunilor, cum a pronosticat teoria burgheză despre relațiile economice internaționale.

Meritul lui A. Emmanuel constă în faptul că a exprimat mai coerent decît precedesorii săi îndoielile față de teoria burgheză tradițională despre comerțul internațional (teoria costurilor comparative de producție și a liberalismului economic) într-un moment istoric în care contradicțiile și dezechilibrele sistemului capitalist mondial s-au manifestat cu o putere de convingere deosebită nu numai pentru specialiști, ci și pentru marele public. Lucrarea lui A. Emmanuel a pus accentul potrivit pe problema cea mai acută și mai vulnerabilă a relațiilor economice internaționale tradiționale (capitaliste) — antagonismele dintre parteneri —, precum și pe latura cea mai slabă a teoriei burgheze corespunzătoare — nepotrivirea dintre obiectivele scontate (interesul reciproc al partenerilor și avantajul relativ ca criteriu suficient pentru explicarea specializării țărilor lumii în comerțul exterior) și rezultatele reale la care s-a ajuns în perspectiva istorică a citorva secole de dezvoltare a societății omenirii pe baze capitaliste (decalajele dintre țări, subdezvoltarea majorității țărilor lumii, tendința pe termen lung de deteriorare a raporturilor de schimb ale țărilor subdezvoltate cu țările dezvoltate pentru majoritatea covârșitoare a produselor comercializate de cele dintîi pe piața mondială etc.).

Condensînd o bună parte din constatările și contestările anterioare la adresa teoriei costurilor comparative de producție și a antagonismelor din comerțul internațional capitalist, lucrarea

lui A. Emmanuel poate fi privită ca un simptom elocvent al unei duble crize ai căror martori sîntem în acest sfîrșit de secol:

— pe de o parte, criza relațiilor economice internaționale tradiționale, criza vechilor structuri politice și economice burgheze în cadrul cărora s-au desfășurat acestea (modelate după logica proprietății private asupra mijloacelor de producție și criteriul profitului capitalist) și care au dus la polarizarea lumii în țări bogate și țări sărace, țări industrializate și țări agrare, mai pe scurt, criza vechii ordini internaționale;

— iar pe de altă parte, criza teoriei burgheze convenționale sau standard despre relațiile economice internaționale (parte componentă în „mainstream economics”), care, ocupîndu-se de relațiile funcționale dintre variabilele economice numai în expresie cantitativă, ignorînd deci latura lor calitativă istoricește condiționată (relațiile sociale de producție pe care le exprimă), nu mai poate da un răspuns convingător problemelor acute ale contemporaneității (subdezvoltare, decalaje și dezechilibre din economia mondială) și începe să fie dezavuată chiar și de unii dintre foștii ei promotori 2).

Supunînd atenției specialiștilor o problemă majoră reală și gravă (antagonismele din relațiile economice internaționale), A. Emmanuel susține, pe bună dreptate, necesitatea și urgența elaborării unei teorii științifice coerente și atotcuprinzătoare despre relațiile economice internaționale (inclusiv comerțul internațional), pe alte baze și cu altă metodologie decît cele folosite de specialiștii burghezi. Teoria „schimbului inegal” constituie o astfel de încercare laudabilă, dar rezultatele ei sînt profund contradictorii, deci criticabile în multe privințe. Aceste rezultate atrag atenția și asupra faptului că un astfel de demers științific presupune o mai bună cunoaștere a istoriei mondiale, a investigațiilor întreprinse în acest domeniu, deci luarea în considerare mai riguroasă a învățămintelor care se desprind din istoria biseculară a teoriilor (de toate orientările și din toate țările lumii) despre comerțul

FIȘE

PROBLEMELE GLOBALE ȘI VIITORUL OMENIRII

EDITURA POLITICĂ

● Există o problemă globală? — și în cazul unui răspuns

afirmativ pe ce căi ar putea știința să se apropie creator de acest domeniu relativ puțin descifrat pînă în prezent? conține, reunește această problematică globală altceva decît problemele pe care le formulează știința însăși în efortul său de a pătrunde mai adînc în tainele universului? În ce fel se poate vorbi despre „omenire” ca o totalitate încheată în condițiile în care lumea modernă este alcătuită din națiuni, concepte ca unități socio-politico-culturale originale? Iată cîteva dintre întrebările pe care le formulează academicianul Octav Onicescu în studiul „Știința și problemele omenirii”, studiu ce ar putea fi

socotit un autentic act epistemologic pentru volumul recent tipărit de EDITURA POLITICĂ în colecția „Idei contemporane” sub titlul „Problemele globale și viitorul omenirii”. Reunind o suită de comunicări prezentate în cadrul unei sesiuni științifice desfășurate sub egida Academiei R.S.R. și a Academiei de Științe Sociale și Politice, cartea împune prin diversitatea unghiurilor de abordare. Astfel, alături de amintite aspecte epistemologice în volum sînt prezentate studii privind: sănătatea, resursele de apă din perspectiva mondială, abordarea problemelor globale din perspectiva conceptului de

dezvoltare economică; impactul științei și tehnologiei asupra societății viitorului. Mai multe studii înmănușiate în carte abordează, sub unghiuri telurite, o relație esențială a progresului umanității: raportul dintre dezvoltarea social-economică și mediu.

Dezvoltarea — îmbogățiri conceptuale

● Din multiplele reconsiderări posibile care se impun conceptului de dezvoltare, în contextul simțitor îmbogățit și nuanțat pe care îl oferă comunitatea mondială în ultimul deceniu Jif Texler se oprește în articolul

internațional.

Decalajele din economia mondială și antagonismele din domeniul relațiilor economice internaționale constituie rezultatul unei istorii multiseculare. Cu toate acestea, cu rare excepții (gînditorii marxști, cu începere de la mijlocul secolului al XIX-lea, și unii gînditori ai burgheziei naționale din țări subdezvoltate, printre care și economistul român Mihail Manoilescu), majoritatea specialiștilor în relațiile economice internaționale nu s-au ocupat de aceste fenomene în decursul îndelungatei lor evoluții. În perioada postbelică, atunci cînd decalajele, antagonismele și dezechilibrele din economia mondială au devenit atât de evidente și de grave încît nu au mai putut fi negate și ocolite nici de ideologii celor care beneficiau de pe urma lor, a început să sporească numărul cercetătorilor interesați în explicarea lor. Aceștia au fost nevoiți să constate și uneori să arate în mod expres faptul că metodologia burgheză tradițională (mecanicistă, neistorică, subiectivist-marginalistă) nu era potrivită pentru investigarea acestor probleme.

În căutarea unei metode eficiente pentru acest demers intelectual, o serie de gînditori burghezi cu vederi progresiste au recunoscut în mod realist că abordarea eficientă a acestui domeniu complex și dificil nu poate face abstracție de teoria marxistă a imperialismului (J. Freyssinet, G. Destanne de Bernis etc.). Realizările remarcabile ale unor gînditori marxști de notorietate mondială (M. H. Dobb, V. Perlo, P. A. Baran, P. M. Sweezy, H. Denis, Ch. Bettelheim, A. Pesenti etc.) în direcția analizei capitalismului contemporan, inclusiv a relațiilor economice internaționale, au întărit convingerea mai multor generații de cercetători tineri despre eficiența materialismului istoric (Chr. Palloix, Samir Amin, A. Gunder-Frank, O. Braun, R. Mauro Marini etc.), determinîndu-i să se angajeze pe această linie a cercetărilor, cu rezultate pozitive, chiar dacă unele elemente dispartate sau unele amănunte ale gîndirii lor pot suscita obiecțiuni și critici. În ansamblu, ei au

contribuit în mod considerabil la recunoașterea internațională a valențelor cognitive ale materialismului istoric.

Demersul științific al lui A. Emmanuel se înscrie pe această traiectorie pozitivă de respingere a metodologiei burgheze tradiționale (care duce spre formalism excesiv și conservatorism) și de reinnoire metodologică și teoretică, făcînd apel la materialismul istoric și la teoria economică a lui K. Marx. Deosebirea dintre A. Emmanuel și ceilalți specialiști realiști și progresiști citați mai sus se relevă, printre altele, și în lumina faptului că procesul de trecere de la teoria burgheză convențională la viziunea materialist-istorică despre relațiile economice internaționale a fost mai greoi și nu a fost dus pînă la capăt, a fost blocat de unele rămășițe destul de puternice ale teoriei burgheze convenționale și ale politologiei tradiționale, ceea ce a dat naștere la o serie de contradicții interne ale concepției economistului francez și la concluzii (propuneri practice) inacceptabile din punctul de vedere al clasei muncitoare revoluționare și al concepției marxiste despre această problematică¹⁾

În principiu, A. Emmanuel a optat pentru metoda și teoria lui K. Marx în dorința de a explica antagonismele din domeniul relațiilor economice internaționale. El a pus drept motto al lucrării sale celebra frază a lui K. Marx din „Discursul asupra liberului schimb” (1848) care subliniază legătura indisolubilă dintre mecanismul exploatării oamenilor de către alți oameni la scară națională și internațională. „Nu trebuie să ne mire că adepții liberschimbismului nu pot pricepe cum se poate îmbogăți o țară pe spinarea alteia — scria K. Marx în anul 1848 —, avînd în vedere că acești domni nu vor să priceapă nici cum se poate îmbogăți înăuntrul unei țări o clasă pe spinarea altei clase”²⁾

Admițînd faptul că teoria marxistă a exploatării omului de către om reprezintă cheia înțelegerii și explicării antagonismelor din domeniul relațiilor economice internaționale capitaliste, A. Emmanuel arată că — spre deosebire de cei care se tem de folosirea teoriei valorii bazate pe muncă în explicarea proceselor din domeniul comerțului internațional (cei care consideră

comerțul internațional drept „călcîiul lui Achile al teoriei valorii”) — el este de părere că „pornind de la premisele acestei teorii ne vom putea da seama de anumite fenomene ale acestui comerț, care au rămas neexplicate pînă acum, în ciuda unei literaturi abundente la adresa lor”³⁾ În opoziție cu teoria burgheză convențională despre preț (teoria utilității finale sau marginale), A. Emmanuel precizează că „prețul de echilibru al unei mărfi, exprimat prin altă marfă, este egal, în condițiile date, cu raportul dintre cele două cantități de muncă socialmente necesare pentru a le produce”⁴⁾

A. Emmanuel este de acord cu K. Marx atunci cînd acesta susține că în capitalism are loc transformarea valorii în preț de producție, ca urmare a procesului de egalizare a profitului care se obține în diferite ramuri ale economiei naționale, formîndu-se, pe această bază, o rată medie a profitului la scară națională. În consecință, A. Emmanuel consideră că tocmai conceptul de preț de producție este instrumentul esențial pentru a explica atît formarea prețurilor pe piața mondială, cît și scurgerea de venit național din economia țărilor sărace spre economia țărilor bogate. Mai pe scurt, A. Emmanuel a denumit această scurgere de venit național cu ajutorul noțiunii de „schimb inegal”.

prof. dr. Nicolae SUTA
prof. dr. Sultana SUTA-SELEJAN

1. — Arghiri Emmanuel: L'échange inégal. Essai sur les rapports économiques internationaux. Preface et „remarques théoriques” de Charles Bettelheim, Fr. Maspero, Paris, 1972, 422 pagini.

2. — Cf. dezbaterilor din cadrul celui de al III-lea Congres al Asociației Internaționale a Economistilor (Montreal, 1968), rezumate în volumul: L'Avenir des relations économiques internationales, présenté par P.A. Samuelson et préfacé par R. Mossé, Ed. Calmann-Lévy, Paris, 1971.

3. — Ch. Bettelheim: Prefață și Remarci teoretice la lucrarea lui A. Emmanuel citată mai sus. p. 9—21, 297—341.

4. — K. Marx: Discurs asupra liberului schimb, în K. Marx, F. Engels; Opere, vol. 4, Ed. politică, București, 1968, p. 460.

5. — A. Emmanuel, op. cit., p. 53, nota 44 b.

6. — Idem, p. 67.

„Pripevek k pojeti rozvoje” (spre o reconceptualizare a dezvoltării”) publicat în numărul 6/1982 al revistei „Politika Ekonomie”, asupra raportului dintre nivelul macrosocial și nivelul micro. Pornind de la ideea potrivit căreia conceptul de dezvoltare trebuie să permită cuprinderea într-un sistem explicativ și a problemelor ecologice precum și a celor legate de restricțiile materiale și energetice, J. T. consideră că nivelul de dezvoltare al unei societăți se cere exprimat, alături de indicatorii clasici ai creșterii economice, și de alți indicatori privind eficiența valorificării resurselor și gradul de adaptabilitate al economiei res-

pective. Cit privește nivelul individual, un nivel ridicat de dezvoltare socio-economică ar corespunde capacității societății de a garanta satisfacerea, la un nivel considerat optim, a cerințelor de consum ale populației, precum și asigurarea condițiilor de afirmare a spiritului creator al fiecărui individ în parte.

Simpozion

● Recent s-au desfășurat la București, la sediul „Muzeului Arhivelor”, lucrările simpozionului „Modalități de valorificare a informațiilor economice din arhive”, organizat de Direcția generală a Arhivelor Statului și „Revista economică”. La sim-

pozion au participat numeroși specialiști din: geologie, minieră, gospodărirea apelor, industrie și agricultură, cadre universitare și arhiviști din București și din principalele centre economice din țară. Lucrările simpozionului s-au desfășurat în ședință plenară și în două secțiuni: a) Resurse minerale utile și b) Energie, gospodărirea apelor, industrie și agricultură. În cele 52 de comunicări prezentate și în discuții a fost evidențiată importanța valorificării bogatelor informații din arhive pentru activități economice practice, au fost prezentate exemple concludente privind felul în care cercetarea documentelor a contribuit la descoperirea unor resurse energetice și de materiale utile necunoscute, la rezolvarea unor sarcini legate de buna gos-

FIȘE

podărire a apelor, combaterea inundațiilor, a secetei și a altor calamități naturale, la dezvoltarea industriei mici și artizanale și înfăptuirea revoluției agricole. Întîlnirea s-a înscris ca o nouă și importantă acțiune în scopul valorificării informațiilor documentare în sprijinul realizării sarcinilor prioritare tratate de Congresul al XII-lea al partidului în domeniul economiei. O sinteză a dezbaterilor și extrase din expuneri vor fi publicate în „Revista economică”.

Priorități pe agenda conferinței ministeriale GATT

Pentru un comerț internațional echitabil

IN ULTIMII ANI, comerțul mondial și-a încetinit ritmul de creștere, iar în anul 1981 a scăzut cu 1% față de anul precedent, marcând prima reducere din 1958. Nici în acest an schimburile nu au dat semne de înviore, valoarea lor totală stagnând la nivelul de 2 000 miliarde de dolari, înregistrat anul trecut.

Cauzele acestei situații sînt multiple, principala dintre ele fiind situația de criză prin care trece de mai mulți ani economia mondială, criză care, prin profunzimea și amplitudinea ei, depășește coordonatele obisnuitelor recesiuni ciclice, fiind o criză de structură din care se va putea ieși numai prin măsuri radicale de restructurare a economiei mondiale.

Măsurile de restructurare se lasă în continuare așteptate și în ciuda apelurilor făcute în forurile internaționale de multe țări, printre care și România, a slăbit continuu spiritul de cooperare, unele țări încercînd să-și rezolve problemele în mod unilateral, în afara cadrului multilateral creat de Acordul general, a principiilor și regulilor stipulate de acesta, și fără a ține seama de interesul comun, de faptul că, într-o lume a interdependențelor soluțiile unilaterale nu sînt viabile. Mai mult, în afara accentuării practicilor protecționiste și a încercărilor de rezolvare a problemelor comerciale prin acorduri bilaterale (cazul celor dintre marile puteri comerciale ca S.U.A., Comunitatea Economică Europeană și Japonia), a apărut recent și practica primejdioasă a sancțiunilor economice aplicate din motive politice, care nu fac altceva decît să înrăutățească și mai mult climatul internațional, să aducă prejudicii importante spiritului de colaborare și înțelegere între națiuni, să reducă simțitor credibilitatea în principii și regulile GATT.

Iată de ce se poate afirma cu deplină temei că atît comerțul mondial cît și sistemul comercial multilateral, a cărui bază juridică o constituie Acordul general, se află într-o situație critică din care se poate ieși numai prin efortul conjugat al tuturor țărilor, fiindcă, așa cum spunea, la Plenara largită a C.C. al P.C.R. din 1—2 iunie a.c., secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, „există o economie mondială unică tot mai interdependentă“.

Prima problemă pe care ar trebui s-o rezolve conferința ministerială GATT este deci reafirmarea încrederii în sistemul multilateral de comerț creat de GATT și luarea de măsuri care să conducă la inversarea

tendințelor actuale spre protecționism și de soluționare a problemelor comerciale în mod unilateral.

Povara crizei pe umerii țărilor în curs de dezvoltare

CELE mai afectate de criza economică mondială sînt desigur țările în curs de dezvoltare, astfel încît decalajul care le desparte de țările dezvoltate în loc să se reducă a crescut. Or, spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu la plenara sus amintită, „Fără lichidarea subdezvoltării și realizarea noii ordini economice internaționale — problemă ce afectează două treimi din omenire — este greu de vorbit de stabilitate economică mondială, de realizarea unei lumi a colaborării pașnice“.

Problemele cu care se confruntă aceste țări sînt numeroase, cea mai apăsătoare este însă creșterea fără precedent a datoriei lor externe care, depășind granița celor 500 de miliarde dolari, a devenit un handicap hotărîtor în calea dezvoltării lor. De ce a crescut atît de mult datoria lor externă este o întrebare cu un răspuns din care nu pot lipsi dificultățile de acces pe piețele internaționale de mărfuri și nivelul exagerat al dobînzilor, precum și deteriorarea continuă a raportului de schimb datorită evoluției prețului la petrol și bunuri de echipament.

Iată o a doua mare problemă căreia conferința ministerială ar trebui să-i găsească rezolvare sau cel puțin să stabilească coordonatele negocierilor viitoare pentru sprijinirea țărilor în curs de dezvoltare în eforturile ce le fac pentru depășirea situației critice în care se află.

Jalonarea direcțiilor viitoare de acțiune

MANDATUL conferinței ministeriale GATT din 24-27 noiembrie 1982 este relativ clar și el a fost stabilit la sesiunea precedentă a părților contractante GATT (noiembrie 1981) cînd, de fapt, s-a și luat decizia ca sesiunea din acest an să se desfășoare la nivel ministerial. Concret, conferința ar trebui să examineze: funcționarea sistemului comercial multilateral, aplicarea rezultatelor obținute în cadrul ultimei runde de negocieri comerciale multilaterale (runda Tokyo), situația țărilor în curs de dezvoltare în comerțul mondial și programul de activitate al GATT în deceniul actual și prioritățile cooperării viitoare dintre părțile contractante.

Pregătirea conferinței s-a realizat în cadrul unui comitet, deschis participării

tuturor țărilor membre ale GATT, și care, după lungi și anevoioase consultări și negocieri, a reușit să elaboreze un prim proiect de document ce va fi definitivat și adoptat de miniștri. Proiectul de document cuprinde o primă parte (declarația ministerială) în care este prezentată situația dificilă în care se află sistemul comercial multilateral, cauzele și unele soluții posibile pentru a se ieși din această situație și o a doua parte care se referă la orientările viitoare ale activității GATT și a țărilor membre pentru rezolvarea problemelor ce vor fi identificate de conferință: regulile și mecanismele de salvagardare care permit restricționarea importurilor, în cazul dezorganizării pieței, eliminarea treptată a obstacolelor din calea comerțului cu produse agricole, eliminarea restricțiilor cantitative și a altor obstacole netarifare, reglementarea diferendelor, efectuarea unor studii pentru abordarea de teme noi în cadrul GATT.

Deși proiectul de document nu a fost redactat în întregime, multe dintre probleme urmînd a fi tranșate chiar în timpul conferinței, se poate afirma că acesta nu răspunde pe deplin mandatului stabilit și problemelor majore care confruntă comerțul mondial, GATT și țările membre și, în special, țările în curs de dezvoltare. Unele dintre aceste probleme le-am prezentat în prima parte a acestui articol și lista lor ar putea continua.

Trebuie arătat că principala critică ce se poate face proiectului de document este lipsa de consistență a deciziilor preconizate. Țările membre ale GATT, în special cele dezvoltate ezită în continuare să privească frontal problemele și să se angajeze în rezolvarea lor.

Procesul de pregătire a scos la iveală contradicții profunde între țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare, viziuni diferite în privința obiectivelor și finalității conferinței. În timp ce țările dezvoltate au promovat și vor promova și în timpul conferinței adoptarea unui document cît mai general și neangajant în care ideea principală să fie reafirmarea încrederii în GATT, țările în curs de dezvoltare au militat pentru un document cu decizii concrete care să fixeze sau să jaloneze direcțiile de acțiune viitoare pentru soluționarea problemelor mai vechi sau mai noi care stau în calea realizării unui comerț cît mai liber și echitabil. Pretendînd că au dificultăți economice proprii, țările dezvoltate au dovedit în continuare lipsă de voință politică în a se angaja în rezolvarea problemelor comerțului mondial pe calea eliminării practicilor protecționiste și efectuării de modificări în structura lor economică, astfel încît să permită un acces sporit produselor tot mai competitive ce provin din țările în curs de dezvoltare.

În cadrul pregătirilor s-au manifestat contradicții și între țările dezvoltate, în special pe tema comerțului cu produse agricole și a subvențiilor la export.

În acest context au apărut și unele speculații privind posibilitatea amînării sau suspendării conferinței, lucru cu nimic străin de cercurile care doresc ca ea să nu reprezinte un succes ci un eșec.

Conferința va avea loc și chiar dacă nu va marca pasul hotărîtor — și necesar — în direcția rezolvării problemelor, va reprezenta o reafirmare a spiritului de cooperare, ceea ce nu este puțin într-o perioadă de confruntări și disensiuni, ca cea actuală.

Priorități și orientări în dezvoltare

Industria extractivă în țările în curs de dezvoltare

ÎN POFIDA crizei economice, care a stimulat aplicarea măsurilor de reducere a consumurilor specifice de materii prime, materiale, energie și combustibili, precum și extinderea utilizării materialelor secundare sau a diversilor înlocuitori, producția și consumul mondial de materii prime au continuat să crească în ultima perioadă. În cercurile de specialitate se apreciază că între anii 1950 și 1979 consumul mediu anual de purtători primari de energie (petrol, gaze naturale, cărbune și uraniu), a sporit de 2,6 ori, cel de minereuri metalifere — de aproximativ 3 ori, iar cel de minerale destinate industriei chimice — de 3,5 ori.

În lumea nesocialistă, sub efectul diviziunii internaționale a muncii constituită în perioada dominației colonialis-

minerală. După cum se vede din graficul nr. 1, dispunând de 42% din resursele mondiale certe de minerale utile și furnizând 30% din volumul extracției acestora, țările nesocialiste în curs de dezvoltare nu consumau — la începutul actualului deceniu — decât 6% din acesta; totodată, țările respective dețin peste 35% din exportul mondial capitalist de materii prime minerale, această pondere ridicându-se la 73,5% în cazul exportului de materii prime destinate industriei îngrășămintelor chimice, la 49,2% în cazul metalelor neferoase și 47,3% în cel al minereurilor și concentratelor feroase. Deținând cea mai mare parte a resurselor existente în lumea capitalistă la petrol și gaze naturale, diamante, platină, aur, bauxită, crom, cobalt, cupru, cesitor, mangan, fosfați și o serie de metale rare, țările în curs de dezvoltare joacă un rol dominant în extracția unor produse ca: petrolul, cesitorul, cobaltul, bauxita ș.a.

Ca atare, industria extractivă ocupă un loc aparte în economia țărilor în curs de dezvoltare, caracterizându-se printr-un ritm înalt de dezvoltare în ultimele trei decenii, prin apariția și dezvoltarea rapidă de noi centre ale acestei ramuri.

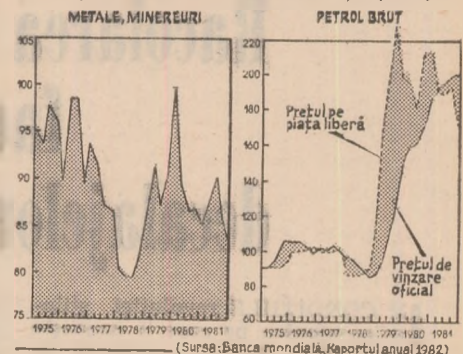
Totodată, industria extractivă cunoaște evoluții diferite de la o țară în curs de dezvoltare la alta, fiind influențată nu numai de diferențieri în repartitia resurselor naturale din subsol, ci și de contradicțiile (deseori chiar cvasi-incompatibilitatea) dintre obiectivele strategice de dezvoltare economico-socială, urmărite de țările respective, și politicile de exploatare a resurselor lor, practicate de societățile transnaționale. Pe de o parte, popoarele țărilor în curs de dezvoltare văd în exploatarea zăcămintelor lor minerale o sursă importantă de acumulare pentru diversificarea economiei naționale, pentru crearea verigilor succesive ale prelucrării industriale, care să asigure înlocuirea treptată a exportului de minereuri, concentrate sau metale brute cu cel de produse finite, fabricate din acestea și exportate la

prețuri remuneratorii. Pe de altă parte, însă, companiile transnaționale au interesul de a menține cât mai mult actualele stări de lucruri, de a permanentiza accesul neîngrădit al țărilor capitaliste industrializate la resursele ieftine de materii prime din țările în curs de dezvoltare.

Repercusiunile crizei economice asupra exporturilor țărilor în curs de dezvoltare, inclusiv scăderile de prețuri înregistrate la o serie de produse minerale (vezi graficul nr. 2) — repercusiuni concretizate în deteriorarea balanțelor lor comerciale și în creșterea datoriei lor externe, au dat în același timp impuls măsurilor și iniția-

Graficul nr. 2

INDICI PONDERAȚII AI PREȚURILOR UNOR PRODUSE DE BAZĂ (În prețuri constante exprimate în dolari, 1974/76=100)

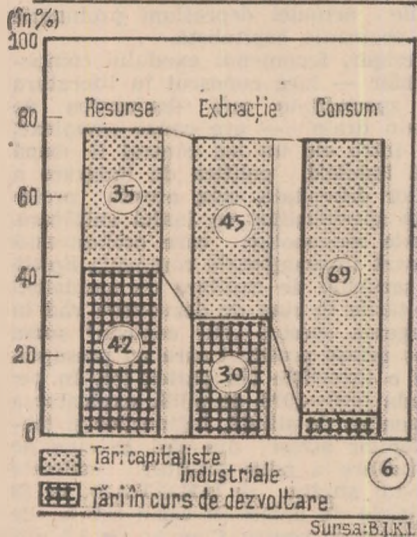
(Sursa: Banca mondială, Raportul anual 1982)

tivelor întreprinse pe plan național și internațional pentru a asigura valorificarea mai adâncită a resurselor naturale în țările în curs de dezvoltare, în vederea accelerării progresului economico-social al propriilor lor popoare.

Oricum, în timp ce în 1960, de pildă, țările capitaliste dezvoltate furnizau 57,5% din producția industriei extractive nesocialiste, iar țările în curs de dezvoltare 42,5%, în decurs de două decenii situația s-a inversat, ponderile respective fiind — în anul 1980 — de 11,5% și 58,5%. Conform unor prognoze asupra evoluției industriei extractive pînă la sfîrșitul secolului, ponderea producției sale în produsul social brut va continua să scadă lent în cazul țărilor capitaliste industrializate (pînă la 1,4%), iar în cazul țărilor în curs de dezvoltare vom asista în continuare la creșterea ponderii respective, și anume: de la 15,4% în 1980, la 17% în 1990 și la 18,7% în anul 2000.

N.P.

DECALAJE ÎN LUMEA NESOCIALISTĂ

Graficul nr. 1

Sursa: B.I.K.I.

te și perpetuată datorită practicilor neocolonialiste, există o repartitie geografică disproporționată a producției și consumului materiilor prime de origine

În cadrul activităților GATT, ca și în celelalte foruri internaționale, reprezentanții români au militat activ pentru măsuri hotărîte în vederea soluționării dificultăților întâmpinate în comerțul internațional și pentru ca lucrările conferinței să reprezinte o acțiune majoră în acest sens, iar documentul pe care-l va adopta să răspundă acestei exigențe.

În cadrul lucrărilor pregătitoare s-a insistat ca rezultatele conferinței să nu se limiteze numai la declarații de principii ci să cuprindă și modul în care vor continua eforturile de soluționare a problemelor identificate de conferință, punându-se accentul pe oprirea practicilor protecționiste, eliminarea cu prioritate a barierelor din călea țărilor în

curs de dezvoltare și în primul rînd a restricțiilor cantitative, liberalizarea treptată a comerțului cu produse agricole, îmbunătățirea regimului preferențial acordat țărilor în curs de dezvoltare, definirea regulilor și mecanismelor de salvagardare etc.

Acestea sînt numai cîteva dintre problemele care vor trebui să stea în atenția participanților la conferință și să-și găsească o reflectare corespunzătoare în deciziile acesteia.

Complexitatea problemelor și a situației prin care trece omenirea în etapa actuală nu va permite însă soluționarea propriu-zisă a problematicii respective, ci numai jalonarea direcțiilor de acțiune viitoare, urmînd ca soluțiile concrete să fie găsite prin consultări și negocieri ulterioare.

Reafirmarea încrederii țărilor membre ale GATT în principiile și regulile

acestui, angajamentul lor de a le respecta și de a se abține de la introducerea de noi măsuri protecționiste vor reprezenta un progres demn de luat în considerare în contextul actual. Alături de acest rezultat conturat de pe acum, conferința va stabili și programul activităților GATT și țărilor membre în deceniul actual și în care se vor regăsi, într-o formă sau alta, prioritățile pentru care au militat delegații români alături de cei ai altor țări în curs de dezvoltare.

Deci, privind lucrurile în mod realist putem circumscrie totuși conferința în suita de evenimente economice internaționale menite să învioreze spiritul de cooperare ce trebuie să domnească în viața internațională.

Ion NIȚA

„Noua ordine presupune, totodată, ca țările în curs de dezvoltare să pcată avea acces larg și neingrădit la tehnologiile avansate, la toate cuceririle științei și civilizației moderne (...) Cu atât mai mult se impune încetarea oricărei acțiuni de racolare a cadrelor de muncitori calificați și de specialiști din aceste țări de către statele dezvoltate economic — practică ce este de natură să împiedice popoarele respective să-și rezolve problemele stringente ale dezvoltării economice, frinează evoluția lor rapidă pe calea progresului“.

NICOLAE CEAUȘESCU

Practici ale neocolonialismului

Racolare a cadrelor de specialiști — factor al perpetuării decalajelor economice internaționale

ÎN CONDIȚIILE revoluției științifico-tehnice pe care o cunoaște omenirea, cadrele calificate se dovedesc tot mai mult a reprezenta cea mai de seamă avuție a oricărei națiuni, un factor esențial al dezvoltării ei economice și sociale. „Nu se pot folosi nici tehnologiile și nici o cucerire științifică și tehnică din nici un domeniu fără a avea cadrele necesare, începând de la muncitori calificați și până la cadrele tehnice de cercetare, pină la savanți cu cunoștințele cele mai vaste“¹⁾.

Deși se apreciază că în lume trăiesc astăzi 90% din totalul oamenilor de știință, inginerilor și tehnicienilor cunoscuți în istorie, imensa lor majoritate, peste 90%, își desfășoară activitatea în țările dezvoltate. În nici un domeniu decalajul dintre țările industrializate și cele în curs de dezvoltare nu este mai însemnat ca în domeniul cercetării științifice și dezvoltării tehnologice. Din cele peste 5 milioane de specialiști care se estimează că există în lume, țările în curs de dezvoltare, în care trăiesc două treimi din populația globului, dispun de numai 700 000, restul, respectiv marea majoritate, fiind concentrați în cel mult 30 de țări dezvoltate.²⁾

Decalajele amintite sînt nu numai întreținute dar chiar agravate de cele în domeniul educației și învățămîntului. Cu toate că în țările lumii a treia cheltuielile publice alocate învățămîntului au sporit în ultimii 15 ani în ritmuri care depășesc pe cele înregistrate în țările dezvoltate — este lesne de înțeles că cu prețul unor mari sacrificii —, atât în domeniul cheltuielilor, cît și în cel al personalului didactic existent,

¹⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. II, București, Ed. politică, 1975, p. 630—631

²⁾ Ion Roșu Hamzescu, „Exodul de competențe“, în Analele Universității din Craiova, Științe economice și sociale, nr. 3, 1972, p. 179—189

³⁾ Gheorghe Răboacă, „Formarea cadrelor naționale și dezvoltarea științei și învățămîntului în țările în curs de dezvoltare“, în Revista economică nr. 22 din 4 iunie 1982

⁴⁾ C.N.U.C.E.D., „Le transfert invers: des techniques“, doc. TD/B/C.6/7

al efectivului de elevi și destudenți persistă încă decalaje considerabile. Potrivit datelor U.N.E.S.C.O., decalajul educațional exprimat prin cheltuielile publice pentru învățămînt față de Bangladesh, de pildă, atinge 357 : 1 în cazul R.F.G., 417 : 1 în cazul S.U.A., 450 : 1 în cazul Elveției și 611 : 1 în cazul Suediei, fiind astfel de 3—5 ori mai mare decît decalajul economic.³⁾

O gravă încălcare a principiilor eticii internaționale

ÎN ACESTE CONDIȚII, atragerea cadrelor naționale cu calificare superioară din țările mai sărace ale lumii — unde acestea ar putea avea o contribuție foarte importantă la accelerarea dezvoltării, pentru lichidarea rămîinerii în urmă moștenită ca urmare a îndelungatei asuprii coloniale — spre țările avansate, industrializate reprezintă o practică intolerabilă care subminează în mod deliberat eforturile pe care le fac țările de origine ale acestor specialiști de a se smulge din starea de înapoiere și a-și cîștiga independența economică. Este vorba, cu alte cuvinte, așa cum se apreciază în articolele și studiile apărute pe numeroase meridiane, de o gravă încălcare a principiilor eticii internaționale, de un amestec flagrant în treburile interne ale altor state, de un factor direct al adîncirii decalajelor economice internaționale. „Fuga creierelor — se arată într-un studiu al U.N.C.T.A.D. — constituie fără îndoială, unul din factorii esențiali care alimentează dezvoltarea inegală a economiei mondiale. Cum ar putea fi, oare, lichidate sărăcia și mizeria atît timp cît persistă racolarea specialiștilor de care țările în curs de dezvoltare duc o lipsă cronică?“

Or, statisticile internaționale scot în evidență că după 1967, nu numai S.U.A. ci și statele dezvoltate din Europa occidentală au devenit beneficiare nete ale afluxului de specialiști, furnizorul principal de cadre calificate fiind țările în curs de dezvoltare, chiar și în con-

dițiile actualei depresiuni prelungite din economia capitalistă.

Desigur, fenomenul exodului competențelor — larg cunoscut în literatura de specialitate sub denumirea de „brain drain“ — are cauze complexe, dar între ele un loc central îl ocupă fără îndoială politica de imigrare a țărilor dezvoltate, care acordă preferință specialiștilor cu înaltă calificare. Marile monopoluri care orchestrează la scară internațională campania lipsită de scrupule de racolare de specialiști din țările în curs de dezvoltare vād în atragerea acestui „aur cenușiu“ sursa unor uriașe profituri care nu presupun nici o investiție din partea lor. În perioada 1960—1970, de pildă, exploatarea oamenilor de știință, inginerilor și tehnicienilor atrași din țări în curs de dezvoltare a adus profituri estimate într-un studiu al U.N.C.T.A.D. la 30 miliarde de dolari în cazul S.U.A., de 10 miliarde pentru Canada, de 3,5 miliarde pentru Marea Britanie.⁴⁾ Este o realitate care în ciuda informațiilor fragmentare și a diferențelor în metodologia de calcul de la un organism sau cercetător la altul nu poate fi tăgăduită.

Consecințe nefaste...

DUPĂ CUM tot o realitate o reprezintă reversul acestor profituri și anume pierderile considerabile și cu efecte complexe pe care le suferă țările în curs de dezvoltare „exportatoare“ de cadre calificate, în fapt victime ale unui veritabil „furt de inteligență“. Este vorba în primul rînd de costurile legate de învățămînt, adică de cheltuielile — oricum considerabile, chiar dacă variabile de la o țară la alta, precum și în timp — făcute de țările în curs de dezvoltare pentru formarea personalului cu pregătire universitară și post-universitară care emigrează și pe care ar fi trebuit să le suporte țările dezvoltate de imigrație dacă și-ar fi format singure cadrele. Aici calculele au în vedere nu costul trecut al pregătirii cadrelor, ci costurile actuale, de în-

● După estimările UNCTAD, în ultimii 15 ani statele occidentale industrializate au privat țările în curs de dezvoltare de 300 000 de oameni de știință, ingineri, medici și alți specialiști.

● În ultimul deceniu, S.U.A., Canada, Marea Britanie, R.F. Germania și Franța au economisit aproape 3 miliarde de dolari pe an, cât le-ar fi costat pregătirea oamenilor de știință, inginerilor, medicilor și celorlalți specialiști cu înaltă calificare racolați din țările „lumii a treia”. Astfel, țările în curs de dezvoltare, care au cea mai mare nevoie de cadre calificate, se află în situația paradoxală de a finanța școlarizarea de specialiști pentru țările dezvoltate.

● La fiecare 100 000 de locuitori reveneau, în medie, în deceniul trecut 3,8 oameni de știință și ingineri în opt țări din Africa pentru care existau date statistice, 22 în Asia și 69 în America Latină, față de 112 în țările industrializate. Practica neocolonialistă a racolării de cadre de specialiști din țările în curs de dezvoltare promovată de marile monopoluri adâncește mai mult dependența tehnologică a „lumii a treia” de statele industrializate, care decurge din decalajele prezentate.

● Medicii constituie, alături de ingineri, una din principalele categorii de specialiști din țările slab dezvoltate care sint racolate în țările avansate din punct de vedere economic, deși, potrivit datelor Organizației Mondiale a Sănătății, în Asia 1 medic revine la 6 000 de locuitori, iar în Africa — la 8 000 de locuitori, față de 1 medic la 1 000 de locuitori în țările dezvoltate, rata mortalității infantile pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare rămâne încă la nivelul celei pe care o înregistra Europa în anul 1750, iar speranța medie de viață nu depășește 58 de ani.

● Un veritabil „transfer invers de tehnologie”: potrivit raportului R.I.O. elaborat sub conducerea profesorului olandez Jan Tinbergen, laureat al premiului Nobel pentru economie, valoarea pierderilor înregistrate de țările în curs de dezvoltare ca urmare a emigrării specialiștilor autohtoni în țările industrializate depășește mărimea ajutorului pentru dezvoltare acordat de acestea din urmă în aceeași perioadă.

● Pornind de la teza subliniată de secretarul general al partidului nostru că „**pină la urmă, rolul hotărâtor în făurirea unei economii proprii, în dezvoltarea și progresul fiecărei națiuni îl au oamenii, cadrele de toate specialitățile**”, România se pronunță pentru adoptarea neîntârziată a măsurilor necesare pe plan național și internațional — vizând încetarea fenomenului profund negativ al exodului specialiștilor spre statele dezvoltate.

● Pornind de la teza subliniată de secretarul general al partidului nostru că „**pină la urmă, rolul hotărâtor în făurirea unei economii proprii, în dezvoltarea și progresul fiecărei națiuni îl au oamenii, cadrele de toate specialitățile**”, România se pronunță pentru adoptarea neîntârziată a măsurilor necesare pe plan național și internațional — vizând încetarea fenomenului profund negativ al exodului specialiștilor spre statele dezvoltate.

locuire, pentru că un specialist racolat trebuie înlocuit cu un altul care abia se cere format.

Dar nu este vorba numai de pierderile pur financiare imediate, cuantificabile cu relativă ușurință, ci și de consecințele defavorabile asupra productivității muncii la nivelul întregii economii naționale, ținând seama că sub îndrumarea unui inginer sau tehnician lucrează de regulă un anumit număr de muncitori. Pe un plan mai larg, exodul specialiștilor reprezintă o veritabilă pierdere de creativitate, dacă avem în vedere dispariția „efectului multiplicator” care constă în capacitatea acestora de a forma noi specialiști și lucrători calificați. De aceea, în literatura economică se apreciază că emigrarea unui număr mare de cadre superioare dintr-o țară în curs de dezvoltare poate avea asupra nivelului, dinamicii și calității producției un efect negativ mai mare decât rezultă din simpla însumare a contribuției directe a fiecărui specialist.⁵⁾ Pe de altă parte, după cum relevă studiul citat al U.N.C.T.A.D., „dacă se dorește să se compare efectele fenomenului asupra colectivității, nu trebuie să se uite că pierderea unui singur dolar din venit riscă să aibă consecințe mult mai grave pentru o țară în curs de dezvoltare decât pentru o țară dezvoltată bogată”.

...și câteva încercări teoretice de a le masca

ÎN CONTRAST cu aceste concluzii realiste, o serie de teorii mai vechi sau mai noi încearcă să demonstreze nu numai că brain drain-ul nu ar re-

⁵⁾ vezi Paul Ștefănescu, Brain drain. Exodul creierelor, Ed. politică, București, 1982, p. 73

⁶⁾ Banque mondiale, Rapport sur la développement dans le monde 1981, Washington, D.C., p. 198—199

⁷⁾ Robert Lacroix, „L'exode des cerveaux”, în Revue économique nr. 1, 1972, p. 41, citat după Paul Ștefănescu, op. cit. p. 27

⁸⁾ Perspectives, vol. VI, nr. 4, 1976, p. 8

prezenta o pierdere pentru țările în curs de dezvoltare, ci ar fi — dacă nu direct, cel puțin indirect — chiar avantajos pentru acestea.

Un prim grup dintre aceste teorii sint cele care susțin că principalul motiv al exodului specialiștilor l-ar reprezenta faptul că lor nu li se oferă un loc de muncă, că numărul lor ar fi excesiv, „prea plinul” luând calea țărilor dezvoltate, astfel încât plecarea unora dintre ei — în practică cu atât mai mulți cu cât nivelul de dezvoltare a țării este mai scăzut — ar constitui nu un grav prejudiciu, ci dimpotrivă un serviciu adus țării în curs de dezvoltare. Fără a contesta că se resimte necesitatea — subliniată și la reuniunea de la București a „Grupului celor 77” din vara acestui an — a unei formări profesionale cât mai adecvate nevoilor specifice ale fiecărei țări și în condiții cât mai apropiate celor în care cadrele își vor desfășura activitatea în viitor, se poate cu ușurință demonstra caracterul aberant al afirmației potrivit căreia medicii, de pildă, care sint una din categoriile profesionale cele mai supuse atragerii în țările dezvoltate, ar exista într-un număr prea mare în țările în curs de dezvoltare. Astfel, o proporție importantă din medicii din Filipine, India, Columbia, Republica Dominicană au emigrat în țări dezvoltate, în vreme ce datorită asistenței medicale insuficiente rata mortalității infantile se ridică în aceste țări, în 1978, la 65, 125, 65 și respectiv 37 la mie, rata mortalității juvenile atinge și ea cote importante, iar speranța medie de viață la naștere este considerabil mai scăzută decât în țările avansate.⁶⁾

Alte teorii, între susținătorii cărora se număra și Harry G. Johnson, vorbesc de posibilitatea utilizării mai productive a specialiștilor în țările dezvoltate, specialiștii ca și capitalurile orientându-se, în baza acestei doctrine, spre regiunile în care productivitatea este mai ridicată în scopul ma-

ximizării producției mondiale, deci pe baza „eficienței optime”. Cu alte cuvinte, în felul acesta specialiștii respectivi ar contribui la progresul mai rapid al omenirii, de pe urma căruia ar beneficia și țările în curs de dezvoltare. Apologeții unor asemenea teorii uită însă că, așa cum subliniază și Robert Lacroix, profesor la Universitatea din Montreal, că în același timp cu migrarea într-un sens a personalului științific se produce o creștere a necesității transferului — tot mai costisitor — de noutăți tehnice în celălalt sens⁷⁾, inclusiv sub forma recurgerii în măsură sporită la experți străini. De aceea, reproducind cuvintele lui Ali Mazrui, „exodul creierelor întărește și deci perpetuează dependența tehnologică a țărilor slab dezvoltate — consecință probabil mult mai importantă decât transferul în sine de venituri generat de acest exod”⁸⁾.

Pe de altă parte, cei care racolează materia cenușie trec sub tăcere faptul că orice specialist sau muncitor cu înaltă calificare are obligația să servească în primul rînd țara al cărei fiu este și care l-a format, să-și pună cunoștințele în slujba progresului patriei sale, al poporului său, care să poată astfel beneficia de roadele importantului efort material și financiar făcut pentru pregătirea respectivelor cadre.

Pentru a se pune capăt practicii neocolonialiste a racolării de specialiști din țările în curs de dezvoltare, zilele trecute, din inițiativa României, „Grupul celor 77” reunind, practic, totalitatea țărilor în curs de dezvoltare ale lumii, a prezentat la O.N.U. un proiect de rezoluție, în care, subliniindu-se însemnătatea deosebită a cadrelor calificate pentru dezvoltarea economică și socială a acestor țări, se recomandă adoptarea neîntârziată a măsurilor necesare pentru încetarea fenomenului profund negativ al scurgerii de asemenea cadre spre statele dezvoltate.

Dinu DRAGOMIRESCU

UNESCO în anii '80: abordarea problemelor globale

SISTEMUL relațiilor internaționale a înregistrat în ultimii ani, sub raportul viabilității anumitor structuri instituționale, o creștere sensibilă a rolului Unesco — una dintre cele mai dinamice agenții specializate ale Națiunilor Unite —, respectiv a contribuției sale specifice la soluționarea problemelor globale ale lumii contemporane. Având drept finalitate „pacea, dezvoltarea și justiția socială”, iar drept premisă crearea „condițiilor intelectuale și morale” (Rez. C 20/9.1.), acest rol și, consecutiv, această contribuție se dovedesc tot mai eficiente în cadrul schimbului de experiență și de achiziții proprii domeniilor de competență ale Organizației: educație, știință, cultură și informație, îndeosebi prin utilizarea unor forme și metode adecvate de participare a statelor membre.

Încă de la început, Unesco s-a consacrat problemelor de solidaritate intelectuală și morală ale umanității, statele semnatare ale Actului constitutiv având, în acest sens, „datorii sacre de îndeplinit”. Astfel, la prima sesiune a Organizației (20 noiembrie — 10 decembrie 1946) solidaritatea internațională a fost chemată să fie închinată idealurilor de pace și, ca un prim gest, să colaboreze pentru ajutarea țărilor care suferiseră de pe urma distrugerilor din timpul celui de al doilea război mondial; distrugerile fuseseră posibile tocmai datorită negării idealurilor democratice, de demnitate și egalitate, de respect față de persoana umană, tocmai datorită exploatării, ignoranței și a prejudecăților de tot felul.

Acum, la apropiata sesiune, care va avea loc între 23 noiembrie și 3 decembrie 1982, solidaritatea internațională este de asemenea chemată să se consacre strategiei de acțiune privind eliminarea pericolului unei noi conflagrații mondiale, care, prin natura și amploarea consecințelor ei, ar putea să fie ultima pe această planetă. Observăm că ceva din aceeași ignoranță și din păcate, din aceleași prejudecăți continuă să fie exploatat, că unele idealuri democratice continuă să fie negate. În ciuda faptului că, în decursul celor peste trei decenii și jumătate, marile acțiuni ale Unesco au fost expresia năzuințelor de pace și colaborare ale popoarelor, în ciuda efortului de a satisface, atât pe plan științific cât și operațional, cele mai acute nevoi ale țărilor în curs de dezvoltare.

Iată de ce, în ultima vreme, se detașează o tendință de concentrare a preocupărilor Organizației spre aspectele sociale; ele se regăsesc în programul sectorului de „științe exacte și naturale”, orientate și definite în funcție de „aplicarea lor la dezvoltare”. În adevăr, prin amploarea și impactul ei percutant, se conturează, vizibil, dimensiunea socială a problematicei globale care, în optica activităților concrete ale Unesco, este concentrată în direcția realizării unei lumi mai drepte și mai bune. Pentru a înfăptui programul global relativ la științe, dimensiunea socială a mediat clarificarea și soluționarea unor aspecte teoretice și practice, referitoare la statornicirea noi ordini economice internaționale: dezvoltarea teoretică și instituțională a științelor sociale în lume în vederea utilizării corespunzătoare a mecanismelor schimbării; adoptarea și aplicarea unor procedee și tehnici de analiză socio-economice în sprijinul perfecționării structurilor naționale ale dezvoltării, ș.a.

Este necesar să menționăm, în acest context, că România a inițiat constant la sesiunile Conferinței generale a Unesco, încă din anul 1966, rezoluții privind cooperarea științifică pe plan european (formarea și valorificarea resurselor umane) fie pe plan balcanic (protejarea mediului și a cadrului biologic natural).

Pentru desfășurarea Conferinței Națiunilor Unite asupra științei și tehnologiei în folosul dezvoltării (U.N.C.S.T.D.) din 1979 — ca o confirmare a preocupărilor active și a inițiativelor românești în acest domeniu — notăm, între altele, pregătirile ce au avut loc la București în ceea ce privește nivelul regional (organizate sub egida C.E.E./O.N.U.), ca și în ceea ce privește nivelul național (organizate sub egida Comisiei naționale române pentru Unesco). Concluzia dominantă a fost, de fiecare dată, aceeași: nici o generație viitoare nu ar lăsa generația prezentă dacă s-ar limita, în mod strict, la satisfacerea intereselor de moment, fără a realiza acea prospectare pentru care există, încă de

pe acum, mandatul popoarelor lumii, precum și cunoștințele și instrumentele științifice necesare.

Ținând seama de faptul că evoluția relațiilor internaționale a fost marcată în întregime de influența pe care o exercită problemele globale ale umanității, se impune efectuarea, cât mai curând cu putință, a unei analize științifice aprofundate a proceselor sociale cu caracter universal — care operează asupra vremurilor noastre și le determină cursul — metodă atât de necesară în vederea elaborării unei planificări pe termen mediu.

Rațiunile ce au condus la o planificare pe termen mediu ar putea fi sintetizate în următoarele: 1) asigurarea coerenței între misiunile fundamentale ale Organizației — așa cum apar ele în Actul constitutiv — și programele care trebuie să se inspire și să le exprime detaliat, suficient ancorate în realitățile concrete (vezi documentul C 5); (2) înlăturarea riscului de a compromite continuitatea activităților complexe ale Organizației (folosind procedura de modificare a programului biennial în baza rezoluțiilor adoptate de Conferința generală asupra „programului viitor”; (3) utilizarea unui cadru larg de dezbateri asupra obiectivelor și priorităților care să permită degajarea unor criterii de selecție a activităților, fapt care trebuie să asigure în consecință o concentrare semnificativă a programelor; (4) favorizarea adopțării unei abordări pluridisciplinare în diferite domenii de activitate.

În ce privește Conferința generală, rezoluția C 21/100 conține directivele care trebuie urmărite în vederea elaborării planului. Aici se insistă asupra principiului fundamental al procesului de planificare și anume că punctul lui de plecare trebuie să se afle în analiză problematicii globale.

În urma analizei propriu-zise a problemelor globale, contribuția specifică a Unesco ar putea fi cantonată la următoarele domenii: (i) încurajarea cercetării și cooperării științifice și intelectuale; (ii) familiarizarea opiniei publice cu natura acestor probleme (lumea trebuind să fie conștientă de importanța și urgența acestora); (iii) desemnarea cunoștințelor și promovarea schimbului de experiență; (iv) armonizarea politicilor și strategiilor naționale; (v) implementarea programelor de acțiune orientate îndeosebi în favoarea țărilor în curs de dezvoltare.

Ca în toate întreprinderile de o atare complexitate, examenul la care va fi supus în curând proiectul noului Plan pe termen mediu (1984—1989) — în cadrul celei de a patra sesiuni extraordinare, a Conferinței generale a Unesco — va reliefa unele curenți, lacune sau erori, pentru a se putea apoi trece la remedierea lor. De pildă, unele domenii nu sînt încă suficient reflectate: tineretul, care ar putea face obiectul unor adevărate „programe” și „subprograme”, sau femeile — care în cap. XIV includ numai partea de analiză a situației lor și cea de definire a strategiilor de acțiune corespunzătoare.

În perspectiva concluziilor ce au rezultat la Simpozionul internațional „Oamenii de știință și pacea” (București, 1981), organizat cu participarea și sprijinul Unesco, ar trebui să se acorde o atenție mai mare rolului pe care oamenii de știință îl pot juca în utilizarea pașnică a marilor cuceriri ale revoluției tehnico-științifice, în promovarea păcii, a reducerii tensiunilor și a dezarmării.

Țara noastră care a luat parte activă nu numai la conceperea primei planificări pe termen mediu (aceea pe obiective) ci și la aceasta ultimă inovație (analiza problematicii globale), așteaptă să vadă în noul plan, deopotrivă, un ghid pentru Organizație, dar și pentru statele membre, destinat a răspunde prompt exigențelor și a permite evaluarea mai eficace a rezultatelor.

Instrument privilegiat, cel de-al doilea Plan pe termen mediu al Unesco din anii '80 va da puțința programelor bienale viitoare ale Organizației să aibă un contact direct și permanent cu realitățile concrete, în scopul declarat de a răspunde — de o manieră cât mai satisfăcătoare — așteptărilor și nevoilor comunității statelor membre.

Ion Grigore SION

Acordul internațional cu privire la iută

IN URMA unor îndelungate tratative, la sfârșitul lunii septembrie, a.c. la conferința de la Geneva a 50 de state exportatoare și importatoare de iută a fost adoptat Acordul internațional cu privire la iută și mărfuri din iută. Spre deosebire de alte acorduri similare, acesta nu conține un mecanism de regularizare a stocurilor de mărfuri și nici alți factori de stabilizare a prețurilor, ci prevede doar promovarea de măsuri care să contribuie la ridicarea competitivității iutei față de fibrele sintetice, precum și acordarea de ajutor țărilor producătoare în dezvoltarea producției de iută și a articolelor din iută.

Acordul internațional cu privire la iută și mărfuri din iută urmează să intre în vigoare de la 1 iulie 1983, cu condiția ca prevederile sale să fie ratificate de principalele trei țări producătoare — Bangladesh, India și Tailanda (care au furnizat, în perioada 1979—1981 peste 95 la sută din exportul mondial de iută și articole din aceasta), precum și de 20 de țări care au o pondere cumulată de 65 la sută în importul mondial al acestor produse. Se estimează că noul acord va contribui la răsturnarea tendinței de

reducere a exporturilor de fibre de iută (de la 785 mii tone în medie pe anii 1972—1974, la 534,7 mii tone în anii 1981—1982), ca și a prețurilor la iută.

Agricultura țărilor „Jumii a treia“

CEL de-al cincilea raport anual al B.I.R.D. referitor la dezvoltarea mondială apreciază că, în ce privește țărilor în curs de dezvoltare perspectiva ca aceste țări să revină la ritmuri înalte de creștere sînt mai puțin optimiste decît se considera ca un an în urmă.

Potrivit „Raportului asupra dezvoltării în lume“, în anii '80 țările cu veniturile cele mai scăzute vor continua să fie cel mai puternic afectate de recesiunea mondială, o creștere mai substanțială fiind așteptată să se înregistreze în țările cu venituri medii din grupul celor aflate în curs de dezvoltare.

În ce privește agricultura, în raport se apreciază că există condiții pentru ameliorarea situației în țările rămase în urmă, condiții determinate de realizările în domeniul cercetării, investițiile în infrastructură și instituții cu caracter agricol, de sprijinul sporit acordat în deceniul trecut de către comunitatea internațională țărilor rămase în urmă.

În cea mai mare parte a țărilor cu venituri scăzute, circa 70 la sută din populație trăiește

pe seama agriculturii, iar principalul obiectiv îl constituie creșterea mai rapidă a producției agricole față de creșterea populației. În țările cu venituri scăzute din Asia de Sud-Est, producția agricolă a crescut cu 2,2 la sută anual în ultimul deceniu datorită unor factori cum sînt dezvoltarea irigațiilor, utilizarea sporită a îngrășămintelor, folosirea de soiuri selecționate de plante etc. Cu toate acestea, creșterea agricolă nu a reușit decît să o egaleze pe cea a populației. În Africa, unde s-au înregistrat puține progrese tehnologice, producția agricolă pe locuitor în anii '70 a scăzut la 1,7 la sută.

În țările cu venituri medii aportul relativ al agriculturii la formarea produsului social total s-a redus simțitor, iar forța de muncă ocupată în agricultură s-a restrîns în termeni absoluți. Specialiștii Băncii Mondiale apreciază că în aceste țări se impune realizarea de noi investiții în construcția de șosele, căi ferate și porturi, precum și adoptarea de măsuri menite să faciliteze transportul, prelucrarea și depozitarea în condiții eficiente a produselor agricole. Pe de altă parte, în multe țări în curs de dezvoltare agricultura a fost afectată de un nivel scăzut al prețurilor în intenția de a se da un impuls sporit sectorului industrial sau ca urmare a practicilor impuse de societățile transnaționale.

Programe de dezvoltare

India: priorități în sectorul energetic

ECONOMIA Indiei se dezvoltă în prezent pe baza celui de-al VI-lea plan cincinal care prevede ca principală sarcină în privința industriei asigurarea unui ritm anual de creștere de 6—8%, în perioada 1980—1985, în măsură să ducă la creșterea rolului acestui domeniu în economia țării, la acoperirea într-o măsură sporită a necesităților interne prin eforturi proprii și asigurarea unui însemnat disponibil pentru export.

În cadrul dezvoltării industriale a țării, se acordă o importanță deosebită dezvoltării sectorului energetic. Direcțiile de vitor pentru dezvoltarea industriei energetice prevăd: exploatarea accelerată a resurselor energetice interne convenționale, raționalizarea consumului de ștei și satisfacerea cît mai judicioasă a cererii, adoptarea unui program de măsurii în vederea depistării și exploatării unor noi resurse energetice acordîndu-se o atenție deosebită biogazului, energiei solare, energiei eoliene etc.

Pentru asigurarea necesarului de energie electrică a țării în viitorii ani, actualul plan cincinal prevede instalarea unor capacități suplimentare de aproximativ 20 mii MW, și anume: circa 65% în termocentrale în principal pe bază de cărbune, 25% în hidrocentrale și restul în centrale nucleare-electrice. De asemenea, în perioada actualului plan cincinal se prevede instalarea a 400 mii unități de producere a biogazului.

Printre marile proiecte energetice care se realizează în prezent se înscriu: termocentrala de la Manuguru (2 000 MW), complexul termocenergetic de la Waidhan (3 000 MW) termocentralele de la Farakka și Korba, ambele cu o putere de 2 100 MW, termocentrala de la Trombay (1 000 MW), mai multe hidrocentrale în diferite state printre care se remarcă cea de la Koelkaro (710 MW).

Guvernul a aprobat realizarea în actualul plan cincinal a 8 centrale nucleare-electrice, echipate cu reactoare de fabricație indiană cu o putere unitară de 235 MW, care vor mări capacitatea centralelor atomo-electrice în funcțiune și în construcție, de la 1 800 MW la 3 210 MW. În prezent se află în stadiu de proiect construirea celei de a V-a centrale atomo-electrice la Kakrapar (statul Gujarat) al cărei cost se ridică la 3 825 milioane rupii. Programul dezvoltării energiei nucleare pentru următorii 20 de ani include construirea a încă 10 reactoare, fiecare cu o capacitate de 235 MW și a 12 reactoare de 50 MW fiecare.

Cooperarea economică și tehnică dintre România și India s-a materializat într-un număr important de obiective la care țara noastră și-a adus contribuția, printre care: instalații petrochimice (la Gauhati Barauni Haldia), termocentrala de la Singarenii, instalația de peletizare a minereului de fier de la Kudremukh, realizarea unei fabrici de montaj tractoare la Hyderabad. O experiență pozitivă o reprezintă și societatea mixtă româno-indiană pentru prelucrarea și comercializarea pieilor de ovine și caprine, cu sediul la Madras.

Daniela STOICHIȚOIU
I.E.M.

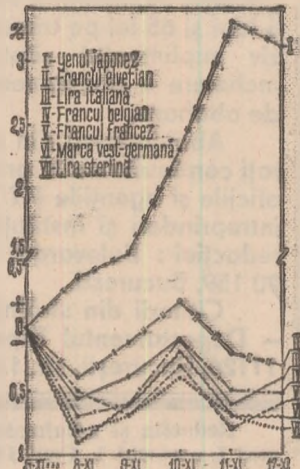
EVOLUȚII MONETARE

INTERVALUL 8—12 XI 1982 a fost marcat de o evoluție contradictorie a cursului dolarului S.U.A.

Creșterea neașteptată a masei monetare în circulație cu 2,7 miliarde dolari în ultima perioadă de raportare, precum și absența reducerii anticipate a taxei oficiale a scontului au antrenat o mișcare ascendentă a dobânzilor la depozitele în dolari, cu efect pozitiv asupra cotațiilor monedei americane pe piețele de schimb, astfel că la închiderea din 12 XI 1982 nivelele de raportare se situau — cu excepția yenului japonez — peste cele de referință din 5 XI 1982.

Reducerea unor categorii de dobânzi la creditele în lire sterline (într-o altă parte, dobînda la creditele destinate cumpărării de bunuri imobiliare a fost redusă în medie cu circa 2% în jurul nivelului de 10,25%) a determinat o scădere a cursului lirei sterline în relația sa cu dolarul cu 0,8% pe ansamblul intervalului analizat (1,6550 dolari/1 liră pe 12 XI 82, comparativ cu 1,6690 dolari/1 liră pe 5 XI), procent apropiat înregistrat și de marca vest-germană (2,59 mărci/1 dolar, față de 2,5725 mărci/1 dolar respectiv).

Francul francez, deși și-a îmbunătățit poziția în cadrul sistemului valutar vest-european, a înregistrat un nou curs record de depreciere în relația cu dolarul S.U.A. la fixîngul din 11 XI 1982, de 7,8140 franci/1 dolar, cotația sa de la închiderea din 12 XI de 7,3075 franci/1 dolar marcînd o scădere cu 0,8% față de cursul de referință de 7,2625 franci/1 dolar. Francul belgian cota la închiderea din 12.XI, 50,12 franci/1 dolar.

Lira italiană și francul elvețian au înregistrat pe ansamblul intervalului prezentat o depreciere de 0,4% fiind tranzacționate la 1 484 lire/1 dolar (1 478 lire/1 dolar cotația din 5 XI 1982) și respectiv 2,23 franci/1 dolar (2 225 franci/1 dolar închiderea de referință). Yenul japonez, a evoluat brusc pe o linie ascendentă, astfel că la închiderea din 12.XI cursul său de circa 269 yen/1 dolar reprezintă o reoaciere de peste 3% față de cursul de referință de 277,25 yen/1 dolar.

Dobânzile la depozitele în principalele eurovalute, pe termen de 6 luni, au evoluat pe o linie ușor ascendentă (se dau nivelele din 12 XI 1982, comparativ cu cele din 5 XI 1982): 10,0625% și 9,875% la eurodolar, 9,1875% și 9,0625% la eurolira sterlină, 7,0625% și 7% la euromarca vest-germană și 4,25% și 4,0625% la eurofranc elvețian.

Tendința de scădere a prețului aurului la Londra a continuat și în această săptămînă, al doilea fixing din 12.XI de 388 dolari/uncia, fiind cu 19,50 dolari/uncia sub cel corespunzător din 5 XI 1982.

Gheorghe MUNTEAN
Alexandru OLTEANU

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 8—12.XI; bază 5.XI a.c.

Revista ECONOMICA

Editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 46 din 19 noiembrie 1982

- Alegerile de deputați, expresie a democratismului societății noastre (Cristian Popescu) 1
- Consiliile populare — cadru larg democratic de participare a maselor la conducerea vieții economico-sociale (Iulian Ploștinaru) 2

ECONOMIE NAȚIONALĂ

In întâmpinarea Conferinței Naționale a P.C.R. și a alegerilor

- Îndeplinirea exemplară a planului. Recuperarea restanțelor — obiectiv prioritar (Ioan Crețu). Valorificarea eficientă a potențialului întreprinderii (Gelu Bratu) 4
- Dezvoltarea bazei de materii prime și energetice. Creșterea factorului final de recuperare a țițeiului (Neculai Gavril) 6
- Noile tehnologii în sprijinul raționalizării importurilor. Firele de siciă — materiale de bază în industria viitorului (Ioan Georgescu) 8
- Imperative ale eficienței economice a investițiilor în agricultură. Punerea în funcțiune la termen a noilor capacități, folosirea deplină a celor existente (Ion Rușinaru) 10
- Autogestiunea în întreprinderi: răspuneri, acțiuni, rezultate. Autofinanțarea — expresie a utilizării eficiente a fondurilor (Gh. M. Voinea) 12
- Exigențele profesionale și pregătirea forței de muncă (Vasile Burtea, Mihai Toader) 14
- Ridicarea calității produselor — factor de accelerare a creșterii productivității muncii (Steliana Perț) 15

CONDUCERE ● ORGANIZARE

- În spiritul autoconducerii muncitorești. Autoexigență și responsabilitate în fundamentarea și realizarea planului (Adrian Rusu) 17
- Școala profesională — principala formă de pregătire a muncitorilor constructori (Dan Condrea) 18

TEORII ● IDEI

- În întâmpinarea Conferinței Naționale a P.C.R. Modificări ale structurilor economice în profil teritorial (Ion Ghizdeanu) 19
- Informatica — resursă de progres și eficiență (I) (Nicolae Badea-Dincă, Ileana Trandafir, Dumitru Popescu) 22
- Școli ● curente ● economiști. Controverse privind teoria „schimbului inegal“ (I) (Nicolae Sută, Sultana Sută-Selejan). 24

ECONOMIE MONDIALĂ

- Priorități pe agenda conferinței ministeriale GATT. Pentru un comerț internațional echitabil (Ion Niță) 26
- Racolarea cadrelor de specialiști — factor al perpetuării decalajelor internaționale (Dinu Dragomirescu) 28
- UNESCO în anii '80: abordarea problemelor globale (Ion Grigore Sion) 30
- Tendințe-conjuncturi 31

ÎN SUPPLEMENTUL NUMĂRULUI: Curier economic-legislativ.

IN THIS ISSUE

- Elections for deputies: expression of the democracy of our society (Cristian Popescu) 1
- Popular councils — a broad democratic framework for people's participation in leading the economic and social life (Iulian Ploștinaru) 2
- Imperatives of the economic efficiency in agriculture. New capacities commissioned in due time and full employment of the existent ones (Ion Rușinaru) 10
- Improving the quality of the products — a factor of acceleration of the productivity growth (Steliana Perț) 15
- Changes in the economic territorial structures (Ion Ghizdeanu) 19
- Informatics: a source of progress and efficiency (I) (Nicolae Badea-Dincă, Ileana Trandafir, Dumitru Popescu) 22
- Schools ● trends ● economists. Controversies on the theory of the „unequal exchange“ (I) (Nicolae Sută, Sultana Sută-Selejan) 24
- Priorities on the agenda of the GATT ministerial meeting. For an international trade on equitable basis (Ion Niță) 26

DANS LE NUMÉRO

- Les élections des députés, expression du démocratisme de notre société (Cristian Popescu) 1
- Les conseils populaires — cadre large démocratique de la participation des masses à la direction de la vie économique et sociale (Iulian Ploștinaru) 2
- L'entrée à temps en service de nouvelles capacités, l'utilisation entière de celles existantes (Ion Rușinaru) 10
- L'amélioration de la qualité des produits — facteur d'accélération de l'accroissement de la productivité (Steliana Perț) 15
- Changements dans la structure économique du territoire (Ion Ghizdeanu) 19
- L'informatique — source de progrès et d'efficience (I) (Nicolae Badea-Dincă, Ileana Trandafir, Dumitru Popescu) 22
- Ecoles ● courants ● économistes. Controverses concernant la théorie de l'échange inégal (I) (Nicolae Sută, Sultana Sută-Selejan) 24
- Pour un commerce international équitable (Ion Niță) 26

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Выборы депутатов, выражение демократического характера нашего общества (Кристиан Попеску) 1
- Народные советы — широкая демократическая основа для участия масс в руководстве экономико-социальной жизни (Июлиан Плоштинару) 2
- Повелительные требования экономической эффективности в сельском хозяйстве. Своевременный ввод в действие новых мощностей, полное использование существующих мощностей (Ион Рушinarу) 10
- Улучшение качества продукции — фактор ускорения роста производительности (Стелиана Перц) 15
- Изменение экономической структуры в территориальном разрезе (Ион Гиздеану) 19
- Информатика — источник прогресса и эффективности (I) (И. Бадеа-Динкэ, Ияна Трандафир, Думитру Попеску) 22
- Школы ● течения ● экономисты. Дискуссии относительно теории «неравного обмена» (I) (Николае Сутэ, Султана Сутэ-Сележан) 24
- За справедливую международную торговлю (Ион Ница)..... 26

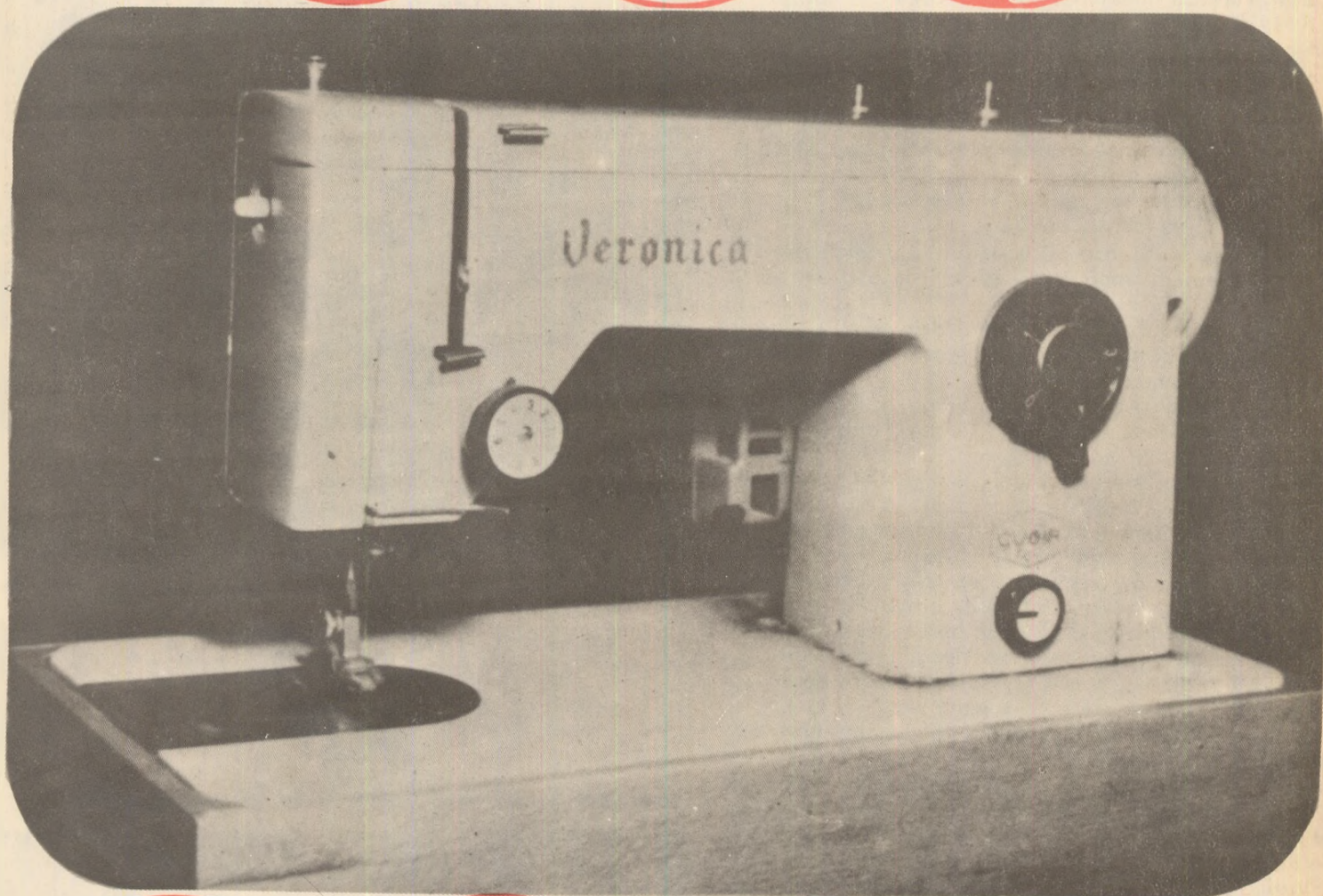
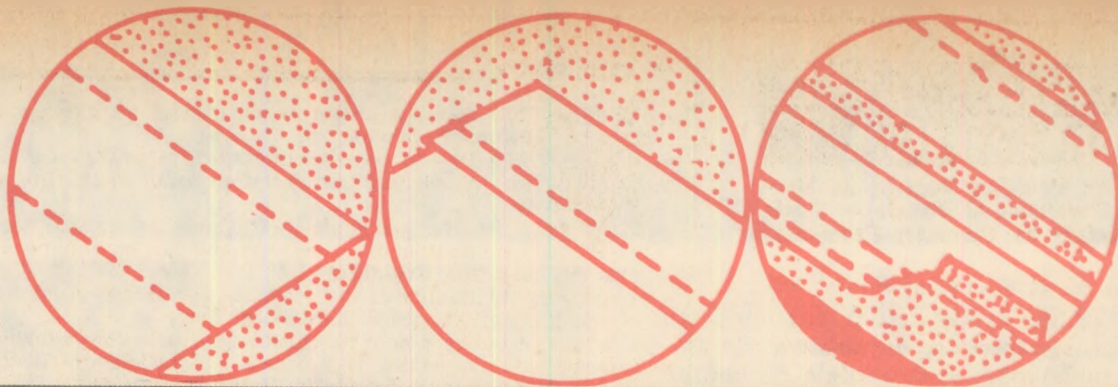
ABONAȚI-VĂ LA „REVISTA ECONOMICĂ”!

Anunțăm cititorii noștri că se fac în continuare abonamente la „Revista economică” pe anul 1983. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptămânal) este de 260 lei pe an, 130 lei pe 6 luni și 65 lei pe trimestru. Prețul unui exemplar al revistei (inclusiv suplimentul săptămânal) este de 5 lei. Termen limită de încheiere a abonamentului — 15 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

Abonându-vă din timp și pe termene cit mai lungi, vă asigurați continuitatea în primirea publicației. Abonamentele se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții sau direct prin mandat poștal pe adresa redacției: Bulevardul Magheru nr. 28—30, sectorul 1, cod 70 159, București.

Cititorii din străinătate se pot abona adresându-se la ILEXIM — Departamentul Export-Import Presă, P.O. Box 136—137, telex 11126, București, str. 13 Decembrie.

Redacția și administrația: 70159, București, Bd. Magheru nr. 28—30 etaj I, sectorul 1. Cont I.S.I.A.P. 645 150 228 B.N.R.S.R. — filiala sector 1.

MAȘINA DE CUSUT „VERONICA”

Un obiect strict necesar în gospodăria dv,
mașina de cusut „VERONICA” !

Execută :

— coaserea dreaptă, tivirea, rabaterea (innădirea materialului), increțirea și alte operațiuni uzuale.

Tivirea și rabaterea sînt efectuate fără a necesita înșăilarea.

Nu ocupă spațiu mult și nu strică estetica încăperilor.

În magazinele și raioanele specializate ale comerțului de stat găsiți la vânzare următoarele mașini de cusut „Veronica” :

- normală, cost 2020 lei ;
- normală cu picior metalic, cost 2.020 lei ;
- tip „mobilă”, cost 2.270 lei ;
- tip „valiză” (electrică), cost 2155 lei.

Recom

STIMAȚI CUMPĂRĂTORI!

În vederea îmbunătățirii aprovizionării populației cu mărfuri metalo-chimice, s-a trecut la organizarea de unități de desfacere cu amănuntul în depozitele de mărfuri ale I.C.R.M. din țară. Aceste magazine asigură cumpărătorilor o serie de avantaje în alegerea și procurarea mărfurilor metalo-chimice, deoarece :

– Sînt organizate pe suprafețe mari, în care se prezintă totalitatea articolelor din grupa de mărfuri ce se livrează de către industrie, prezentate pe destinații și pe principiul de înrudire a cererii.

– Aceste magazine vor pune în vânzare mărfuri sosite direct de la fabrici, inclusiv noutățile.

– Vânzarea se realizează pe principiul expunerii deschise și autoservirii, cumpărătorii avînd acces direct la produse.

– Cumpărătorii au posibilitatea să facă aprovizionarea din timp, anticipată, cu produse foarte solicitate în vîrf de consum în anumite perioade.

– Servirea populației este asigurată de un personal cu un nivel profesional ridicat la fiecare grupă de mărfuri.

– Orarul de funcționare al unităților va fi în zilele lucrătoare, între orele 10–20.

Prin aceste magazine urmează a fi vîndute toate grupele de mărfuri metalo-chimice : produse de menaj din sticlă, porțelan, faianță, articole de uz casnic-gospodăresc, unelte agricole și de grădinărit, articole chimice, rechizite școlare și studențești, jucării, bunuri de uz îndelungat cum sînt radio-receptoare, televizoare, aparate de gătit și încălzit, frigidere, mașini de spălat, mașini de cusut, aspiratoare de praf, piese de schimb ș.a.

Dintre magazinele deschise recent menționăm în București :

Magazinul din șos. Viilor nr. 14 – accesul prin șoseaua Sălaj –, organizat pe o suprafață de 1 400 mp și avînd ca profil articole de menaj din sticlă, porțelan, faianță ; articole de uz casnic și gospodăresc din lemn, metal și mase plastice ; bunuri de folosință îndelungată ; corpuri de iluminat și abajururi, aparate electrocasnice și piesele de schimb necesare. Pentru a avea o imagine asupra multitudinii de mărfuri care vor fi puse în vânzare, puteți reține că la grupa sticlărie sînt aproape 1 000 de articole într-un număr de peste 300 000 piese.

Magazinul din bd. Emil Bodnăraș nr. 84 cu un profil de jucării, papetărie și produse chimice de uz casnic este organizat pe o suprafață utilă de 2 000 m.p. și se adresează în special populației din cartierele Militari, Drumul Taberei.

În municipiul Brașov, magazinul din str. Bazaltului nr. 3, cartierul Bartolomeu, desface peste 3 600 sortimente de articole de uz casnic și gospodăresc, jucării, sport, papetărie și electrotehnice.

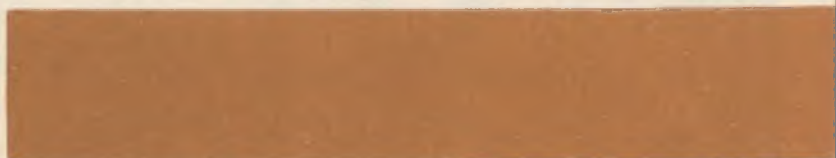
În municipiul Constanța, magazinul funcționează în strada Interioară nr. 2, cartierul Traian.

În municipiul Pitești a fost dat în folosință magazinul situat în cartierul Nord, str. N. Bălcescu nr. 48. Asemenea magazine au fost deschise și în orașele : Bacău, Baia Mare, Cluj-Napoca, Craiova, Deva, Galați, Iași, Oradea, Ploiești, Sibiu, Suceava, Tîrgu Mureș și Timișoara.

Asigurăm pe cumpărători că aceste unități comerciale vor satisface cele mai exigente gusturi.

Magazinul din șos. Viilor nr. 14

Magazinul din bd. Emil Bodnăraș nr. 84

